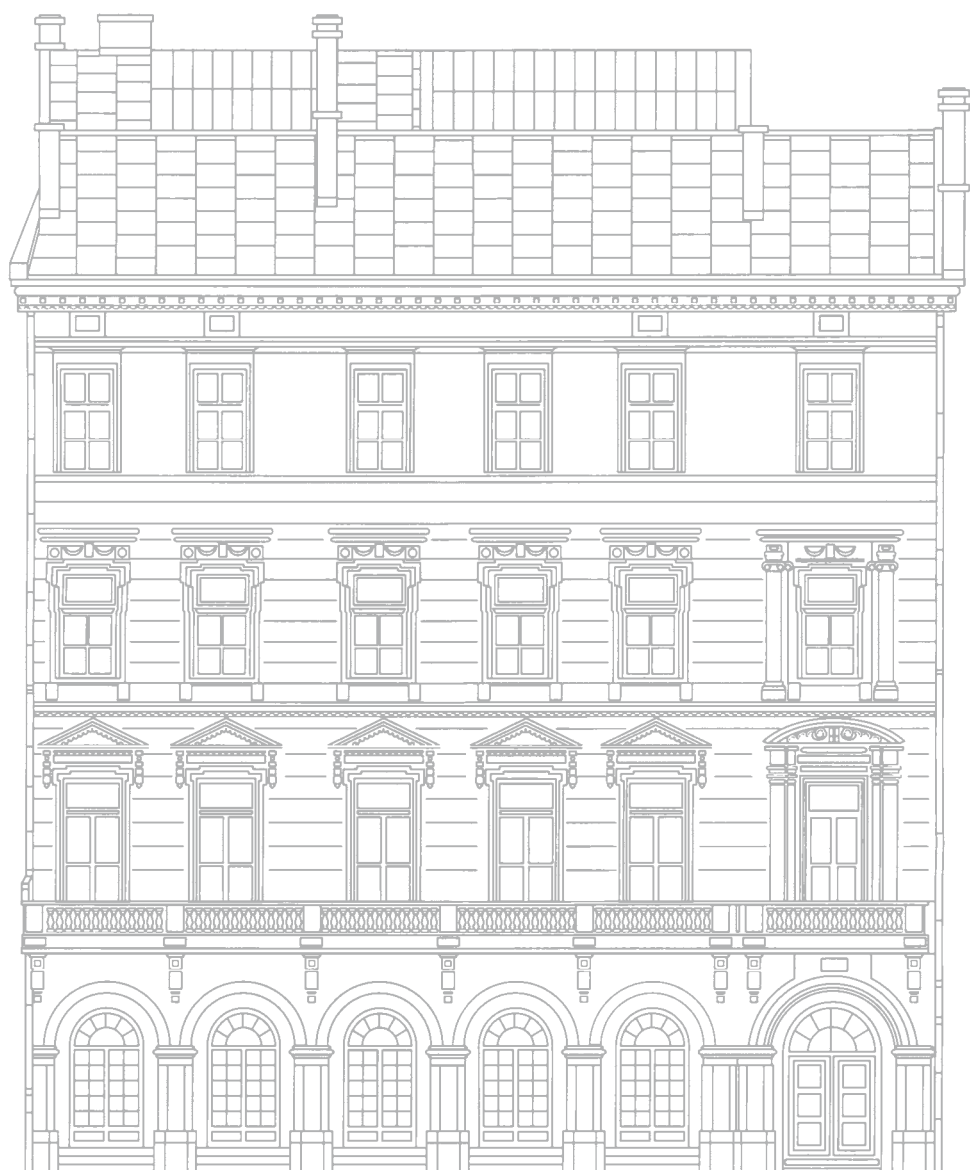

ROCZNIK MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

—
2020

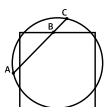

ROCZNIK
MIĘDZYNARODOWEGO
CENTRUM KULTURY

—

2020 [nr 29]

- 7 – Międzynarodowe Centrum Kultury w roku 2020
- 9 – Rok w pigułce
- 31 – Międzynarodowe Centrum Kultury w pandemii

KALENDARZ (STYCZEŃ-GRUDZIEŃ 2020)

WYSTAWY

- 77 – Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych
- 83 – Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza
- 93 – Boris Bućan. Plakaty
- 99 – Grafika we dwoje. Jadwiga Kaim-Otręba i Ryszard Otręba
- 105 – Skarby Krakowa

PROGRAMY EDUKACYJNE

- 113 – Akademia Dziedzictwa
- 117 – Dziedzictwo pograniczy – webinarium
- 119 – Złap dystans
- 123 – W sercu Krakowa
- 131 – Program edukacyjny
- 137 – Użyj dziedzictwa! Lekcje o dziedzictwie kulturowym online
- 138 – ArtCoMe. Art and Contemporary Me. Artwork as a Medium Building European Identity

PROJEKTY • SIECI • PROGRAMY

- 142 – Thesaurus Poloniae
- 144 – HOMEE
- 147 – ILUCIDARE
- 150 – Polski Petersburg. Encyklopedia internetowa
- 152 – AHICE – Art and Heritage in Central Europe
- 153 – RIHA Journal

PUBLIKACJE • BIBLIOTEKA • CZYTEL尼亚

- 156 – Publikacje 2020
- 171 – Biblioteka mck

MECENASI, SPONSORZY, PARTNERZY

- 176 – Promocja, współpraca z mediami i partnerami mck
- 181 – Mecenas, sponsorzy i partnerzy mck (styczeń-grudzień 2020)

ANEKS

- 186 – Rada Programowa Międzynarodowego Centrum Kultury
- 187 – Plany strategiczne Międzynarodowego Centrum Kultury na lata 2018–2022
- 189 – Struktura organizacyjna Międzynarodowego Centrum Kultury
- 191 – Statut Międzynarodowego Centrum Kultury

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY W ROKU 2020

Oddajemy w Państwa ręce relację z działalności Międzynarodowego Centrum Kultury w roku 2020. Nie waham się napisać, że był to jeden z najbardziej nieprzewidywalnych okresów w naszej historii, trudny czas dla instytucji, jej pracowników i odbiorców. Jednocześnie pandemia – prawdziwy „game-changer” dla środowiska kultury i całego społeczeństwa – postawiła nas przed mnóstwem wyzwań i koniecznością zmiany planów i zamierzeń.

W 2020 roku kontynuowaliśmy wystawę *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych* – otwartą jeszcze jesienią 2019 roku – którą opowiedzieliśmy w ponadstuletniej perspektywie o najważniejszych i najciekawszych photo-bookach z naszej części kontynentu. Bardziej szczegółowo spoglądaliśmy również na naszych sąsiadów z południa. Choć Polska nie graniczy bezpośrednio z Chorwacją, to poczucie więzi jest w obu krajach bezsprzeczne. W ramach programu kulturalnego towarzyszącego przewodnictwu Chorwacji w Radzie Unii Europejskiej przygotowaliśmy wraz z chorwackim Ministerstwem Kultury pierwszą po odzyskaniu przez Republikę Chorwacji niepodległości w 1991 roku syntezę *Chorwacja. Dzieje, kultura, idee* – wielokrotnie nagradzaną książkę autorstwa Macieja Czerwińskiego – oraz wystawę wybitnego chorwackiego plakacisty Borisa Bućana.

Wystawa *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*, organizowana wspólnie z Gabinetem Rycin PAU w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie i Instytutem Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie, wydobyła na światło dzienne niepokazywane dotąd grafiki, rysunki i akwarele z atlasów i tek rejestrujących bogactwo rodzimej i egzotycznej fauny i flory. Ogłoszona „jedną z najpiękniejszych wystaw 2020 roku”, została niezwykle ciepło przyjęta przez publiczność i krytyków i mimo pandemicznych obostrzeń odniosła frekwencyjny sukces. Wystawa zwracała uwagę zarówno na jedną z najważniejszych kolekcji sztuki graficznej w Krakowie, jak i na nasz stosunek do dziedzictwa naturalnego oraz odpowiedzialności za nie. Paradoksalnie to pandemia nadała naszej wystawie nowego wymiaru.

Niniejszy rocznik pokazuje, w jakim stopniu MCK udało się przejść przez przeciwności roku 2020 obronną ręką. Nie mogliśmy co prawda zrealizować wielu projektów międzynarodowych (lub realizowane były tylko w ograniczonym wymiarze), gościliśmy zaledwie trzech stypendystów programu Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu Thesaurus Poloniae, a dwie z trzech planowanych w Galerii MCK wystaw zostały przesunięte na rok 2021, lecz równocześnie mocno rozwinęliśmy w sieci naszą działalność edukacyjną i uruchomiliśmy stały cykl spotkań *Złap dystans*.

Rok 2020 był w MCK z pewnością rokiem książek. Wydaliśmy *Wynalezienie Europy Wschodniej. Mapa cywilizacji w dobie Oświecenia* wybitnego amerykańskiego profesora Larry’ego Wolffa, który szukał odpowiedzi na pytanie, skąd wziął się podział na Europę Zachodnią i Wschodnią. W publikacji *Kłopotliwe dziedzictwo? Architektura Trzeciej Rzeszy w Polsce* zmierzaliśmy się z tym, co

pozostawiła w Polsce Trzecia Rzesza, a jednocześnie postawiliśmy ważne pytanie: czy jako społeczeństwo jesteśmy w stanie przejść od emocji do debaty, od kontrowersji do namysłu, zastanowić się, dlaczego i na jakich zasadach można uchronić również tak dramatyczne świadectwo historii jak pozostawione przez hitlerowców w Polsce dziedzictwo nienawiści. Ukoronowaniem zaś wieloletniej współpracy i przyjaźni z Krzysztofem Czyżewskim, praktykiem idei, było przyznanie mu „najważniejszej polskiej i jednej z ważniejszych europejskich nagród w dziedzinie myśli” – nagrody Ambasadora Nowej Europy za książkę *W stronę Xenopolis*, opublikowaną w naszej serii Biblioteka Europy Środką w 2019 roku.

Działalność wydawnicza MCK to także kwartalnik „Herito”. W roku 2020 upłynęła dekada istnienia pisma i ukazał się jego 40. numer. Jubileuszowe wydanie kwartalnika poświęciliśmy Litwie, na którą na przekór stereotypom pogańskiej litewskiej kniei czy tropom Mickiewicza i Miłosza spojrzeliśmy od nietypowej strony – od morza. Pytaliśmy przy okazji, dlaczego kultura litewska ma tak demokratyczny charakter i skąd bierze się ekologiczna wrażliwość Litwinów.

Nieodmiennie naszą uwagę poświęcamy potencjałowi społeczno-ekonomicznemu dziedzictwa, przede wszystkim poprzez dwa wieloletnie międzynarodowe projekty badawcze: *ILUCIDARE*, analizujący relacje między dziedzictwem kulturowym a innowacjami oraz dyplomacją wykorzystującą dziedzictwo, i *HOMEe* – służący lepszemu zrozumieniu wpływu wielkich wydarzeń na miasta o bogatym dziedzictwie kulturowym. Bo MCK jest jedyną instytucją w Polsce zajmującą się w sposób interdyscyplinarny dziedzictwem kulturowym w wymiarze międzynarodowym i wciąż rozwija swoją funkcję *think tanku*, który dorobek rozmaitych nurtów nauki i praktyki zbiera, interpretuje i dzieli się nim w ramach nowocześnie pojętej heritologii.

Stan pandemii to towarzysząca nam codziennie niepewność, niemożność jakiegokolwiek planowania w dłuższym horyzoncie czasowym. Jednak już teraz zastanawiamy się nad kształtem rzeczywiści „po”. Jakie nowe nawyki pozostaną z nami na dłużej, jak teraźniejsze doświadczenia przekuć w pozytywne działania. Zapewne dopiero za jakiś czas będziemy potrafili właściwie ocenić „owoce” czasu pandemii. To, co niewątpliwie z nami pozostanie, to świadomość wagi budowania relacji z publicznością w internecie, pozostawienie działalności w sieci jako sposobu na dotarcie do nowych grup odbiorców, a także zwrócenie uwagi na temat katastrofy klimatycznej i wyzwań, jakie w związku z tym stoją przed instytucjami.

Ważne, aby głos tak bardzo zróżnicowanego sektora kultury był słyszalny i docierał do decydentów. Głos, który udowadnia, że to w kulturze tkwi źródło inspiracji, możliwości i sposobów innowacyjnego działania, że kultura rozumiana jako przestrzeń komunikowania się, dialogu, wartości poszerza nasze perspektywy poznawcze, ułatwia porozumienie się i wspólne definiowanie sytuacji, a tym samym – współdziałanie, tak bardzo nam teraz potrzebne.

Agata Wąsowska-Pawlik

DYREKTOR MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ROK W PIGUŁCE

Na krótko przed wybuchem pandemii w Galerii mck kontynuowano pokaz wystawy *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*, a otwarta w maju ekspozycja *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* stała się ogromnym sukcesem. Zainteresowanie publikacjami wydawanymi przez Wydawnictwo mck śmiało pozwoliło nazwać rok 2020 „rokiem książek”.

Odwiedziło nas —

18 000 zwiedzających wystawy w mck

28 500 uczestników wydarzeń (w siedzibie mck i online)

24 000 obserwujących na Facebooku

2200 uczniów na lekcjach online *Użyj dziedzictwa!*

niemal 65 000 użytkowników serwisu www.mck.krakow.pl

Rośliny

Rośliny

Wierzęta

Zaszczycili nas swoją wizytą —

1 lipca 2020 roku w siedzibie MCK podpisany został program współpracy kulturalnej między Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP a Ministerstwem Kultury Republiki Chorwacji na lata 2020–2023. Podpisania umowy dokonali wicepremier i minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński oraz ambasador nadzwyczajny i pełnomocny Republiki Chorwacji w RP Tomislav Vidošević.

Od lewej: JE Tomislav Vidošević, ambasador nadzwyczajny i pełnomocny Republiki Chorwacji w Polsce, oraz prof. Piotra Gliński, wicepremier, minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu

Uroczystość nieprzypadkowo odbyła się w Centrum, które od lat podejmuje aktywne działania w sferze dyplomacji publicznej i kulturalnej, przybliżając chorwacką historię, kulturę, tożsamość i sztukę, a z chorwackimi partnerami od wielu lat współpracuje również na polu naukowym, uważnie obserwując istotne wydarzenia w kulturze i współczesności Chorwacji.

Spotkanie połączone było z wernisażem wystawy prac wybitnego chorwackiego plakacisty Borisa Bućana i premierą książki *Chorwacja. Dzieje, kultura, idee* autorstwa Macieja Czerwińskiego (wydanej przez MCK w serii Biblioteka Europy Środka).

Wizyta wicepremiera prof. Piotra Glińskiego była też wyjątkową okazją do zaprezentowania siedziby MCK oraz wieloletniego dorobku instytucji.

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, prof. Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu, JE ambasador Republiki Chorwacji w RP Tomislav Vidošević, Zofia Korzeniewska, tłumaczka ambasadora

Prof. Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu, i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: prof. Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu, dyr. Łukasz Galusek, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: prof. Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, tłumaczka ambasadora Zofia Korzeniewska, JE ambasador Republiki Chorwacji w RP Tomislav Vidošević

Od lewej: prof. Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury, dziedzictwa narodowego i sportu, dyr. Łukasz Galusek, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

мск odwiedziła również JE Siti Nugraha Mauludiah, ambasador Republiki Indonezji (19 sierpnia)

Krzysztof Radoszek, kurator wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*, i JE Siti Nugraha Mauludiah, ambasador Republiki Indonezji

Cieszę nas wyróżnienia i nagrody —

Działania mck na polu dyplomacji publicznej zostały docenione przez Prezydenta Litwy Gitanasa Nausėdę, który 6 lipca 2021 roku odznaczył Krzyżami Kawalerskimi Orderu „Za Zasługi dla Litwy” dyr. Agatę Wąsowską-Pawlik i prof. Jacka Purchlę. Tak wysokie odznaczenie państwowe było wyrazem uznania dla ich działalności na rzecz zbliżania Polski i Litwy, umacniania polsko-litewskich kontaktów kulturalnych oraz upowszechniania litewskiego dziedzictwa kulturowego.

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i Prezydent Litwy Gitanas Nausėda

Prof. Jacek Purchla i Prezydent Litwy Gitanas Nausėda

Krzyż Kawalerski Orderu „Za Zasługi dla Litwy”

Prof. Jacek Purchla otrzymał Nagrodę Przyjaciela Sympozjum im. dr. Aleksandra Kowalskiego podczas 50. Sympozjum *Współczesna Gospodarka i Administracja Publiczna*, organizowanego przez Wydział Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Od lewej: Krzysztof Materna, prof. Jacek Purchla, prof. Jerzy Hausner

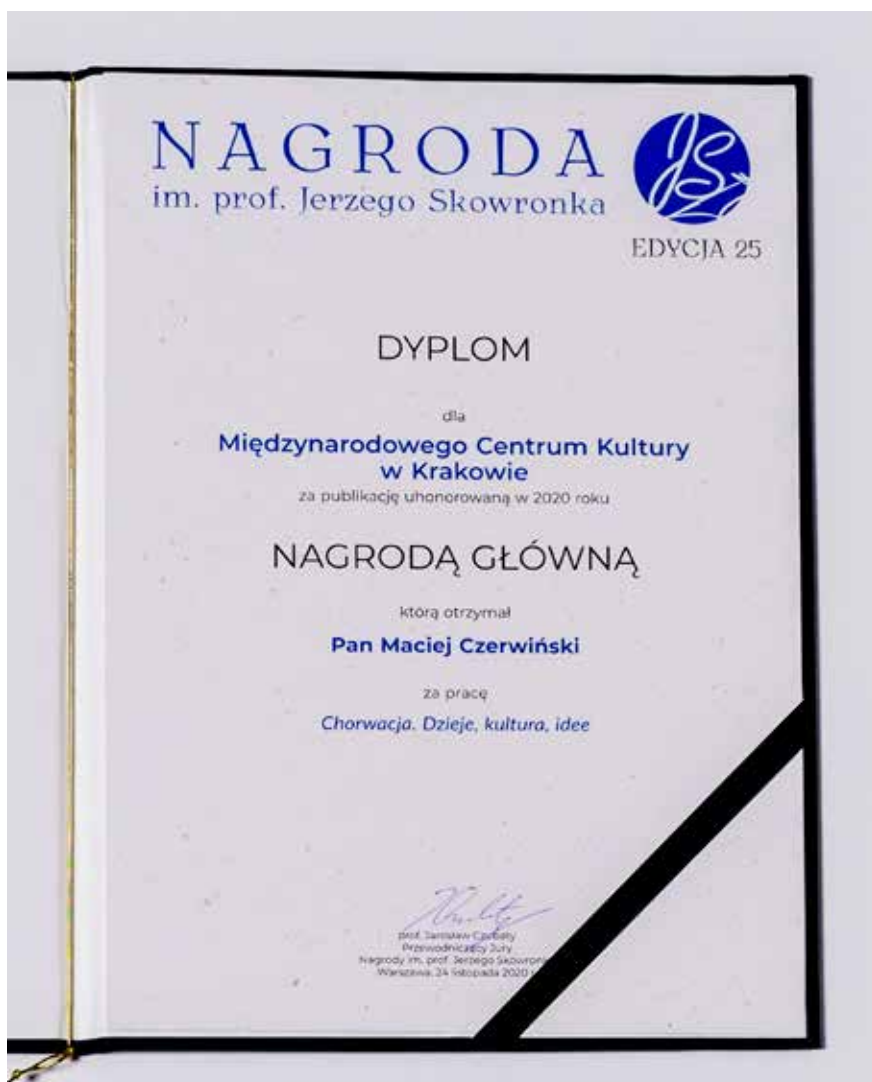
Międzynarodowe Centrum Kultury otrzymało nagrodę Marka Radia Kraków za wystawę *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*, a album towarzyszący wystawie był nominowany do nagrody edytorskiej „Pióro Fredry”, przyznawanej najlepszej książce roku.

Krzysztof Czyżewski otrzymał Nagrodę Ambasadora Nowej Europy za książkę *W stronę Xenopolis*, wyróżnienie przyznawane przez Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku oraz Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego we Wrocławiu.

Książka prof. Macieja Czerwińskiego *Chorwacja. Dzieje, kultura, idee* otrzymała Główną Nagrodę w jubileuszowej, 25. edycji Nagrody im. prof. Jerzego Skowronka, przyznawaną przez redakcję „Magazynu Literackiego KSIĄŻKI”, oraz historyczną Nagrodę im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego, której fundatorami są Wydawnictwo Literackie oraz Dziekan Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Dr Anna Oleńska i dr Dorota Piramidowicz otrzymały prestiżową Nagrodę im. Profesora dr. Jerzego Z. Łozińskiego, przyznawaną przez Stowarzyszenie Historyków Sztuki, za monografię *Kościół katedralny w Pińsku*, wydaną w serii Materiały do dziejów sztuki sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej. Wyróżnienie jest szczególnie cenne z uwagi na patrona – prof. Jerzego Z. Łozińskiego, pierwszego redaktora naczelnego „Katalogu Zabytków Sztuki w Polsce” oraz członka Rady Programowej MCK w latach 1991–1996.

Napisali o nas —

Trzynastcie podcastów *W sercu Krakowa* to cykl ciekawych opowieści z krakowskiego Rynku Głównego, które przybliżają dzieje poszczególnych kamienic, przywołują szczegóły z życia jego dawnych mieszkańców, przypominają o bezcennym dziedzictwie materialnym i niematerialnym. Teraz, gdy do serca Krakowa powoli wraca życie, mck pragnie zachęcić do odkrywania na nowo tego fragmentu miasta, który wydawał się przez lata jedynie turystyczną pocztówką.

„Polska Gazeta Krakowska”, 20 lutego

To właśnie pokazem *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* mck wróciło do gry w maju, po dwóch miesiącach kwarantanny. „Nieoczekiwanie wystawa nabrała innego wymiaru. Oprócz pandemii dotyka nas również susza i pożary. Natura pokazuje nam, jak bardzo jesteśmy krusi i jak ogromną częścią świata natury jesteśmy. Natura to nasz dom, innego nie mamy” – powiedziała nam podczas pokazu dla mediów Agata Wąsowska-Pawlik, dyrektorka mck.

Portal LoveKrakow.pl, 3 lipca

„Sztuka i natura zawsze będą się ze sobą zmagać, aż się nawzajem pokonają i zatriumfują, kreśląc te same linie, które zwyciężone, zwyciężają zarazem”. Przepiękny atlas *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*.

Post Wrzenie Świata, Facebook, 29 lipca

Skoro jeszcze nie bardzo można marzyć o wielkich zagranicznych wояżach, warto wybrać się bliżej, do Krakowa, gdzie w mck można podziwiać wystawę *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*. Hiperrealistyczne przedstawienia kuszą feerią barw i kształtów. Każdy znajdzie tu coś dla siebie – czy to w mnogości tropikalnych roślin, ławicach ryb, czy też w piórach rajskich ptaków.

„Polski Dziennik Zachodni”, 7 lipca

Wystawa *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* oferuje orzeźwiający spacer wśród pięknych rycin wybranych z krakowskich zbiorów bibliotecznych i stanowiących ilustracje do badań nad przyrodą epoki oświecenia.

„VOGUE”, lipiec

Wybrałyśmy się na nią [wystawę *Rośliny i zwierzęta*] zachwycone plakatami wiszącymi „na mieście”: kolorowymi i przyciągającymi uwagę. To tak, jakby znów mieć kilka lat i w niedzielne przedpołudnie razem z ekipą Davida Attenborough zaglądać do najbardziej skrytych zakątków mórz i oceanów...

Portal Inspekty.pl, 25 czerwca

Wystawa *Rośliny i zwierzęta* jest niezwykle opowieścią o bogactwie i pięknie natury oraz jej inspirującej sile.

„Rzeczpospolita”, 7 czerwca

Przechadzając się po salach [Galerii mck], pokazujących nasze rodzime gatunki roślin i zwierząt czy bardziej egzotyczne ptaki i ryby, poczuje się jak na rajskiej wyspie. I choć może przedstawione na rycinach kwiaty nie pachną jak prawdziwe, to i tak przynoszą ukojenie, dzięki kunsztowi artystycznemu niegdysiejszych mistrzów.

„Miesięcznik Kraków”, czerwiec

Dziś, gdy wielu absolwentów artystycznych uczelni nie potrafi poprawnie narysować konia, wystawa [*Rośliny i zwierzęta*] stanowi manifestację wyśmienitego klasycznego graficznego warsztatu, precyzji, uważności, a główną emocją towarzyszącą oglądaniu prac jest podziw i zachwyt. Podbijany przez niezwykle oryginalny i elegancki sposób aranżacji wystawy, co nie zdarza się tak często.

Piotr Sarzyński, „Polityka”, 2 czerwca

Ekspozycja w Galerii mck to prezentacja zapomnianych graficznych arcydzieł przedstawiających świat natury, których maestria wykonania uczy uważnego patrzenia. Opowiada o zachowanym w dawnych tekach i atlasach historii naturalnej, „wielkim pięknie” przyrody, wciąż jeszcze możliwym do bezpośredniego doświadczania, choć już zagrożonym.

„Weranda Country”, lipiec

Wystawa *Rośliny i zwierzęta* to opowieść o artystycznych i naukowych fascynacjach arcydziełami natury. Nie zdajemy sobie sprawy, że na długo przed powstaniem massmediów i popkultury świat przyrody został doskonale zobrażowany i udokumentowany, nie tylko z myślą o poznaniu, ale i rozkoszy oczu. To był temat przez długi czas pomijany. I w mck dostał swoje pięć minut.

Portal Onet.pl, 23 grudnia

Dla czytelnika zainteresowanego naszym zakątkiem Europy, a w szczególności skomplikowaną historią idei środkowoeuropejskiej, wydawana przez krakowskie Międzynarodowe Centrum Kultury pod redakcją Jacka Purchli seria Biblioteka Europy Środka to autentyczny skarb. Książki we wspomnianej serii ukazują się od 11 lat, to już blisko 20 tytułów.

Piotr Kofta, „Dziennik Gazeta Prawna”, 26 grudnia

Kolejna inspirująca pozycja z godnej polecenia serii Biblioteka Europy Środka. Praca *Wynalezienie Europy Wschodniej* amerykańskiego historyka Larry’ego Wolffa, poświęcona kształtowaniu się koncepcji podziału Starego Kontynentu na Europę Zachodnią i Wschodnią, nie jest nowa. [...] Głos Wolffa [...] dzisiaj wydaje się jeszcze bardziej potrzebny, bo problem podmiotowości naszego regionu nie traci na aktualności.

„Uważam Rze Historia”, 1 listopada

Wystawa / Exhibition

Fotoblok
Europa Środkowa
w książkach
fotograficznych

Photobloc
Central Europe
in Photobooks

22.11.2019 —
1.03.2020

Galeria
Międzynarodowego
Centrum Kultury
International
Cultural Centre
Gallery

Kraków, Rynek
Główny 25

wtorek — niedziela
10.00 — 18.00
Tuesday — Sunday
10 a.m. — 6 p.m.

Wystawa / Exhibition

Fotoblok
Europa Środkowa
w książkach
fotograficznych

Photobloc
Central Europe
in Photobooks

22.11.2019 —
1.03.2020

Galeria
Międzynarodowego
Centrum Kultury
International
Cultural Centre
Gallery

Kraków, Rynek
Główny 25

wtorek — niedziela
10.00 — 18.00
Tuesday — Sunday
10 a.m. — 6 p.m.

Wystawa / Exhibition

Fotoblok
Europa Środkowa
w książkach
fotograficznych

Photobloc
Central Europe
in Photobooks

22.11.2019 —
1.03.2020

Galeria
Międzynarodowego
Centrum Kultury
International
Cultural Centre
Gallery

Kraków, Rynek
Główny 25

wtorek — niedziela
10.00 — 18.00
Tuesday — Sunday
10 a.m. — 6 p.m.

Wystawa / Exhibition

Fotoblok
Europa Środkowa
w książkach
fotograficznych

Photobloc
Central Europe
in Photobooks

22.11.2019 —
1.03.2020

Fotoniedziela
Photo-Sunday
2.02.2020

Białe wnętrza wystawy
Prezentacja Europejskiej
w książkach fotograficznych

Wstąpienie — 10 zł
Wstąpienie Międzynarodowego
Centrum Kultury
Krajoznica, Rynek Główny 25

Program:
10.00 otwarcie wystawy
i koncertu
10.30 wstąpienie do sali
10.45 koncert
Wstęp wolny, nie wymagany
biletu

10.45 koncert
Wstęp wolny, nie wymagany
biletu

10.45 koncert
Wstęp wolny, nie wymagany
biletu

10.45 koncert
Wstęp wolny, nie wymagany
biletu

10.45 koncert
Wstęp wolny, nie wymagany
biletu

Wystawa / Exhibition

Fotoblok
Europa Środkowa
w książkach
fotograficznych

Photobloc
Central Europe
in Photobooks

22.11.2019 —
1.03.2020

Galeria
Międzynarodowego
Centrum Kultury
International
Cultural Centre
Gallery

Kraków, Rynek
Główny 25

wtorek — niedziela
10.00 — 18.00
Tuesday — Sunday
10 a.m. — 6 p.m.

Rynek Główny 25

Spółdzielni wódek krajowych

Rynek Główny 25. Dzieje jednego adresu

21 lutego 2020 / piątek / godzina 16.00

Międzynarodowe Centrum Kultury

Pracownia Projektowania i Architektury

www.mck.krakow.pl

Galeria Międzynarodowego Centrum Kultury | Rynek Główny 25, Kraków | wtorek–piątek: 13.00–19.00, sobota–niedziela: 11.00–19.00
International Cultural Centre Gallery | Rynek Główny 25, Kraków | Tuesday–Friday: 1 p.m.–7 p.m., Saturday–Sunday: 11 a.m.–7 p.m.

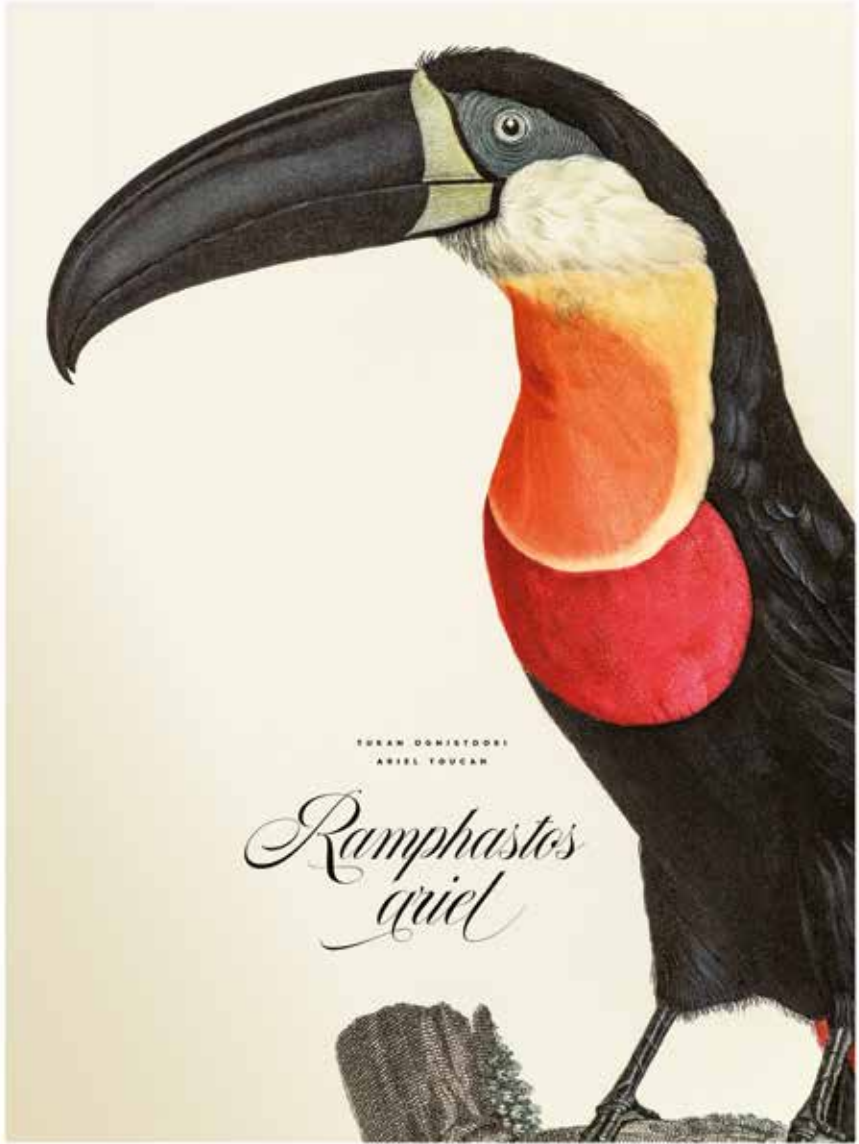

Illustration of a toucan bird, specifically a Ramphastos ariel, perched on a branch. The bird has a large, dark, curved beak, a white throat, and a vibrant orange and red breast. The background is a plain, light beige color.

Rośliny i zwierzęta

Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza
wystawa 19.05–18.10.2020

Plants & animals. Atlases of natural history in the age of Linnaeus | exhibition 19.05–18.10.2020

Galeria Międzynarodowego Centrum Kultury | Rynek Główny 25, Kraków | wtorek–piątek: 13.00–19.00, sobota–niedziela: 11.00–19.00
International Cultural Centre Gallery | Rynek Główny 25, Kraków | Tuesday–Friday: 1 p.m.–7 p.m., Saturday–Sunday: 11 a.m.–7 p.m.

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY
INTERNATIONAL
CULTURAL
CENTRE

MUSEUM
MIASTA
KRAKÓW

KRAKÓW

KULTURA

Wystawa / Exhibition

Boris Bućan

Plakaty / Posters

2.07–16.08.2020

wtorek–piątek 13.00–19.00, sobota–niedziela 11.00–19.00
Tuesday–Friday 1 p.m.–7 p.m., Saturday–Sunday 11 a.m.–7 p.m.

Międzynarodowe Centrum Kultury / International Cultural Centre
Rynek Główny 25, Kraków
www.mck.krakow.pl

wstęp wolny / free entrance

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY
INTERNATIONAL
CULTURAL
CENTRE

Współfinansowane przez
Christen Frickelberg of the
Visegrad Group
Council of the European Union

Współorganizator

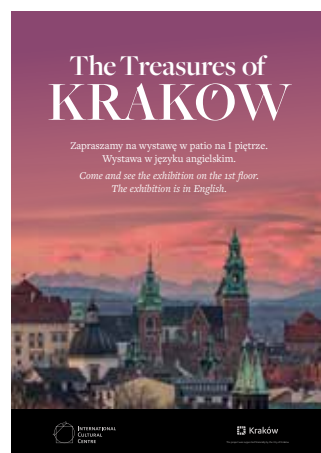
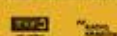

msu

Współorganizator

Współorganizator

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

W OKU FOTOGRAFII FERIE W MCK

WARSZTATY PLASTYCZNE DLA GRUP ZORGANIZOWANYCH
CZTERY TEMATY DO WYBORU
90 MINUT DOBREJ ZABAWY
1 ZŁ OD UCZESTNIKA

AKTYWNE ZWIEDZANIE WYSTAWY
FOTOBLOK. EUROPA ŚRODKOWA W KSIĄŻKACH FOTOGRAFICZNYCH

Więcej informacji: www.mck.krakow.pl

Warsztaty prowadzimy od poniedziałku do piątku, w godz. od 9.00 do 16.00.
Obowiązują zapisy telefoniczne: 12 42 42 811, 860 lub e-mailowe: warsztaty@mck.krakow.pl

Międzynarodowe Centrum Kultury

OFERTA EDUKACYJNA ON-LINE

Użyj dziedzictwa on-line - lekcje o dziedzictwie dla grup szkolnych

- Działania od podstaw
- Mapa info systema
- Działania w sieci
- Kraków wielokulturowy
- Kraków miastem królów
- Działania w lesie
- Działania renowacyjne
- Masta jako dziedzictwo
- Fun & folk - ekspozycje i tradycje

na żywo na platformie ZOOM

analogowa forma zajęć

doświadczenia edukacyjne

oferta dostępna w języku polskim, ukraińskim i angielskim

MINIspotkania ze sztuką on-line

- na żywo na profilu Facebookowym
- wyprodukowane spotkania
- warsztaty wokół polskiego pop-artu
- porady malarzy i dekoratorów
- mediacje zainicjowane w języku angielskim lub ukraińskim

na żywo w sieci od 9 do 10 list

Dojrzała do sztuki on-line

- na żywo na platformie ZOOM
- ujęty wykład o kulturze, dziedzictwie, sztuce lub architekturalnej
- spotkania w każdy drugi piątek miesiąca o 11.00

na stronie

Więcej informacji: warsztatyimkkrakow.pl

Więcej informacji oraz zapisy: warsztatyimkkrakow.pl

oferta on-line

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

czasdzieci.pl

On-Line

MINI SPOTKANIA ZE SZTUKĄ

DOJRZALI DO SZTUKI oN-Line

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY W PANDEMII

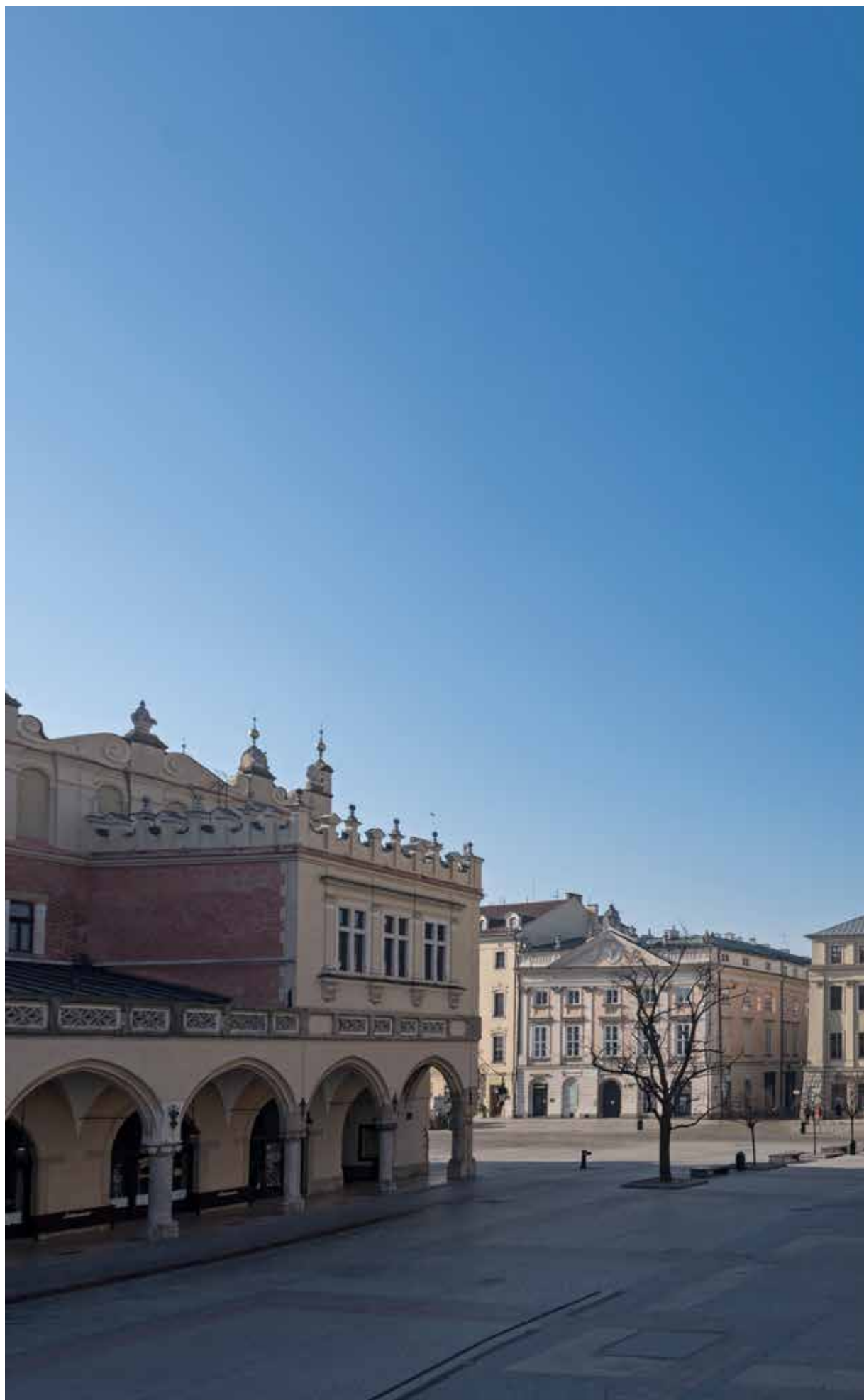
W 2020 roku cały świat został zmuszony do porzucenia swoich zwyczajów, nawyków i rytuałów oraz do dystansowania się. Pandemia COVID-19 sprawiła, że MCK stanęło przed wyzwaniem, jakim była modyfikacja programu przewidzianego na 2020 rok.

W okresach 16 marca – 14 maja i 6 listopada – 31 grudnia działalność MCK była zawieszona, siedziba instytucji zamknięta dla publiczności, a zespół przeszedł na tryb pracy zdalnej. Od 15 maja do 5 listopada Galeria MCK była otwarta dla zwiedzających, natomiast pracownicy kontynuowali pracę w modelu hybrydowym – stacjonarnym i zdalnym. Długofalowe zawieszenia działalności spowodowane stanem epidemii, a następnie ograniczenia wznowionej działalności wynikające z reżimu sanitarnego nadały szczególne znaczenie ofercie programowej realizowanej online, nowe zaś sposoby komunikacji z publicznością spowodowały otwarcie się instytucji na kolejne grupy odbiorców. Dzięki zainicjowanym działaniom w sieci przeżywanie dzielącego społecznego dystansu stało się okazją do dzielenia się opowieściami o najbliższych instytucji sprawach: dziedzictwie kulturowym, Krakowie, Europie Środkowej, architekturze i sztuce.

MCK rozpoczęło udostępnianie zasobów bazujących na zgromadzonych już wiedzy i materiale bądź nowo tworzonych, opatrzonych wspólnym hasłem *Spotkajmy się w sieci*, uwidocznionym na stronie głównej instytucji. Były to: *Europa od środka* – wirtualna podróż po Europie Środkowej i jej kulturze; *Złap dystans* – cykl wirtualnych spotkań i dyskusji w MCK; *W sercu Krakowa* – cykl 13 podcastów; *O roślinach i zwierzętach* – cykl 9 podcastów zrealizowanych wspólnie z radiem RMF Classic; *Zwierzyńiec animowany* – cykl 4 filmów animowanych na kanwie książki *Zwierzyńiec. Okazy wybrane*, przygotowanej w ramach ERDK 2018; *Użyj dziedzictwa! Lekcje o dziedzictwie kulturowym online* – propozycja dla nauczycieli szkół podstawowych i średnich, ścieżki edukacyjne dla dzieci – pliki pdf ścieżek edukacyjnych towarzyszących wystawom do pobrania, wydrukowania i zabawy oraz nauki w domu; *Z biblioteki MCK* – fragmenty najciekawszych publikacji MCK bądź już niedostępnych w wersji drukowanej.

Zespół Biblioteki MCK opracowywał i udostępniał źródła elektroniczne przydatne do pracy naukowej bez wychodzenia z domu. Były to zgromadzone i dostępne w jednym miejscu na stronie internetowej MCK bazy dziedziczne, czasopisma online, biblioteki cyfrowe polskie i zagraniczne, repozytoria cyfrowe polskie i zagraniczne, wirtualna czytelnia z publikacjami online, encyklopediami, słownikami i tezaurusami online. Ponadto na kanale YouTube przygotowano specjalne filmowe playlisty z zapisami spotkań promocyjnych z autorami publikacji czy gośćmi wykładów otwartych, dyskusji, konferencji i wydarzeń tematycznych towarzyszących wystawom prezentowanym w Galerii MCK. Przypomniana została także kolekcja publikacji MCK w serwisie POLONA, zdigitalizowanych i udostępnionych w wolnym dostępie (MCK było pierwszą w Polsce jednostką badawczą, która zdecydowała się udostępnić część swoich publikacji na licencjach otwartych Creative Commons).

Zmiana sposobu realizacji wydarzeń i organizacja ich głównie w formie online sprawiły, że uczestniczyć w nich mogły osoby, których wizyta

w kamienicy „Pod Kruki” z różnych względów nie byłaby możliwa. Dzięki tej formule udział w programach edukacyjnych Centrum mogły wziąć osoby nie tylko spoza Krakowa, ale także zza granicy. Ponieważ wszystkie spotkania oferowane w ramach cyklu *Złap dystans* były tłumaczone na polski język migowy, a zajęcia edukacyjne publikowane na kanale YouTube MCK uzupełnione zostały o napisy, również osoby głuche i niedosłyszające mogły wziąć czynny udział w wydarzeniach realizowanych w 2020 roku.

Ewa Czarnecka

KIEROWNIK OŚRODKA KOMUNIKACJI

KALENDARIUM

STYCZEŃ

10/01 *Fotografki* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała do sztuki. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*

15/01 *Kraków w książkach fotograficznych* – spotkanie z Łukaszem Gorczycą i Adamem Mazurem w ramach programu towarzyszącego wystawie *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, Adam Mazur i Łukasz Gorczyca

Adam Mazur i Łukasz Gorczyca

17-18/01 Zakopane. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli w 50. Sympozjum *Współczesna Gospodarka i Administracja Publiczna*, zorganizowanym przez Wydział Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Podczas sympozjum prof. Jackowi Purchli została wręczona Nagroda Przyjaciela Sympozjum im. dr. Aleksandra Kowalskiego

20/01 *Polacy w Petersburgu na przełomie XIX i XX wieku* – wykład prof. Tamary M. Smirnowej z Wydziału Humanistycznego

Petersburskiego Państwowego Uniwersytetu Aparatury Kosmicznej w ramach cyklu *Dialog polsko-rosyjski w Międzynarodowym Centrum Kultury*, zorganizowany we współpracy z Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia z Warszawy

Prof. Tamara M. Smirnowa

Dr Beata Nykiel

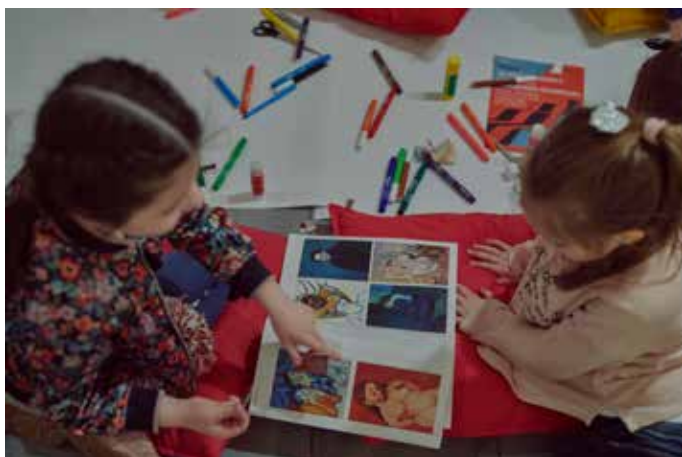
22/01 Muzeum Krakowa, Pałac Krzysztoforów. Wykład prof. Jacka Purchli zatytułowany *Jak opowiedzieć Kraków* w ramach programu edukacyjnego Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa dla nauczycieli

Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Wykład prof. Jacka Purchli *Kraków na przełomie XIX i XX wieku*

25/01 *Klasztorne zakamarki. Zwiedzanie krużganków dominikańskich* – spacer tematyczny prowadzony przez dr. Marcina Szymę z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy*

27-28/01 Haga. Udział dr Joanny Sanetry-Szeligi w posiedzeniu jury Europejskiej Nagrody Dziedzictwa Kulturowego / Nagrody Europa Nostra w kategorii badania; w ramach edycji 2020 przyznawane były Nagrody Specjalne ILUCIDARE

27/01-9/02 *W oku fotografii. Ferie w MCK* – warsztaty plastyczne dla grup zorganizowanych i odbiorców indywidualnych w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*

28/01

Po co fotografowi projektant? – wykład Ani Nałęckiej-Milach w ramach programu towarzyszącego wystawie Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych

Ania Nałęcka-Milach

Rafał Milach, autor jednej z książek fotograficznych prezentowanych na wystawie

31/01

Noworoczne spotkanie Przyjaciół i Partnerów Centrum

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i Stanisław Dziedzic, dyrektor Biblioteki Kraków

Od lewej: Ziyad Raoof, pełnomocnik Rządu Regionalnego Kurdystanu w Polsce; Robert Piaskowski, pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. kultury; Sergei Linevich, konsul generalny Federacji Rosyjskiej

Od lewej: Kazimierz Barczyk, wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego; prof. Jacek Purchla; Sławomir Pietrzyk, wiceprzewodniczący Rady Miasta Krakowa; ks. Dariusz Raś, proboszcz parafii Mariackiej w Krakowie; ks. bp Waldemar Pytel, biskup diecezji wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego

Dr Michał Niezabitowski, dyrektor Muzeum Krakowa, i Jan Godłowski, dyrektor Muzeum Żup w Wieliczce

Od lewej: ks. bp Waldemar Pytel, biskup diecezji wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, opiekun kościoła w Świdnicy; dyr. Agata Wąsowska-Pawlik; Philipp Charwath, konsul generalny Republiki Austrii w Krakowie; prof. Jacek Purchla

LUTY

2/02 *Fotoniedziela – dzień otwarty wystawy Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*

7/02

Przemysł, Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej. Otwarcie wystawy *Katedra ormiańska we Lwowie i jej twórcy*, prezentowanej w muzeum do 19 marca

13/02

Spotkanie z Joanną Helander osnute na kanwie jej książki *Kobieta. En bok om kvinnor i Polen* (Kobieta. Książka o kobietach w Polsce) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*; rozmowę przeprowadził dyr. Łukasz Galusek

Dyr. Łukasz Galusek i Joanna Helander

Od lewej: Katarzyna Kubisiowska, Joanna Helander, Bo Persson

Od lewej: Ryszard Krynicki i Maria Anna Potocka, dyrektorka Muzeum MOCAK w Krakowie

Adam Zagajewski i Joanna Helander

Od lewej: Joanna Helander, Arkadiusz Gola i Wojciech Wilczyk

14/02

Awangarda i propaganda – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*

18/02

Bułgaria, Sofia. Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej. Otwarcie przygotowanej przez MCK wystawy plenerowej *Skarby Krakowa* przy bulwarze Ewłogiego i Hrista Georgijewów

21/02

Posiedzenie Rady Programowej MCK

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Rynek Główny 25. Dzieje jednego adresu – spotkanie promujące książkę pod tym samym tytułem z udziałem jej redaktora naukowego prof. Jacka Purchli oraz współautorów: doc. Andrzeja Kurza i dr Żanny Komar; prowadzenie: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, doc. Andrzej Kurz, dr Żanna Komar, prof. Jacek Purchla

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, doc. Andrzej Kurz, dr Żanna Komar, prof. Jacek Purchla

22/02 Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Wykład prof. Jacka Purchli zatytułowany *Kraków na przełomie XIX i XX wieku*

27/02 *Czułość obserwatora. Od Hawaikum do Nieswojości* – spotkanie z prof. Agatą Pankiewicz i Marcinem Przybytką w ramach programu towarzyszącego wystawie *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*

Prof. Agata Pankiewicz i Marcin Przybytko

29/02 *Renesansowa perła Krakowa. Zwiedzanie Willi Decjusza* – spacer tematyczny prowadzony przez dr. Zbigniewa Beiersdorfa z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy*

MARZEC

1/03 Finisaż wystawy *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*. W programie między innymi pokaz filmu *Powroty* (1994) w reż. Joanny Helander i Bo Perssona

3/03 Niemcy, Lipsk. Instytut Polski w Berlinie, filia w Lipsku. Otwarcie przygotowanej przez mck wystawy *Skarby Krakowa*

4-6/03

Narada Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W oficjalnym otwarciu wzięli udział: Łukasz Lutostański, dyrektor Departamentu Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej, oraz prof. Jacek Majchrowski, prezydent Miasta Krakowa. Podczas wydarzenia z referatami na temat działalności MCK wystąpili dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i prof. Jacek Purchla

Od lewej: prof. Jacek Majchrowski, prezydent Miasta Krakowa; Łukasz Lutostański, dyrektor Departamentu Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej; dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

6-7/03

Ropa. Inauguracja studiów podyplomowych Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie *Zarządzanie dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym pogranicza polsko-słowackiego*, jako element projektu *Karpackie Bramy: Między Ropą a Zborovem – ochrona i rozwój wspólnego dziedzictwa kulturowego na pograniczu polsko-słowackim*, realizowanych we współpracy z mck i współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014–2020. W inauguracji wzięli udział: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, prof. Jacek Purchla, dr Michał Wiśniewski oraz ambasador Magdaléna Vášáryová, członkini Rady Programowej mck

10/03

Spotkanie Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej, podczas którego omówiono współpracę planowaną na najbliższe lata, w tym przypadający na rok 2021 jubileusz 30-lecia Grupy V4

Od lewej: dr Michał Wiśniewski, Marek Świdrak, dyr. Łukasz Galusek, Ľubica Pinčíková, dr Katarína Kosová, dr Kinga Erzsébet Bartha, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, József Kolossa, Zuzana Jandlová, prof. Jacek Purchla

16/03-14/05

Zawieszenie działalności i zamknięcie siedziby mck dla publiczności spowodowane pandemią COVID-19

MAJ

8/05 *Epoka przyrodników – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu Dojrzała do sztuki online. Spotkania dla seniorów w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

19/05 *Wystawa Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza została otwarta dla publiczności z zachowaniem zasad epidemicznego bezpieczeństwa, jednak ze względu na ograniczenia jej wernisaż odbył się wyłącznie online*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik podczas wernisażu online wystawy

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik; dr Agnieszka Fluda-Krokos, dyrektorka Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie; dyr. Łukasz Galusek

Dr Michael Groß, konsul generalny Republiki Federalnej Niemiec w Krakowie, z wizytą w mck na wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* oraz na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i dyr. Łukaszem Galuskiem

Republika Czeska, Ostrawa. Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej. Otwarcie przygotowanej przez mck wystawy plenerowej *Skarby Krakowa*

21-24/05

Wirtualne Targi Książek mck

22/05

Socrealizm magiczny? – rozmowa Anny Syski, dyr. Łukasza Galuska i dr. Michała Wiśniewskiego z cyklu *Złap dystans*

28/05

Philipp Charwath, konsul generalny Austrii w Krakowie, z wizytą w mck na wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* i na spotkaniu z dyr. Łukaszem Galuskiem

Republika Czeska, Ołomuniec. Muzeum Sztuki. Otwarcie wystawy *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*, prezentowanej do 4 października

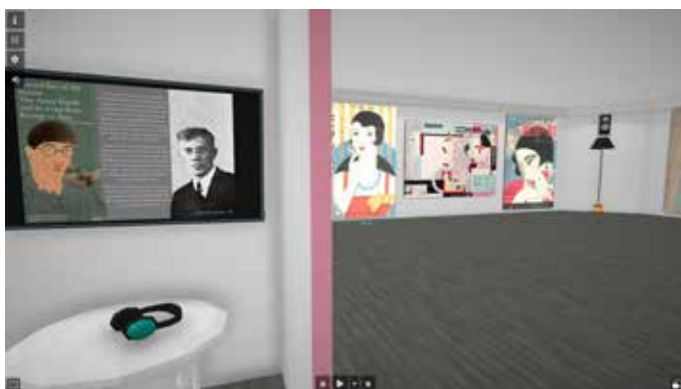

CZERWIEC

1/06

Prezentacja wirtualnych wystaw stworzonych przez uczestników projektu ArtCoMe. *Art and Contemporary Me. Artwork as a medium building European identity*

2/06

Prof. Jan K. Ostrowski, prezes Polskiej Akademii Umiejętności, z wizytą na wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* oraz na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i dyr. Łukaszem Galuskim

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i prof. Jan K. Ostrowski

- 5/06** *W stronę Xenopolis* – rozmowa Krzysztofa Czyżewskiego i dyr. Łukasza Galuska z cyklu *Złap dystans*

Udział dr Joanny Sanetry-Szeligi w spotkaniu online konsorcjum projektu badawczego HOMEE. Dr J. Sanetra-Szeliga zaprezentowała referat na temat wpływu pandemii wirusa COVID-19 na sektor kultury, w szczególności na festiwale i duże wydarzenia

- 9/06** Majowa Marka Radia Kraków dla wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

- 12/06** *Od gabinetu osobliwości do muzeum historii naturalnej* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzały do sztuki online. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

- 14/06** Niemcy, Berlin. Instytut Polski w Berlinie. Otwarcie przygotowanej przez MCK wystawy *Skarby Krakowa*

18/06

Hybrydowe posiedzenie Rady Programowej MCK

Od lewej: dr Antoni Bartosz, prof. Andrzej Chwalba, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dyr. Łukasz Galusek

19/06

Rośliny i zwierzęta – spotkanie z cyklu *Złap dystans* z udziałem Krzysztofa Radoszka, kuratora wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*; rozmowę przeprowadziła Helena Postawka-Lech

Anda Rottenberg i prof. Maria Poprzęcka, członkini Rady Programowej MCK, z wizytą na wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* oraz na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i dyr. Łukaszem Galusem

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, prof. Maria Poprzęcka, Anda Rottenberg, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

29/06

Prof. Szczepan Biliński, sekretarz generalny PAU w Krakowie, z wizytą w MCK i na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

LIPIEC

- 1/07** Podpisanie programu współpracy kulturalnej między Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP a Ministerstwem Kultury Republiki Chorwacji na lata 2020–2023 przez wicepremiera i ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego oraz JE ambasadora Republiki Chorwacji w RP Tomislava Vidoševicia. Uroczystości towarzyszyły wernisaż wystawy *Boris Bućan. Plakaty* oraz premiera książki *Chorwacja. Dzieje, kultura, idee* autorstwa prof. Macieja Czerwińskiego. W wydarzeniu wzięły udział: Urszula Ślęzak, dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą MKiDN; Teresa Mikulska z Departamentu Współpracy z Zagranicą MKiDN; Anna Petrinović, attaché Ambasady Republiki Chorwacji; oraz Zofia Korzeniewska, tłumaczka ambasadora

Od lewej: JE ambasador Republiki Chorwacji w RP Tomislav Vidošević oraz prof. Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego

Radio Kraków. Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik odebrała nagrodę Marka Radia Kraków za wystawy *Skopje. Miasto, architektura i sztuka solidarności* oraz *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*, prezentowane w MCK w 2019 roku

Od lewej: Katarzyna Nowak, zastępczyni dyrektora Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej MANGGHA, i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

2/07-31/08

Wakacje z MCK w ramach programu *Lato w mieście*

3/07

Chorwacja. Jej kultura i dzieje – rozmowa prof. Macieja Czerwińskiego i Bartosza Panka z cyklu *Złoty dystans*

6/07

Litwa, Wilno. Pałac Prezydenta Republiki Litwy. Uroczystość odznaczenia dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli Krzyżami Kawalerskimi Orderu „Za Zasługi dla Litwy” przyznawanymi przez JE Gitanasa Nausėdę, prezydenta Republiki Litewskiej. W uroczystości uczestniczyli również dyr. Łukasz Galusek i Rasa Rimickaitė, attaché ds. kultury w Ambasadzie Republiki Litewskiej w RP i członkini Rady Programowej MCK

Od lewej: Antoni Michalik; prof. Jacek Purchla; dyr. Agata Wąsowska-Pawlik; Gitanas Nausėda, Prezydent Republiki Litewskiej; Rasa Rimickaitė, attaché ds. kultury w Ambasadzie Republiki Litewskiej w RP; dyr. Łukasz Galusek

8/07

BalticMuseums: Love IT! – prezentacja projektu i nowej aplikacji dla instytucji kultury, która odbyła się w ramach *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*. W prezentacji udział wzięli: dr Michał Wiśniewski z MCK, prof. dr hab. Jakub Swacha z Uniwersytetu Szczecińskiego i dr Dominik Ziarkowski z Katedry Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

10/07

Formy wrażliwości. Sztuka współczesna wobec przyrody – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka online. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

16/07

Światłoczułość do natury – spotkanie z cyklu *Złap dystans* z udziałem Michała Korty; prowadzenie: dr Monika Rydiger

31/07-3/08

Supraśl. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, prof. Jacka Purchli i dyr. Łukasza Galuska w festiwalu *Podlasie SlowFest*. Podczas wydarzenia Angelika Madura, koordynatorka programu edukacyjnego mck, prowadziła warsztaty edukacyjne. Delegacja mck spotkała się także z kanclerzem Akademii Supraskiej ks. Jarosławem Józwikiem i z prof. Aleksandrem Naumowem

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, ks. Jarosław Józwik i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

SIERPIEŃ

- 1/08** Krasnogruda, Dwór Miłosza. Spotkanie wokół książki Krzysztofa Czyżewskiego *W stronę Xenopolis*. Z autorem oraz z prof. Jackiem Purchlą rozmawiał dyr. Łukasz Galusek. Organizatorem wydarzenia było Międzynarodowe Centrum Dialogu w Krasnogrudzie

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, Krzysztof Czyżewski, prof. Jacek Purchla

- 3/08** Warszawa, Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Spotkanie ministra Jacka Czaputowicza z prof. Jackiem Purchlą. Minister J. Czaputowicz podziękował prof. J. Purchli za pełnienie przez niego funkcji Przewodniczącego Polskiego Komitetu do spraw UNESCO (2015–2020). Rozmowa koncentrowała się wokół współpracy Polski z UNESCO w ostatnich latach, zwłaszcza kwestii związanych z ochroną światowego dziedzictwa kulturowego

Od lewej: prof. Jacek Purchla i Jacek Czaputowicz, minister spraw zagranicznych RP

Od lewej: prof. Jacek Purchla i Jacek Czaputowicz, minister spraw zagranicznych RP

14/08

Martwa natura a epoka wielkich przyrodników – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka online. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

19/08

JE Siti Nugraha Mauludiah, ambasador Republiki Indonezji, wraz z sześciuosobową delegacją z wizytą w mck. W spotkaniu wzięli udział dyr. Agnieszka Antos oraz Krzysztof Radoszek, kurator wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*, który oprowadził JE Mauludiah po ekspozycji

JE Siti Nugraha Mauludiah (pierwsza od lewej), ambasador Republiki Indonezji, oraz Krzysztof Radoszek (drugi od lewej), kurator wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

20-23/08

Sopot. Udział mck w Targach Książki podczas IX edycji Festiwalu Literacki Sopot

25/08

Dziedzictwo pograniczy: Pomorze i Mazury – seminarium poświęcone dziedzictwu kulturowemu Europy Środkowej adresowane do japońskich naukowców. W przedsięwzięciu zorganizowanym dla 28 badaczy w formie webinarium udział wzięli: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, prof. Jacek Purchla, prof. Taku Shinohara z Tokyo University of Foreign Studies, prof. Tokimasa Sekiguchi, prof. Satoshi Koyama, dr Daniel Kalinowski z Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku, Marek Świdrak z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz mck i dr Michał Wiśniewski z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz mck

WRZESIEŃ

3/09

Nie oddychaj zbyt głęboko – rozmowa dr hab. Julii Fiedorczuk, Filipa Springera i dr Pauliny Małochleb z cyklu *Złap dystans*

3-6/09

Seminarium objazdowe XIV edycji studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa, poświęcone zarządzaniu obiektami dziedzictwa kulturowego w województwie świętokrzyskim

Archiopactwo Cystersów w Jędrzejowie

6/09

Tauron Arena Kraków. Udział mck w *Badyle – targi roślinne w Krakowie – vol. 3*

11/09

Dürer, Bruegel, Lorrain: o obliczach malarstwa pejzażowego – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka online. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

12/09

Dzień otwarty studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa, w którego ramach dr Michał Wiśniewski wygłosił wykład *Dziedzictwo – instrukcja obsługi*

- 21/09** Studenci Kolegium Europejskiego w Natolinie z wizytą w mck. Wykłady wygłosili dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i prof. Jacek Purchla

- 23-27/09** Gorlice. Udział mck w literackim Festiwalu im. Zygmunta Haupta

PAŹDZIERNIK

- 1/10** *Przeszłość ma przyszłość* – rozmowa prof. Jacka Purchli i Magdaleny Rigamonti z cyklu *Złap dystans*

- 6/10** 27 maja 1990 roku skończył się w Krakowie komunizm – wykład online prof. Jacka Purchli w ramach odczytów naukowych Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa

- 8/10** Dr Tibor Gerencsér, konsul generalny Węgier w Krakowie, na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik, prof. Jackiem Purchlą i dyr. Łukaszem Galuskim oraz na wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

- 9/10** Dr Joan Roca, dyrektor Muzeum Historii Barcelony, z wizytą w mck. Spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik, prof. Jackiem Purchlą, dyr. Łukaszem Galuskim i dr. Michałem Wiśniewskim dotyczyło udziału mck w międzynarodowym projekcie wystawienniczym *Europa Inter Urbes*

Themersonowie, Syrkusowie, Hansenowie... Duety polskiej sceny artystycznej xx wieku – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka online. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Grafika we dwoje. Jadwiga Kaim-Otręba i Ryszard Otręba*

10/10

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik zainaugurowała 15. edycję studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa. Pierwsze wirtualne wykłady wygłosili prof. Marek Ćwiklicki (*Podstawy organizacji i zarządzania w instytucji publicznej*) oraz dr Dominik Ziarkowski (*Dziedzictwo a turystyka*)

11/10

Księgarnia Klezmer-Hois. *Wokół Xenopolis* – spotkanie z Krzysztofem Czyżewskim osnute na kanwie jego książki *W stronę Xenopolis*; prowadzenie: dr Jakub Kornhauser

Od lewej: Krzysztof Czyżewski i dr Jakub Kornhauser

13/10

Katarzyna Likus, konsul honorowa Republiki Włoskiej w Krakowie, na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i na wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

Rumunia, Bukareszt. Otwarcie przygotowanej przez MCK plenarowej wystawy *Skarby Krakowa*, którą dzięki staraniom Instytutu Polskiego w Bukareszcie można było zobaczyć przy Narodowym Muzeum Sztuki Rumuńskiej

15/10

Papier, kamień, nożyce – rozmowa dr. Przemka Dębowskiego, Kuby Sowińskiego i Bartosza Sadulskiego z cyklu *Złap dystans*

16/10

Rasa Rimickaitė, attaché ds. kultury w Ambasadzie Republiki Litewskiej w RP, na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik oraz dyr. Łukaszem Galuskiem i na wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

18/10

Finisaż wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*

22/10

Małopolski Ogród Sztuki. Premiera *Raportu Kultura*, stworzonego przez zespół ekspertów Open Eyes Economy HUB, oraz inauguracja projektu *Kultura Futura*. W dyskusji *Kultura sposobem na kryzys, kryzys sposobem na kulturę?* udział wzięli prof. Jacek Purchla oraz dr Joanna Sanetra-Szeliga

22-25/10

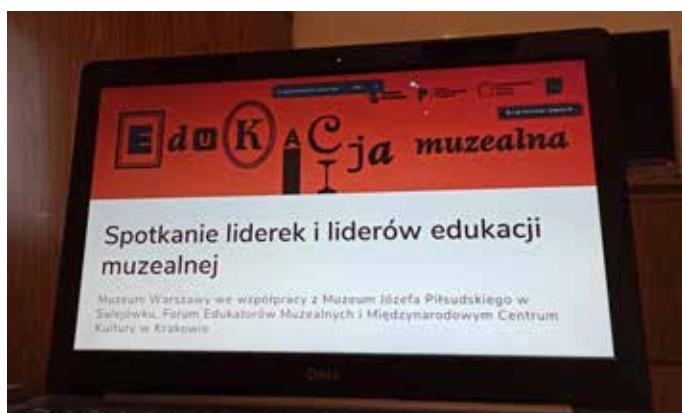
Wirtualne Targi Książki w mck

LISTOPAD

13/11

Kreska, kropka, znak. Polska grafika użytkowa w xx wieku – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka online*. *Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Grafika we dwoje. Jadwiga Kaim-Otręba i Ryszard Otręba*

Udział Angeliki Madury, koordynatorki programu edukacyjnego mck, oraz Heleny Postawki-Lech w trzecim spotkaniu online liderów i liderów edukacji muzealnej, organizowanym przez Muzeum Warszawy, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, Forum Edukatorów Muzealnych i Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie

19/11

Wynalezienie Europy Wschodniej – rozmowa profesorów Larry’ego Wolffa i Adama Leszczyńskiego z cyklu *Złap dystans*. Spotkanie zorganizowano wspólnie z Instytutem Reportażu

25-27/11

Konferencja online *Polska Polityka Wschodnia 2020*, zrealizowana przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we współpracy z mck, które zorganizowało wykład Larry’ego Wolffa *Wynaleziona Europa Wschodnia. Wczoraj i dziś* oraz debatę *Wschód wymyślany?*, z udziałem dr Nelly Bekus, prof. Jacka Purchli i prof. Mykoły Riabczuka; prowadzenie: Adam Balcer

26/11

Europa Środkowa. Nowe spojrzenie – debata online z udziałem dr. Erharda Buska (Institut für den Donauraum und Mitteleuropa), ambasadora dr. Emila Brixa (Akademia Dyplomatyczna w Wiedniu) oraz prof. Jacka Purchli, poprowadzona przez przewodniczącego Association of European Journalists w Wiedniu Otmara Lahodynsky’ego, zorganizowana przez Instytut Polski w Wiedniu, Institut für den Donauraum und Mitteleuropa, Akademię Dyplomatyczną w Wiedniu i mck

29/11-6/12

Mikołajowy tydzień w MCK

Emilia Drabik prowadząca warsztaty plastyczne z wykonywania ozdób świątecznych pt. *Mikołajkowa niedziela*

GRUDZIEŃ

3/12

Posiedzenie online Rady Naukowej Biblioteki MCK w składzie: prof. Zdzisław Pietrzyk (przewodniczący), prof. Andrzej Chwalba, prof. Krzysztof Zamorski, dr Karolina Grodziska i dr Agnieszka Fluda-Krokos, oraz z udziałem dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dyr. Łukasza Galuska, dr Beaty Nykiel i Doroty Witczak

8/12

Posiedzenie online Rady Programowej MCK, które odbyło się w trzydziestą rocznicę powołania Fundacji MCK 8 grudnia 1990 roku

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Prezentacja zdjęcia: 8 grudnia 1990 roku – podpisanie aktu założenia Fundacji MCK

Po prawej: prof. Krzysztof Skubiszewski po podpisaniu aktu założenia Fundacji MCK

Prof. Maria Poprzęcka podczas obrad Rady Programowej MCK

Dyr. Urszula Ślęzak podczas obrad Rady Programowej MCK

- 10/12** *Herito. Dziedzictwo na przyszłość* – rozmowa dyr. Łukasza Galuska, Bartosza Sadulskiego i dr. Pawła Plichty z cyklu *Złap dystans*. Spotkanie zorganizowano z okazji wydania 40. numeru kwartalnika

- 11/12** *Techniki graficzne i ich mistrzowie* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka online*. Spotkania dla seniorów w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Grafika we dwoje*. Jadwiga Kaim-Otręba i Ryszard Otręba

- 14/12** Konferencja online Forum Edukatorów Muzealnych *Muzeum i edukacja w czasach zmian* z udziałem Angeliki Madury, koordynatorki programu edukacyjnego mck, która wygłosiła wykład *Dojrzała sztuka online, czyli wirtualne wykłady dla seniorów*

- 21/12** *Orient i Kraków* – rozmowa Adama Balcera i dyr. Łukasza Galuska z cyklu *Złap dystans*, poprzedzająca projekcję filmu *Orient i Kraków. Spacer po wielokulturowym Krakowie* w reżyserii Tomasza Mielnika

WYSTAWY

FOTOBLOK EUROPA ŚRODKOWA W KSIĄŻKACH FOTOGRAFICZNYCH

21 LISTOPADA 2019 – 1 MARCA 2020

Książki fotograficzne to wspinały, nieodkryty jeszcze do końca fenomen dla zainteresowanych fotografią, grafiką, polityką i sztuką. To zarówno artystyczne albumy autorstwa najwybitniejszych mistrzów obiektywu, takich jak František Drtikol, Edward Hartwig, Kata Kálmán, Hedy Löffler, Karol Plicka, Zofia Rydet, Antanas Sutkus, jak i wstrząsające zbiory zdjęć dokumentalnych, publikacje naukowe i krajoznawcze.

Fotoksiążka cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem badaczy, artystów i kolekcjonerów, a także instytucji – co znajduje odzwierciedlenie w licznych poświęconych tej problematyce publikacjach, wystawach i festiwalach. W photobookowym dyskursie wciąż jednak brakuje należytej reprezentacji książek fotograficznych i co za tym idzie – artystycznych osobowości z Europy Środkowej, które pojawiają się raczej punktowo i sygnałnie. Wystawa, którą zainicjował rozpoczęty w 2018 roku projekt badawczy z udziałem akademików i artystów z regionu, była pierwszą tak szeroką próbą zebrania wiedzy na temat kultury środkowoeuropejskich photobooków. Projekt był jednak nie tylko odpowiedzią na potrzebę syntetycznego opracowania problematyki książki fotograficznej z perspektywy historycznej i w kontekście współczesnych praktyk artystycznych. Wystawa stała się równocześnie pretekstem do snucia opowieści na temat samej Europy Środkowej. Historia środkowoeuropejskich photobooków nie tylko bowiem ilustruje narodziny i ewolucję samego medium, ale jest też zapisem kulturowego krajobrazu regionu i jego skomplikowanej historii. Wyjątkowość środkowoeuropejskich książek fotograficznych sytuuje się właśnie na przecięciu ambicji artystycznych i propagandy, wielkich narracji historii i małych enklaw wolności. Książki opowiadają poprzez fotografie dzieje naszego regionu, ale same w sobie są też dokumentami zmieniających się stosunków społecznych, wizji politycznych oraz powinności fotografii i sztuki.

Wystawa podzielona została na rozdziały tematyczne, prowadzące odbiorcę przez wiek XX – od momentu pojawienia się wczesnych przykładów książek fotograficznych, takich jak choćby *Malownicza Polska. Ziemia krakowska* autorstwa Tadeusza Rzący, pioniera fotografii kolorowej na rodzimym gruncie, przez drukowane w masowych nakładach publikacje, po te wydawane aż po czasy współczesne, epokę transformacji zarówno politycznej, jak i kulturowej, kiedy książka odgrywa rolę dokumentu i narzędzia zmiany. Na wystawie nie mogło zabraknąć publikacji problematyzujących zagadnienie fotoksiążki artystycznej. Wydawnictwa z lat dwudziestych XX wieku, klasyczne pozycje z lat sześćdziesiątych – jak ikoniczny już album *Fotografika* Edwarda Hartwiga, książki z kręgu neoawangardy lat siedemdziesiątych czy publikacje współczesnych twórców, takich jak Aneta Grzeszykowska czy Peter Puklus, dobitnie pokazują,

że książka fotograficzna była i wciąż pozostaje atrakcyjnym narzędziem artystycznej ekspresji. Medium fotoksiążki doskonale wpisywało się również w cele propagandowe. Konstruowane w ten sposób wizualne narracje nie tylko stały się doskonałym narzędziem perswazji, ale równocześnie wykorzystywały bogaty rezerwuar rozwiązań i język formalny wypracowany w kręgu awangardy.

Snując opowieść o książkach fotograficznych w Europie Środkowej, nie sposób pominąć publikacji mierzących się z doświadczeniem wojny. Obrazy ruin, zburzonych świątyń i gruzu zmacerowanego z ludzkimi szczątkami były głównym tematem albumów fotograficznych publikowanych zarówno po pierwszej, jak i po drugiej wojnie światowej. W tych ostatnich więcej już jednak patosu i przejmujących świadectw zatraconego człowieczeństwa. Duża część tych publikacji przekracza konwencję dokumentu i wyróżnia się autorskim wyrazem artystycznym, jak na przykład monumentalna *Warszawa 1945* Leonarda Sempolińskiego. Interesującym przykładem pokazującym wojnę z perspektywy

osobistego, intymnego doświadczenia jest z kolei książka *Abeceda duševního prázdna* Zdenka Tmeja, który w latach czterdziestych został zesłany do obozu pracy przymusowej w Breslau. Równie intrygującym i szeroko prezentowanym na wystawie wątkiem były książki fotograficzne skupione na budowaniu narracji dotyczącej życia codziennego. Albumy pokazujące wyidealizowany obraz socjalistycznej stabilizacji, dokumenty życia religijnego, książki przyrodnicze i dla dzieci – klasyczna już pozycja *Mały człowiek* Zofii Rydet i będąca rodzajem jej fotograficznego kontrapunktu rumuńska książka *Copii*, *Copii* Hedy Löffler to tylko jedne z wielu przykładów. Domknięcie prezentacji stanowiły książki będące refleksją na temat upadku bloku socjalistycznego i przemiany ustrojowej – w tym opublikowane dopiero w latach dziewięćdziesiątych legendarne fotografie Josefa Koudelki z praskiego sierpnia 1968 czy niezwykle ciekawa pozycja *Świat* – opowieść o transformacji z nieoczywistej perspektywy dzieci z beskidzkich wsi. Prezentowanym ponad 120 książkom z Polski, Czech, Słowacji, Węgier,

Rumunii, Litwy, Łotwy i Estonii – z których wiele można było swobodnie kartkować i przeglądać – towarzyszyły fotografie, kroniki filmowe i plakaty.

Wystawa *Fotoblok* była wynikiem pasji kolekcjonerskiej i kilkuletniego programu badawczego, wysiłku i zaangażowania wielu osób. Nade wszystko zaś stanowiła swego rodzaju spotkanie. Z książką. Fotograficzną. Wyjątkową. Taką, która zachwyca, intryguje, ale też pobudza do głębszej refleksji nie tylko nad naturą samego medium, lecz co równie istotne – nad wciąż aktualnym pytaniem o tożsamość Europy Środkowej.

Wystawa jest częścią dwuletniego projektu *Photobook Bloc. Europa Środkowa w książkach fotograficznych (xx–xxi wiek)*, finansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022.

Po premierze w Krakowie wystawa miała swoją odsłonę w Muzeum Sztuki w Ołomuńcu. Prezentacja odbyła się w terminie 28 maja do 4 października

2020 roku. Przygotowana selekcja prac została uzupełniona o dodatkowe materiały ze zbiorów czeskich, przybliżające lokalny kontekst. Była to równocześnie kolejna współpraca z Muzeum, z którym mck prowadzi od wielu lat aktywną wymianę kulturalną.

Łukasz Gorczyca, Adam Mazur, Natalia Żak

KURATORZY WYSTAWY *Łukasz Gorczyca, Adam Mazur, Natalia Żak*

ZESPÓŁ BADAWCZY *Arnis Balčus, Vladimír Birgus, Adriana Dumitran, Eve Küler, Bohunka Koklesová, Claudia Küssel, Agnė Narušytė, Tomáš Pospěch, Peter Puklus, Wojciech Wilczyk*

ORGANIZACJA *Dorota Kosiec, Karolina Wójcik, Anna Śliwa*

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY *Damian Nowak*

PROJEKT ALBUMU I DUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE *Kuba Sowiński*

ROŚLINY I ZWIERZĘTA

ATLASY HISTORII NATURALNEJ

W EPOCE LINNEUSZA

19 MAJA – 18 PAŹDZIERNIKA

Z barwnej ryciny płochliwie zerka aleksandretta obrożna. Na szorstkich kartach woluminów, pośród zakwitających kwiatów granatu, przysiadły cykady, motyle i latarniki surynamskie. W perfekcyjnie wyważonych kompozycjach pnącza posłusznie skręcają, zanim dotrą do brzegu kadru. Zdziwione, błyszczące oko sparysomy kreteńskiej łypie z niepokojem... Z tych hiperrealistycznych wizerunków natury wyłania się jeszcze jeden, w pierwszej chwili nieświadomiony obraz – to ogrom pracy ludzi, czasem całych pokoleń czy rodzin: dociekliwych uczonych, odkrywców, nieustraszonych miłośników nieodkrytego i nieopisanego, botaników, przyrodników. Artystów!

Sztuka patrzenia na naturę zyskała nowy wymiar wraz z rozwijającą się ludzką ciekawością i idącymi jej w sukurs możliwościami technicznymi: mikroskopowego powiększania, konserwowania okazów fauny i flory, dokładności utrwalania i zwielokrotniania odręcznych rysunków. Owocem nakładania się pragnienia piękna i potrzeb poznawczych były pieczołowicie opracowywane atlasy historii naturalnej, dokumentujące florę i faunę z wykorzystaniem wybitnych umiejętności rytowniczych i reprodukowane metodami nierzadko doskonalszymi niż obecne technologie drukarskie. Pomimo naukowego filtru – nałożonego zarówno na obserwowany, jak i na odtworzony ręcznie obraz rośliny, owada, ryby, ssaka – możliwość obcowania z urodą obrazu wciąż stanowiła jedną z głównych motywacji zarówno dla twórców, jak i dla mecenasów oraz kolekcjonerów. Komercyjny potencjał towarzyszący „rozkoszy patrzenia” sprawił wreszcie, że epoka Oświecenia stała się czasem niezwyklej popularności kunsztownego utrwalania okazów fauny i flory w tak zaawansowanych formach edytorskich.

Właśnie taką niezwykłą wizję świata, który niegdyś odkrywał swoje tajemnicze oblicze przed badaczami, twórcom wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* udało się przenieść we współczesne realia i podzielić się nią z odbiorcami. Na wystawie w Międzynarodowym Centrum Kultury zaprezentowano ponad czterdzieści publikacji i kilkaset luźnych grafik ze zbiorów Gabinetu Rycin Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie oraz z Biblioteki Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN.

W duchu tablic z dawnych encyklopedii Larousse’a prace zestawiono w czterech lapidarnych odsłonach, podążając za umownymi lokalizacjami stworzeń w naszej wyobraźni. Dzika przyroda rodzima w *Ostępie* została odwzorowana w dziełach między innymi Eleazara Albina i entomologa Augusta Johanna Rösla von Rosenhofs. Pod szyldem *Zamorze* podziwiano doskonałość szczegółów i feerię barw egzotycznych ptaków niezrównanego duetu: ornitologa François Levaillanta i Jacques’a Barrabanda, spod którego ręki wyszły ilustracje jakże odmienne w swej dokumentalnej perfekcji od zestawionych tu dla porównania półfantastycznych drzeworytów z dzieła Ulissesa Aldrovandiego – anachronicznego w tym zbiorze, ale intrygującego prelude epoki Linneusza.

House Finch (Spizella socialis)
Male (top) and Female (bottom)
Illustration by [illegible]
[illegible text]

House Finch (Spizella socialis)
Male (top) and Female (bottom)
Illustration by [illegible]
[illegible text]

Two Sparrows
perched on a branch
with berries.

Two small birds
perched on a branch
with berries.

W kolejnej odsłonie rozdziału odbiorcy mijali girlandy graficznych kompozycji wijących się pnączy i tropikalnych owadów przyrodniczki freelancerki Marii Sibylli Merian, by wreszcie zanurzyć się w morzu setek gatunków ryb z zainicjowanego przez Georges'a Cuviera monumentalnego projektu *Histoire naturelle des poissons* i studiować szczegóły z rzetelnych tomów Marcusa Blocha. W stawiającym otwarte pytania dziale *Stół* uwagę przykuwało rzadkie wśród tego typu publikacji polonicum – ambitne przedsięwzięcie Jana Jonstona, który w kształcie przekrojowej i dydaktycznej encyklopedii stawiał sobie wyzwanie kompleksowego opisu całego świata istot żywych. Finałowy *Ogród*, jako kojące estetycznie domknięcie narracji, podkreślał utrwalony koncept splotu przyrody i kultury; wypełniły go wielkoformatowe ręcznie malowane tablice z *Hortus semper virens* Johanna Simona Kernerera, stanowiące godne tło dla znakomitego albumu okazów flory z kolekcji Józefiny Bonaparte w posiadłości Malmaison, autorstwa mistrza przedstawień botanicznych, Pierre'a-Josepha Redoutégo, zwanego „Rafaelem kwiatów”.

Liczące dwieście, a nieraz i trzysta lat wyłącznie oryginalne ryciny nieustannie zachwycają jakością graficzną oraz trwałością żywych kolorów. Precyzyjne akwaforty i wyrafinowane miedzioryty, wykonywane z użyciem technik punktowych, pozwalały twórcom na oddanie mikroskopijnych szczegółów budowy roślin i zwierząt, zwłaszcza niewielkich owadów i ryb. Większość grafik ręcznie pokolorowano akwarelami lub gwaszami, jednak drobiazgowo opracowane, jaskrawe pióra papug odbijano od razu barwnie przy zastosowaniu pracochłonnej, rzadko stosowanej metody *à la poupée*, gdzie niewielkim tamponem nanoszono miejscowo różne farby.

Widoczne na wielu tablicach ówczesne nazwy gatunkowe, które przestały obowiązywać lub pochodzą z nieużywanych już systemów, uzupełniono na wystawie ich współczesnymi odpowiednikami, by materiał przekazać widzowi w jak najprzystępniejszej formie. Do najciekawszych gatunków dodano glosy przybliżające zagadnienia z botaniki i zoologii lub zawierające informacje o kontekście kulturowym.

Korpus atlasów historii naturalnej został wzbogacony kontekstami z epoki, w tym: *Targami* Richarda Earloma i graficznymi kompozycjami Jacoba i Jorisa Hoefnagłów, a także miśnieńską porcelaną z przykładami motywów botanicznych i zoologicznych.

Wielka popularność wśród publiczności, przychylne głosy krytyków, a także zainteresowanie mediów zaowocowały nie tylko przedłużeniem czasu trwania wystawy, ale także pokazały, jak istotne jest kształtowanie wrażliwości i stopnia świadomości procesów zmieniających naturę, chociażby poprzez uważne i czule kontemplowanie artystycznych wyobrażeń roślin oraz pełnoprawnych portretów zwierząt. Uznanie odbiorców zyskał także towarzyszący wystawie katalog, który w nowoczesnej formie skrupulatnie odtwarza maestrię warsztatu graficznego dawnych mistrzów.

Ekspozycja przygotowana we współpracy z Biblioteką Naukową PAU i PAN w Krakowie i Instytutem Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN.

Wsparcia finansowego udzieliła Gmina Miejska Kraków.

Krzysztof Radoszek

KURATOR WYSTAWY *Krzysztof Radoszek*

WSPÓŁPRACA KURATORSKA ZE STRONY BIBLIOTEKI NAUKOWEJ PAU I PAN
W KRAKOWIE *dr Anna Olszewska*

ORGANIZACJA *Anna Śliwa, Dorota Kosiec*

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY *Magdalena Paleczna*

PROJEKT ALBUMU I DUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE *Krzysztof Radoszek*

BORIS BUĆAN

PLAKATY

2 LIPCA – 16 SIERPNIA

Pierwsza w Polsce wystawa najśłynniejszych teatralnych plakatów Borisa Bućana – światowej sławy chorwackiego malarza i grafika – została zaprezentowana w średniowiecznych piwnicach mck dzięki współpracy z chorwackim Ministerstwem Kultury i z Muzeum Sztuki Współczesnej w Zagrzebiu, w ramach programu kulturalnego towarzyszącego przewodnictwu Chorwacji w Radzie Unii Europejskiej w pierwszym półroczu 2020 roku.

Boris Bućan uznawany jest nie tylko za artystę, który wykreował jugosłowiański pop-art, ale także za jednego z najważniejszych przedstawicieli bałkańskiej szkoły plakatu. Bez wątpienia jego najbardziej rozpoznawalnym na świecie dziełem stał się plakat do baletu *Ognisty ptak* Igora Strawińskiego. Boris Bućan stworzył go do spektaklu wystawianego na deskach Chorwackiego Teatru Narodowego w Splicie w 1983 roku. Mocne, soczyste kolory i intrygujący motyw niezwykle ptaka kroczącego w czerwonych, uwodzieńskich butach na obcasie przekonały organizatorów przekrojowej i ważnej wystawy *The Power of the Poster* w londyńskim Victoria & Albert Museum (Muzeum Wiktorii i Alberta) w 1998 roku, by wybrać go na okładkę katalogu.

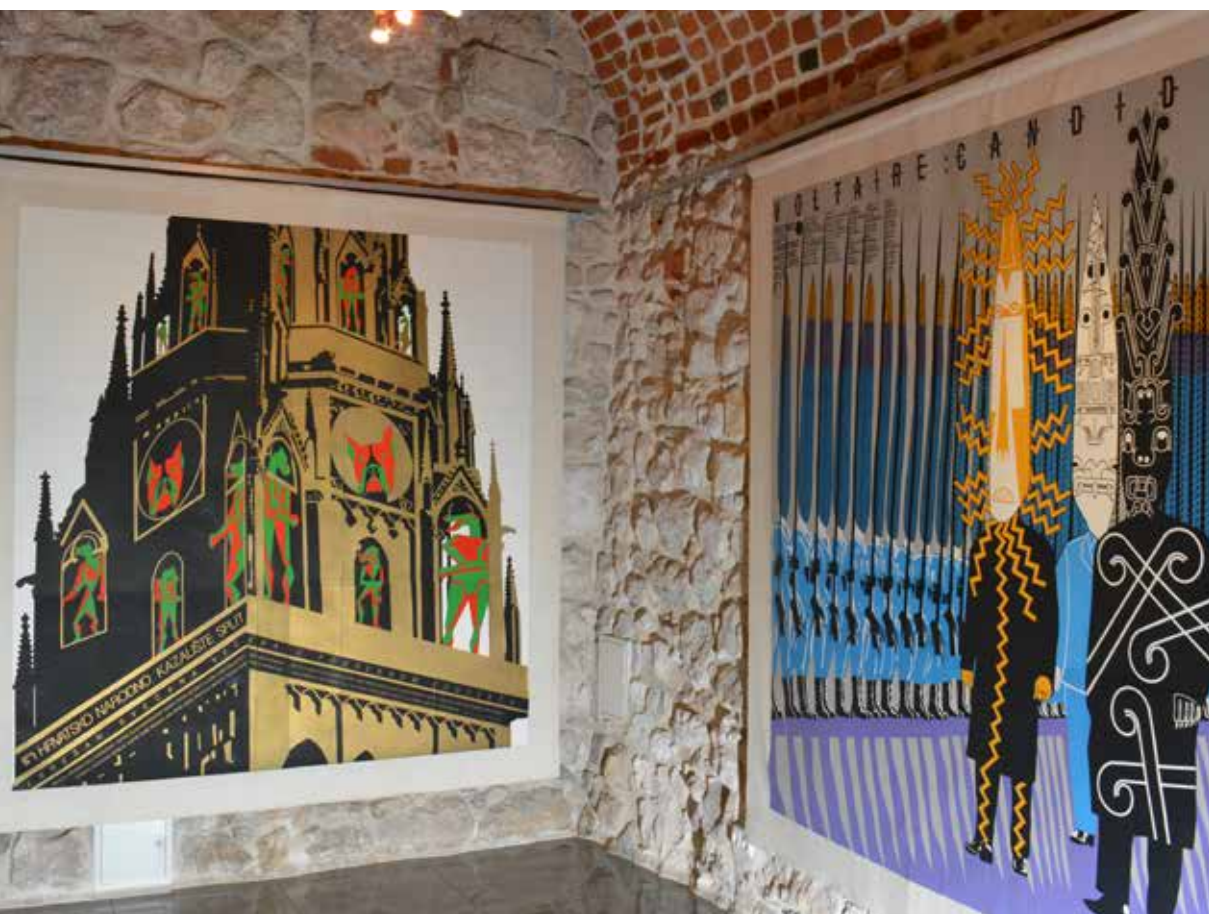
Krakowska prezentacja twórczości Bućana objęła szesnaście najważniejszych i najbardziej znanych posterów z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku, które są doskonałym przykładem swoistego i rozpoznawalnego stylu artysty. Określają go mocne, dominujące i wyraziste formy, intensywne, wręcz krzykliwe kolory, geometryzacja i multiplikacja motywów, układających się w psychodeliczne wzory, a także wykorzystanie komercyjnych i reklamowych tricków, co sytuuje jego twórczość plakatową pomiędzy op-artem a pop-artem. Jego posterowe dzieła intrygują nieoczywistością i aluzywnością, grą symbolami i zagadkowymi wątkami, wciągając widza w odczytywanie znaczeń, co nadaje im postmodernistyczną aurę. Charakterystyczne dla plakatów Bućana stało się ograniczanie tekstu do minimum i przesuwanie go na obrzeża kompozycji, przez co tworzą one rodzaj ramy dla części graficzno-obrazowej. Drugą istotną cechą Bućanowych posterów jest ich niestandardowa skala. Wymiary 210×200 centymetrów mają kluczowe znaczenie w zurbanizowanej przestrzeni i przesądzają o sile wizualnego oddziaływania obrazów, które ulicę zmieniają w galerię dostępną dla każdego. To zabieg celowy, gdyż Bućan – jako jeden z pierwszych artystów chorwackich – już pod koniec lat sześćdziesiątych tworzył eksperymentalne prace w przestrzeni publicznej, wyrażając w ten sposób sprzeciw wobec uwikłania sztuki i artystów w instytucjonalny system galerii i muzeów. Malowaniem obrazów wprost na chodnikach manifestował potrzebę silniejszego społecznego zaangażowania sztuki i jej dostępności dla szerokiego grona odbiorców.

Bezkompromisowy i nieugięty w swoich koncepcjach Bućan tworzył dla zleceniodawców szanujących jego artystyczną wolność. Kilkuletnia współpraca z Chorwackim Teatrem Narodowym w Splicie przyniosła serię dzieł niezwykłych, przełamujących konwencje tradycyjnego posteru zapowiadającego

wystawiany spektakl. Ich siła ekspresji leży w nieoczywistym wizualnym komunikacie, którego obrazowe komponenty tworzą wielopoziomowy spłot znaczeń, widz zaś dociera do nich stopniowo uwikłany w grę skojarzeń.

Krakowska wystawa najsłynniejszych plakatów Borisa Bućana stała się też nieoczekiwaną okazją do skonfrontowania naszej polskiej szkoły plakatu z bałkańską formacją.

Wystawa przygotowana została we współpracy z Ministerstwem Kultury Republiki Chorwacji w ramach programu kulturalnego przewodnictwa Chorwacji w Radzie Unii Europejskiej (styczeń–czerwiec 2020 roku).

Plakaty pochodziły z kolekcji Muzeum Sztuki Współczesnej w Zagrzebiu (MSU).

dr Monika Rydiger

OŚRODEK WYSTAW

ORGANIZATORZY WYSTAWY *Międzynarodowe Centrum Kultury,
Muzeum Sztuki Współczesnej w Zagrzebiu (MSU)*

KURATORKI WYSTAWY *Kristina Bonjeković Stojković (MSU),
Monika Rydiger (MCK), Karolina Wójcik (MCK)*

GRAFIKA WE DWOJE JADWIGA KAIM-OTRĘBA I RYSZARD OTRĘBA

Prezentacja dwojga wyjątkowych artystów, których twórczość i życie wpisuje się w fenomen tak zwanej krakowskiej szkoły grafiki. Jadwiga Kaim-Otręba i Ryszard Otręba są małżeństwem od sześćdziesięciu lat. Ich losy połączyły studia w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Jadwiga ukończyła studia w roku 1960 dyplomem na Wydziale Grafiki w pracowni litografii profesora Konrada Szrednickiego. Ryszard Otręba ukończył akademię rok wcześniej dyplomem na Wydziale Architektury Wnętrz u profesora Zbigniewa Chudzikiewicza. Dwuletni kurs grafiki odbyty w czasie studiów przez artystę w pracowni Mieczysława Wejmana odegrał kluczową rolę, albowiem oboje artystów połączyło nie tylko poważne uczucie, ale też miłość do grafiki.

Artystyczne szlify zdobyte u mistrzów grafiki i ich asystentów pozwoliły im na udany i znaczący debiut, który przypadł na początek lat sześćdziesiątych. Oboje brali aktywny udział w wystawach, salonach, konkursach, zdobywając liczne nagrody i wyróżnienia oraz uznanie krytyków. Od samego początku w swoich pracach wyraźnie różnili się stylem, ekspresją i tematyką. Wspólne lata małżeńskiego życia niczego w tym względzie nie zmieniły – zostali zupełnie odrębnymi i silnymi osobowościami twórczymi.

Maciej Gutowski w recenzji pierwszej wspólnej wystawy Otrębów w roku 1963 w zakopiańskiej Galerii Pegaz znakomicie zinterpretował pełną emocji twórczość Jadwigi: „Jadwiga Kaim-Otręba zdaje się interesować przede wszystkim człowiekiem – postacią ludzką. Jej człowiek widziany jest ekspresyjnie [...], postaci są raczej bezradne i zagubione niż dramatyczne. Może zresztą ważniejsze jest ich działanie jako formy – zróżnicowanej, bogatej, o delikatnych, bardzo malarskich przejściach. Malarskość traktowania wiąże się tu nierozdzielnie z kolorem, stanowiącym bodaj najmocniejszą stronę prac artystki. Jej »myślenie kolorem« ujawniają może jeszcze lepiej od świetnie wyważonych grafik kolorowych prace czarno-białe. Zachodzą w nich bowiem szczególne i tak rzadko odnajdywane stosunki pomiędzy płaszczyznami różnych szarości, że stają się one prawie ekwiwalentami koloru. Cenna i wcale nie tak częsta umiejętność”.

Ryszard Otręba powoli i konsekwentnie wypracowywał swój niepowtarzalny język graficzny, eksperymentując i doskonaląc trudną technikę gipsorytu. Jego abstrakcyjne, minimalistyczne grafiki są niezwykle wyrafinowane formalnie. Precyzyjne ryty tworzą intrygujące układy linii i kształtów, dając złudzenia ich falowania i trójwymiarowości. Ale te nieprzedstawiające, pozornie chłodne kompozycje kryją w sobie spory ładunek emocji, do których widz musi sam się przedzierać i dociekać ukrytych znaczeń. Jak sam artysta mówi: „Nie traktuję aktu twórczego na chłodno, jako wyrozumowanego technicznie procesu. Dla mnie jest to działanie spontaniczne, którego źródła są emocjonalne, zależne od nastroju. Wszystko jest powiązane z emocjami, ale także ze szczególnym skupieniem się przy wykonywaniu grafiki. To stan, który trwa przez parę godzin – kiedy zajmuję się tworzeniem, nic innego nie jest ważne”.

Wystawa nie została pomyślana wyłącznie jako prezentacja twórczości wybitnych grafików. Była zarazem opowieścią o ich życiu we dwoje, o dzieleniu się codziennością, o rodzinie i przyjaciółach. Kanwą ekspozycji była rozmowa kuratorki z artystami, której tematy wyznaczyły przestrzenną narrację, a umieszczone na ścianach krótkie, wybrane fragmenty ją dopowiadały. Nie tylko chęć uhonorowania wybitnych twórców stała się impulsem do przygotowania wystawy, ale ofiarowanie im czegoś – wyjaśniała Agata Wąsowska-Pawlik, dyrektorka MCK: „aby podziękować obojgu Artystom za życzliwość i przyjaźń, jaką obdarzają naszą instytucję już od wielu lat”.

Ekspozycja przygotowana została w listopadzie 2020 roku, lecz z powodu epidemii COVID-19 jej prezentację przeniesiono na luty 2021 roku.

dr Monika Rydiger
OŚRODEK WYSTAW

IDEA WYSTAWY *Agata Wąsowska-Pawlik*

KURTORKA *dr Monika Rydiger*

ARANŻCJA PLASTYCZNA *Anna Wisz*

KOORDYNACJA I ORGANIZACJA *Karolina Wójcik*

PROJEKT ALBUMU TOWARZYSZĄCEGO WYSTAWIE *Łukasz Podolak*

The Treasures of KRAKOW

Krakow is one of Poland's largest cities and one of the most beautiful cities in Europe. It is a city of many treasures, both natural and cultural. The city is located on the Vistula River, which is one of the most beautiful rivers in Europe. The city is also known for its many churches and castles, which are all very beautiful.

Съкровищата на КРАКОВ

Krakow is one of Poland's largest cities and one of the most beautiful cities in Europe. It is a city of many treasures, both natural and cultural. The city is located on the Vistula River, which is one of the most beautiful rivers in Europe. The city is also known for its many churches and castles, which are all very beautiful.

KRAKAU UND SEINE SCHÄTZE

Krakau ist eine der größten Städte in Europa und eine der schönsten Städte in Europa. Es ist eine Stadt mit vielen Schätzen, sowohl natürlichen als auch kulturellen. Die Stadt liegt an der Weichsel, einem der schönsten Flüsse in Europa. Die Stadt ist auch bekannt für ihre vielen Kirchen und Burgen, die alle sehr schön sind.

KRAKOV XƏZINƏLƏRİ

Krakov is one of Poland's largest cities and one of the most beautiful cities in Europe. It is a city of many treasures, both natural and cultural. The city is located on the Vistula River, which is one of the most beautiful rivers in Europe. The city is also known for its many churches and castles, which are all very beautiful.

كنوز كراكوف

Krakow is one of Poland's largest cities and one of the most beautiful cities in Europe. It is a city of many treasures, both natural and cultural. The city is located on the Vistula River, which is one of the most beautiful rivers in Europe. The city is also known for its many churches and castles, which are all very beautiful.

SKARBY KRAKOWA

Krakow is one of Poland's largest cities and one of the most beautiful cities in Europe. It is a city of many treasures, both natural and cultural. The city is located on the Vistula River, which is one of the most beautiful rivers in Europe. The city is also known for its many churches and castles, which are all very beautiful.

SKARBY KRAKOWA

OD CZERWCA 2019

Wystawa prezentuje ponad tysiącletnią historię Krakowa – siedziby polskich królów, dawnej stolicy kraju, jednego z najstarszych europejskich ośrodków uniwersyteckich, miasta poetów, pisarzy i artystów, należącego w średniowieczu do najważniejszych metropolii Europy Środkowej. Od wieków kosmopolityczny, wielokulturowy i otwarty na inspiracje płynące z zewnątrz Kraków pozostał najbardziej polskim z polskich miast. W 1978 roku jako pierwszy europejski zespół miejski został wpisany na *Listę światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego UNESCO*. Można więc spojrzeć na to niezwykle miasto jako na dzieło sztuki w wymiarze uniwersalnym. Kraków jest jednak nie tylko zbiorem wybitnych pomników architektury różnych epok, lecz także skarbcem, w którym przez wieki gromadzono artefakty oraz rozmaite świadectwa historii.

Na dwudziestu planszach zaprezentowano dziewięćdziesiąt tytułowych „skarbów” – dzieł sztuki, architektury i obiektów dziedzictwa niematerialnego, związanych z miastem, istotnych z perspektywy ich kulturotwórczej roli, często o randze arcydzieł. Opatrzone podpisami prezentują spójną i sugestywną narrację o dziejach krakowskiej metropolii. Dzięki chronologicznemu podziałowi na części: *Początek (przed 989)*, *Księżę i biskup (989–1257)*, *Miasto (1257–1493)*, *Rozkwit (1493–1655)*, *Upadek (1655–1794)*, *Duchowa stolica (1794–1918)*, *Krótkie stulecie (1918–1989)* i *Epilog (po 1989)*, można prześledzić historię miasta, poczynając od czasów najdawniejszych, przez umacnianie się jego funkcji stołecznych za panowania Kazimierza Wielkiego, rozkwit w epoce renesansu, kiedy miasto bogaci się i pięknieje, kwitnie handel, rozwija się mecenat artystyczny w kręgach możnowładczych i mieszczańskich. W połowie XVII wieku kończy się dla Krakowa okres trwającego od kilku stuleci pokoju. Okupacja szwedzka i przetaczające się przez miasto obce armie doprowadzają do jego upadku. Pod zaborami Kraków przeżywa burzliwy okres: najpierw przyłączony do Austrii, na krótko wcielony do Księstwa Warszawskiego, po klęsce Napoleona otrzymuje status wolnego miasta i względną swobodę polityczną. W dobie autonomii rozkwita twórczość artystyczna. Jako miasto przechowujące najważniejsze pamiątki narodowe i ślady wielkości dawnej Rzeczypospolitej Kraków pozostaje symbolem polskości i duchową stolicą kraju. Wiek XX otwiera szczególna epoka – Młoda Polska – kiedy to sztuka przeżywa swoją „szczęśliwą godzinę”. Dzieła sztuki, które wówczas powstały, niezmiennie trwają, poruszają i zachwycają. Po pierwszej wojnie światowej ogromny potencjał intelektualny i twórczy Krakowa zostaje wykorzystany w tworzeniu kadry urzędniczej, naukowej i politycznej w pozostałych ośrodkach odradzającego się państwa. Dynamiczny rozwój w zakresie architektury i urbanistyki przerywa wybuch drugiej wojny światowej. Kraków, wyznaczony na stolicę Generalnego Gubernatorstwa, przetrwał wojnę bez większych zniszczeń. W okresie stalinowskim powstaje w jego sąsiedztwie wielki kombinat metalurgiczny wraz z towarzyszącą mu Nową Hutą, pierwszym w Polsce „miastem socjalistycznym”. Nie załamuje to intelektualnego charakteru Krakowa, w którym po odwilży roku 1956 rozkwita życie kulturalno-artystyczne, skupiając wybitne osobowości ze świata literatury, teatru i sztuk plastycznych. Po transformacji ustrojowej roku 1989 miasto przeżywa

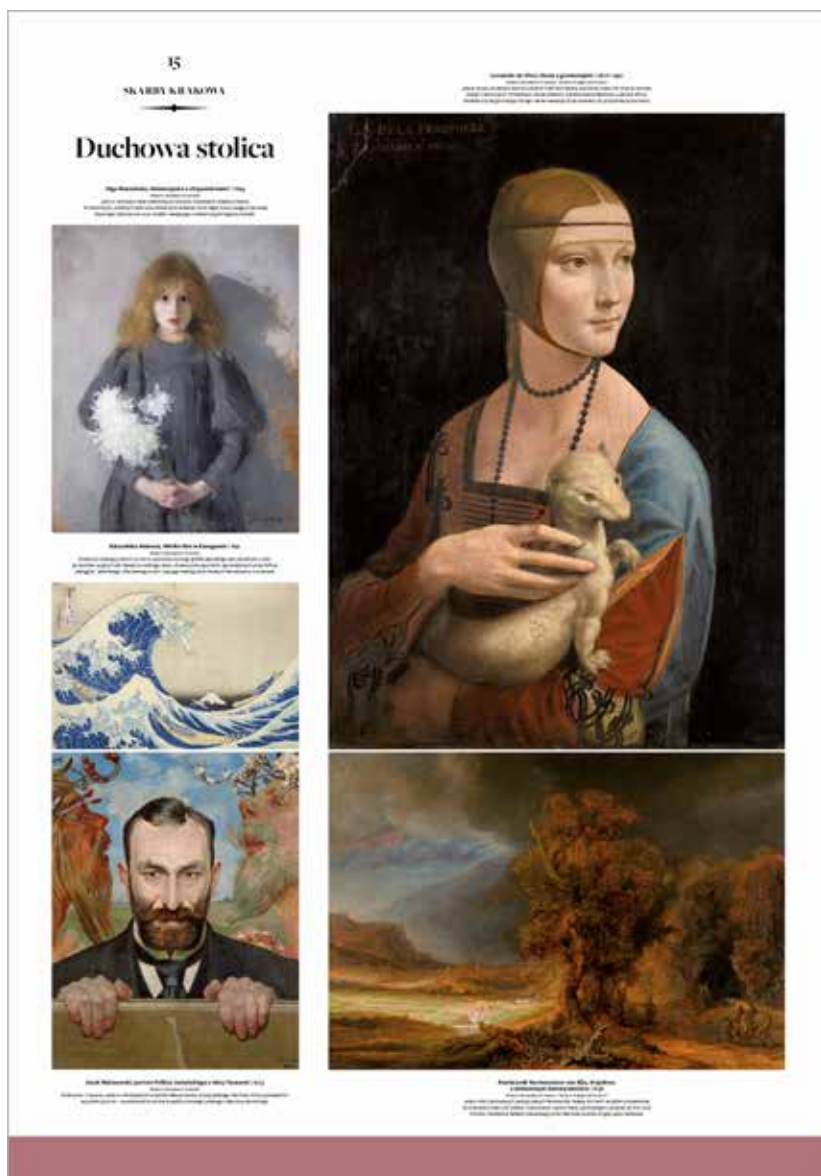

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i prof. Jacek Purchla w ARC-WH w Bahrajnie

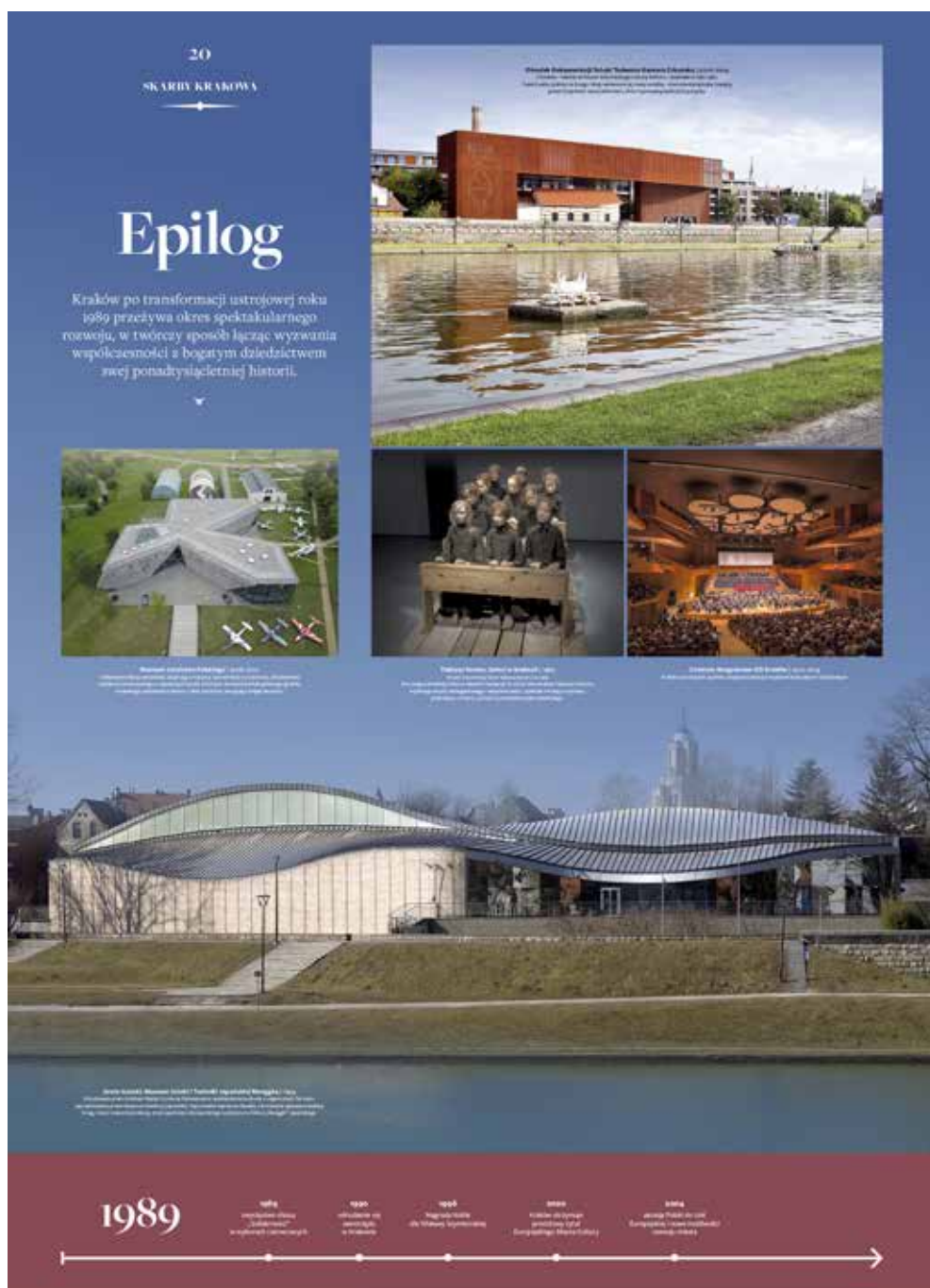
Ekspozycja w Sofi

okres spektakularnego rozwoju, w twórczy sposób łącząc wyzwania współczesności z bogatym dziedzictwem swej historii.

Ekspozycja *Skarby Krakowa* została przygotowana w formie elektronicznej w kilku językach: polskim, angielskim, niemieckim, arabskim, azerskim, bułgarskim, czeskim i rumuńskim. Możliwość samodzielnego wydruku z gotowych plików i wystawienia w dowolnej przestrzeni zaproponowano między innymi zagranicznym instytucjom kultury, w tym Instytutom Polskim. Premiera anglojęzycznej wystawy odbyła się w czerwcu podczas obrad 15. Światowego Kongresu Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa (OWHC), których w 2019 roku Kraków jako pierwsze miasto w Europie Środkowej był gospodarzem, i stanowiła część programu wydarzeń artystycznych przybliżających dziedzictwo kulturowe krakowskiej metropolii i regionu. W grudniu 2019 roku dyr. Agata Wąsowska-Pawlik oraz prof. Jacek Purchla otworzyli wystawę w Arabskim Regionalnym Centrum ds. Światowego Dziedzictwa (ARC-WH) w Manamie w Bahrajnie, gdzie przebywali z wizytą na specjalne zaproszenie Szejkii Mai

bint Mohammed Al Khalify, przewodniczącej Urzędu ds. Kultury i Zabytków Bahrajnu. W 2020 roku *Skarby Krakowa* mogli natomiast oglądać mieszkańcy Sofii, Lipska, Berlina, Ostrawy i Bukaresztu.

Wystawa powstała we współpracy z Urzędem Miasta Krakowa. Jest częścią współfinansowanego przez UMK projektu pod tym samym tytułem i wizualnym dopełnieniem publikacji *Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka* (2018) oraz *Kraków. Dzieje i sztuka* (2019) pod redakcją naukową prof. Jacka Purchli i dr Joanny Ziętkiewicz-Kotz.

Paulina Orłowska-Bańdo

WYDAWNICTWO MCK

AUTORKA TEKSTÓW I WYBORU OBIEKTÓW dr Joanna Ziętkiewicz-Kotz

ORGANIZACJA Paulina Orłowska-Bańdo

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY Krzysztof Radoszek

PROGRAMY EDUKACYJNE

PRZESZŁOŚĆ MA PRZYSZŁOŚĆ

AKADEMIA DZIEDZICTWA 2020/21

STUDIA PODYPŁOMOWE DLA PRACOWNIKÓW
SEKTORA KULTURY

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

PRZESZŁOŚĆ MA PRZYSZŁOŚĆ

AKADEMIA DZIEDZICTWA 2020/21

STUDIA PODYPŁOMOWE DLA PRACOWNIKÓW
SEKTORA KULTURY

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

AKADEMIA DZIEDZICTWA

Studia podyplomowe Akademia Dziedzictwa zostały utworzone przez Międzynarodowe Centrum Kultury oraz Małopolską Szkołę Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w 2001 roku. Był to pierwszy w Polsce program edukacyjny poświęcony opiece nad dziedzictwem kulturowym, realizowanej poprzez aktywne zarządzanie. Prowadzone na początku 2020 roku zajęcia czternastej edycji programu przerwał wybuch pandemii COVID-19. Od kwietnia zajęcia odbywały się zdalnie, część spotkań zrealizowano w tradycyjnej formie we wrześniu. Na początku września przeprowadzono także seminarium poświęcone zarządzaniu obiektami dziedzictwa kulturowego, które w ramach tej edycji zorganizowano na terenie województwa świętokrzyskiego.

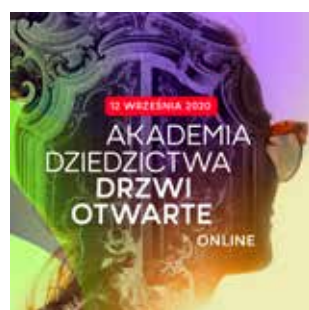
W tym samym czasie prowadzono aktywną kampanię promującą nabór do kolejnej edycji studiów, w ramach której zorganizowano między innymi *Drzwi otwarte Akademii Dziedzictwa*, przeprowadzone w formie zdalnej. W październiku 2020 roku zainaugurowane zostały zajęcia piętnastej edycji Akademii Dziedzictwa, które w roku akademickim 2020/2021 prowadzono w formie zdalnej.

Program studiów od samego początku adresowany był do pracowników instytucji kultury, muzealników, przedstawicieli urzędów konserwatorskich i administracji samorządowej. Osobom posiadającym wykształcenie humanistyczne studia te dają możliwość bliższego poznania zagadnień z zakresu prawa i administracji. Dla osób z wykształceniem technicznym lub ekonomicznym Akademia Dziedzictwa to droga do zwiększenia wiedzy o kulturze i dziedzictwie. Uzupełnieniem programu każdej edycji są seminaria, organizowane poza Krakowem w celu przedstawienia studentom zabytków z różnych regionów Polski oraz praktycznych sposobów zarządzania nimi.

Kilkanaście lat istnienia Akademii Dziedzictwa pozwoliło wypracować unikalny program realizowany przez wyjątkową grupę wykładowców reprezentujących najlepsze polskie uczelnie wyższe (m.in. Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński, Politechnikę Krakowską, Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie), ważne instytucje kultury (m.in. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Muzeum Etnograficzne w Krakowie, Muzeum Krakowa). Do stałych współpracowników Akademii Dziedzictwa należą: prof. Wojciech Bałus, dr hab. Piotr Dobosz, prof. Jerzy Hausner, Paweł Jaskanis, prof. Piotr Krasny, prof. Jacek Purchla, prof. Bogusław Szmygin, prof. Stanisław Waltoś.

Akademia Dziedzictwa to także liczna grupa byłych studentów aktywnych w Stowarzyszeniu Absolwentów Akademii Dziedzictwa, które co roku organizuje seminaria poświęcone zarządzaniu dziedzictwem oraz angażuje się w prowadzenie prac konserwatorskich poświęconych polskiemu dziedzictwu kulturowemu za granicą. Do najważniejszych osiągnięć Stowarzyszenia w tym zakresie zaliczyć należy ukończone w 2019 roku prace przy konserwacji malowideł ściennych Jana Henryka Rosena oraz mozaik Józefa Mehoffera w katedrze ormiańskiej we Lwowie.

Obok regularnych zajęć dla studentów organizowane są także spotkania w ramach *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*. Dzięki nim przybliżane są wyjątkowe przykłady zarządzania instytucjami kultury, w tym muzeami w Polsce i w Europie, a także ciekawe zjawiska związane z debatą o dziedzictwie.

W związku z wybuchem pandemii program ten był prowadzony w formie zdalnej, w lipcu zorganizowana została prezentacja projektu i nowej aplikacji dla instytucji kultury – *BalticMuseums: Love IT!* z udziałem dr. hab. Jakuba Swachy z Uniwersytetu Szczecińskiego. Tematem wydarzenia był międzynarodowy projekt internetowy łączący muzea z miast położonych nad Bałtykiem.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

DZIEDZICTWO POGRANICZY WEBINARIUM

25 SIERPNIA

Od 2007 roku Międzynarodowe Centrum Kultury oraz Fundacja Międzynarodowego Centrum Kultury współpracują z Tokyo University of Foreign Studies. Celem opartej na wieloletnim porozumieniu wymiany jest przede wszystkim organizacja regularnych seminariów badawczych dla pracowników naukowych japońskich uczelni. Tematem adresowanych do historyków, kulturoznawców i lingwistów programów są dziedzictwo, kultura i historia Europy Środkowej. W ciągu kilkunastu lat współpracy przeprowadzono sześć dziesięciodniowych programów badawczych, których motywem przewodnim był fenomen pograniczy. W 2008 roku pierwsze seminarium poświęcono dziejom Galicji, a grupa japońskich badaczy odwiedziła Ukrainę. W 2010 i 2012 roku tematem seminariów było dziedzictwo Rzeczypospolitej Obojga Narodów, a miejscem ich realizacji Litwa i Białoruś. W 2014 roku program dotyczył relacji Polski i Węgier, a zrealizowano go w Słowacji. Dwa lata później omawianym zagadnieniem była historia i dziedzictwo Śląska. W 2018 roku tematem seminarium była historia państwa Wielkomorawskiego, a miejscem realizacji Czechy i Słowacja. Równolegle realizowane były inne formy współpracy: w 2015 roku mck pomagało w organizacji rocznego pobytu naukowego w Polsce przedstawicielki Tufts, a w 2016 i 2017 roku przedstawiciele mck brali udział w organizowanych przez tokijską uczelnię programach w Japonii.

W 2020 roku zaplanowano realizację kolejnego programu poświęconego dziedzictwu Pomorza, Warmii i Mazur. Wybuch pandemii COVID-19 uniemożliwił realizację tego przedsięwzięcia, w którego miejsce mck zorganizowało 25 sierpnia webinarium dla japońskich partnerów, dotyczące fenomenu Pomorza. Webinarium otworzyli: Agata Wąsowska-Pawlik, dyrektorka mck; prof. Jacek Purchla, założyciel i wieloletni dyrektor mck; oraz prof. Taku Shinohara z Tokyo University of Foreign Studies.

Podczas spotkania prof. Daniel Kalinowski (Uniwersytet Pomorski w Słupsku) przybliżył historię Kaszubów, Marek Świdrak (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, mck) skoncentrował się na kulturze Gdańska od XV do XVII wieku, a dr Michał Wiśniewski (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, mck) poddał rozważaniom mit Gdyni w okresie międzywojennym.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

złap dystans

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

**Wynalezienie
Europy
Wschodniej**

**Socrealizm
magiczny**

**W stronę
Xenopolis**

ZŁAP DYSTANS

Spotkania z autorami i autorkami publikacji i projektów realizowanych przez mck były od zawsze znakiem rozpoznawczym i ważnym elementem działań instytucji. Wybuch pandemii COVID-19 sprawił, że sala „Pod Kruki”, gdzie jeszcze na początku roku odbyła się premiera książki *Rynek Główny 25. Dzieje jednego adresu*, nie mogła już gościć publiczności. Chcąc ponownie nawiązać kontakt z osobami, które od lat uczestniczyły w tych spotkaniach, w maju 2020 roku zainaugurowany został program spotkań online pt. *Złap dystans*.

Pierwsze spotkanie dotyczyło wydanego wiosną podwójnego numeru kwartalnika „Herito”, którego tematem był *Socrealizm magiczny*. W spotkaniu udział wzięli: Łukasz Galusek, Anna Syska i dr Michał Wiśniewski. We wrześniu dr hab. Julia Fiedorczuk, dr Paulina Małochleb i Filip Springer omawiali kolejny, „zielony” numer „Herito”, a w grudniu Łukasz Galusek, Bartosz Sadulski i dr Paweł Plichta podsumowali dziesięć lat istnienia kwartalnika. W ramach *Złap dystans* Łukasz Galusek rozmawiał z autorami publikacji mck: prof. Maciejem Czerwińskim, autorem książki *Chorwacja. Dzieje, kultura, idea*, oraz z Krzysztofem Czyżewskim, autorem zbioru esejów *W stronę Xenopolis*, a prof. Adam Leszczyński z prof. Larrym Wolffem, autorem książki *Wynalezienie Europy Wschodniej. Mapa cywilizacji w dobie Oświecenia*. W ramach tego cyklu prof. Jacek Purchla podczas rozmowy z Magdaleną Rigamonti przedstawił najnowszy zbiór swoich wywiadów *Przeszłość ma przyszłość*, udzielonych prasie i wydawnictwom w latach 2011–2020, Michał Korta podczas rozmowy z dr Moniką Rydiger zaprezentował swoje nowe serie fotografii poświęcone naturze, dr Przemek Dębowski i Kuba Sowiński podczas rozmowy z Bartoszem Sadulskim opowiedzieli o projektowaniu graficznym, a Adam Balcer w dyskusji z Łukaszem Galuskim omówił związki Krakowa ze światem Orientu. *Złap dystans* pozwolił także na zaproszenie Krzysztofa Radoszka, pomysłodawcy i kuratora wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*. Podczas rozmowy z Heleną Postawką-Lech opowiedział on o idei wystawy oraz o skarbach, które kryją Gabinet Rycin Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie oraz Biblioteka Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie.

Wielogłos tych spotkań oddaje bogactwo i różnorodność tematów, którymi od lat zajmuje się mck. Sztuka, dziedzictwo, tożsamość i miasto do marca 2020 roku były tematami spotkań organizowanych w mck. Obecnie są prezentowane w ramach działań zdalnych. Spotkania w ramach cyklu *Złap dystans* były prezentowane na żywo na kanale mck na platformie Facebook. Można je także odtworzyć na stronie internetowej mck oraz na kanale mck na platformie YouTube.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

**Nie oddychaj zbyt
głęboko – świadomość
ekologiczna w Polsce**

Orient

**Przeszłość
ma przyszłość**

Papier, kamień, nożyce

i Kraków

**Rośliny
i zwierzęta**

**Chorwacja
jej kultura
i dzieje**

**Herito.
Dziedzictwo
na przyszłość**

**Światłoczulość
do natury**

W sercu Krakowa

Podcasty

W SERCU KRAKOWA

Wybuch pandemii COVID-19 spowodował, że krakowski Rynek Główny opustoszał. Po trzydziestu latach nieprzerwanego rozwoju Kraków jako ważnego ośrodka międzynarodowej turystyki nastąpił koniec pewnej epoki. Brak turystów stał się wyzwaniem dla gospodarki miasta, ale też szansą na zaproszenie do jego centrum mieszkańców. Inspiracją do przygotowania cyklu podcastów *W sercu Krakowa* była kampania *Bądź turystą w swoim mieście*, zainicjowana przez prezydenta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego. Jej celem było przywrócenie życia historycznemu centrum, a także poznanie tego fragmentu miasta, który wydawał się przez lata jedynie turystyczną atrakcją, a nagle stanął wobec potrzeby nowej definicji.

Dzieje Rynku Głównego to opowieść o ciągłej zmianie. W przeszłości ten największy plac handlowy średniowiecznej Europy był punktem przecięcia szlaków kupieckich, wymiany towarów i idei, miejscem spotkań przedstawicieli różnych wyznań, kultur i narodowości. Od chwili założenia w 1257 roku Rynek Główny jest także żywym zapisem historii polskiej państwowości i dziejów miasta oraz jego mieszkańców, ich kultury i obyczajów. Podcasty *W sercu Krakowa* zapraszają do poznawania tych historii. W ramach trzynastu odcinków cyklu, spacerując po płycie Rynku i odwiedzając poszczególne budynki, można odkrywać kolejne warstwy dziejów Krakowa, poznawać związane z Rynkiem legendy i ludzi, którzy tu kiedyś mieszkali bądź odwiedzali miasto. Dziedzictwo kulturowe Krakowa stało się wehikułem zabierającym w podróż po epokach i miejscach oraz prowokacją do refleksji nad przyszłością Rynku.

W nagraniach wystąpili: Łukasz Galusek, Angelika Madura, Michał Niezabitowski, Helena Postawka-Lech, Jacek Purchla, Agata Wąsowska-Pawlik, Michał Wiśniewski. Za produkcję odpowiadała firma Free Range Productions. Nagrania są dostępne na stronie internetowej mck (<https://mck.krakow.pl/cykl-podcastow-w-sercu-krakowa>) oraz w popularnych kanałach podcastowych, gdzie do końca roku odtworzono je niemal trzy tysiące razy. Latem 2020 roku podcasty *W sercu Krakowa* były także emitowane w Radiu Kraków.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

Jedyny taki Rynek!

Symbol prosperity, scena wielkich wydarzeń historycznych, agora i *forum regale*, a w końcu salon arystokratyczny. Ale przede wszystkim serce miasta i okno otwierające Kraków na świat.

Krakowski Rynek Główny to wyjątkowa kreacja urbanistyczna, przesądzająca o miejscu dawnej stolicy Polski w historii cywilizacji europejskiej. To tu, jak w soczewce, skupiają się losy miasta będącego symbolem zarówno polskości, jak i otwartości, europejskości i pluralizmu.

Lajkonik i spętany Eros

Dlaczego po Ryнку harcuje Lajkonik? Czy krakowskie gołębie to w rzeczywistości zakłęci żołnierze księcia Henryka Probusa? Rynek Główny nie tylko to tło dla wielu niezwykłych legend, ale też scena dla kilku pomników.

Pomnik Adama Mickiewicza, największy i najważniejszy, upamiętniający 100. rocznicę urodzin wieszcza, zna każdy, kto choćby na chwilę odwiedził Kraków. Nie każdy jednak wie, że był taki moment w historii miasta, kiedy go zabrakło... Po drugiej stronie Sukiennic znalazło się miejsce dla *Erosa bendato*, rzeźby podarowanej miastu przez Igora Mitoraja, światowej sławy artystę, który po ukończeniu krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych zamieszkał i tworzył we Włoszech.

Wojciech, Wit i trąbka hejnalisty

Skąd w Ryńku kościół św. Wojciecha? Ile razy w ciągu godziny wybrzmiewa hejnał? Dlaczego Wit Stwosz porzucił Norymbergę?

Rynek Główny od wieków był scenerią życia duchowego miasta. Do dziś możemy podziwiać dwa stojące na nim kościoły. Ten najstarszy powstał jeszcze przed lokacją miasta na pamiątkę kazań, jakie głosił w Krakowie pierwszy polski święty. Jednak najbardziej znaną budowlą sakralną w obrębie Ryńku jest monumentalny kościół Mariacki. To jedna z wizytówek miasta, a zarazem świadectwo rozwoju gotyku w Europie Środkowej. To właśnie z jednej z jego wież co godzinę rozbrzmiewa hejnał – przykład niematerialnego dziedzictwa

miasta. Historia kościoła Mariackiego to jednak nie tylko architektura, ale też ludzie z nim związani. Najsłynniejszym z nich był norymberski rzeźbiarz Wit Stwosz, autor Ołtarza Mariackiego, jednego z najcenniejszych skarbów Krakowa.

Sukiennice – pępek miasta

Każde miasto ma swoją świątynię handlu. Tym bardziej miasto, w którym krzyżują się szlaki kupieckie i które stanowi handlowe centrum regionu. W Krakowie były to wybudowane na środku Rynku Sukiennice. To tutaj kupcy, sprzedający najbardziej luksusowe towary mogli oczarowywać swoich klientów.

Wygląd tego średniowiecznego centrum handlowego przez lata zmieniał się nie do poznania. W XVI wieku zniszczony przez pożar budynek odbudowano w duchu panującego wówczas w Europie renesansu. Dalsza historia przebudowy Sukiennic stanowi wstęp do uniwersalnej opowieści o narodach Europy Środkowej, które w drugiej połowie XIX wieku budowały swoje tożsamości i wspólnotowe symbole. Gdy motorem rozwoju miasta nie był już handel, lecz kultura, zostały przekształcone w sanktuarium narodowej sztuki – pierwsze na ziemiach polskich Muzeum Narodowe.

Kamienica Czynciela – Wyspiański patrzy

Kamienica leżąca tuż przy dawnym cmentarzu Mariackim – aż do końca XVIII wieku miejscu pochówku kolejnych pokoleń krakowian – przez wiele lat

zwana była Barszczowe. Nazwa pochodziła jednak nie od jednej z ulubionych polskich zup, ale od Józefa Bartscha, kupca i właściciela budynku. Późniejsza nazwa – Czyncielówka – pochodzi od nazwiska Józefa Czynciela, który przejął kamienicę po wielkim pożarze miasta w 1850 roku.

Zasłynęła jako miejsce, gdzie przez lata mieszkał Stanisław Wyspiański. Właśnie tu, spoglądając przez okno na krakowski Rynek, napisał *Wesele*. Malowniczy dom obok kościoła Mariackiego pozwala nam przenieść się do czasów Młodej Polski oraz przypomnieć o burzliwych dziejach miasta w XIX wieku.

Kamienica Szara – rodzyнки z migdałami

Czy kamienicę Szarą nazwano od jej koloru? Kiedy w Krakowie pojawiły się windy? Gdzie dziewiętnastowieczne damy kupowały herbatę i rodzyńki?

Historia znajdującej się u wylotu ulicy Siennej kamienicy to nie tylko opowieść o architekturze i sztuce Młodej Polski, choć niektóre wnętrza opracował sam Józef Mehoffer. To przede wszystkim, pokazana na przykładzie jednej krakowskiej rodziny, historia emancypacji społeczności żydowskiej nie tylko w Krakowie, lecz w całej Europie Środkowej.

Kamienica Hetmańska – dom królów

Po co królowi pałac w mieście? Jak pośledni malarz przyczynił się do konserwacji budynku? Co łączyło Kraków, Pragę i Zagrzeb?

Położona u wylotu ulicy Grodzkiej kamienica Hetmańska należy do jednych z najstarszych w mieście. Jej najbardziej reprezentacyjną częścią jest tzw. sala gotycka. Zbudowana pod koniec panowania Kazimierza Wielkiego, posiada gotyckie sklepienie krzyżowe ze zwornikami pięknie zdobionymi rzeźbami i herbami. Dziś cieszy oczy gości jednej z krakowskich restauracji. Jeszcze do niedawna kamienica była siedzibą księgarni Hetmańskiej – jednego z pierwszych w Krakowie miejsc, gdzie książki można było nie tylko kupić, lecz także poczytać.

Pałac Jabłonowskich-Potockich – arystokraci i ich pupile

Pałac Zbaraskich, Jabłonowskich, Potockich. To wszystko nazwy jednej kamienicy znajdującej się na rogu Rynku i ulicy Brackiej.

Podobnie jak nazwy i właściciele, przez wieki zmieniała się też jej funkcja. Była domem kupieckim, łaźnią, a także jedną z pierwszych krakowskich księgarni. Można w niej było kupić ponad 1500 tytułów. W XIX wieku kamienica stała się też miejscem ostatecznego spoczynku mopsiczki Gypsi, którą jej ekscentryczna właścicielka postanowiła pochować w podziemiach. Epitafium poświęcone swojej pupilce arystokratka nakazała wyryć na tablicy, na której widnieje do dziś.

Kamienica „Pod Kruki” – pierwszy salon miasta

W XIX wieku Rynek Główny stał się kulturalnym salonem miasta. Podobną rolę kamienicy z numerem 25 wyznaczyła niemal dwieście lat wcześniej Anna z Tyszkiewiczów Potocka-Wąsowiczowa, krewna króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Ta jedna z najbardziej intrygujących kobiet epoki romantyzmu po klęsce powstania listopadowego przeniosła na krakowski Rynek swój słynny warszawski salon. To właśnie Anetka – jak nazywali ją współcześni – połączyła trzy istniejące tu wcześniej kamienice w pałac „Pod Krukami”, w którym prowadziła żywą działalność kulturalną.

Taka historia zobowiązuje – od 1991 roku mieści się tu siedziba Międzynarodowego Centrum Kultury.

Pałac „Pod Baranami” – nie tylko Piwnica

Dziś niemal każdy, słysząc nazwę kamienicy, myśli o mieszcącym się tu kawiarni i Piotrze Skrzyneckim. Jednak historia pałacu „Pod Baranami” to nie tylko słynna Piwnica – centrum kultury po przełomie roku 1956.

W czasach średniowiecznych znajdowała się tu gospoda. W jej podwórzu trzymano barany przeznaczone na sprzedaż i właśnie od nich wywodzi się

zarówno godło, jak i dzisiejsza nazwa budynku. Przez stulecia pałac często zmieniał tak właścicieli, jak i funkcje. Był miejscem, gdzie zacieśniano więzy polsko-węgierskie, później podejmowano w nim najważniejsze decyzje polityczne i gospodarcze dla Galicji. Bywali w nim też znakomici goście: księżę Józef Poniatowski, król Stanisław August czy cesarz Franciszek Józef I.

Pałac Spiski – Twardowski nad Tatrami

Kamienica, leżąca między ulicami Szewską a Szczepańską, zawdzięcza swą nazwę Sebastianowi Lubomirskiemu, staroście spiskiemu i jest świadectwem tego, jak wielką rolę dla rozwoju Krakowa odegrał Spisz i kontakty z Węgrami.

Pałac przez wiele lat pełnił funkcje urzędowe – to tu mieszkali przedstawiciele władz austriackich po przyłączeniu miasta do monarchii habsburskiej, jednak znalazło się w nim miejsce również dla przedstawień teatralnych, restauracji i sklepu kolonialnego czy zakładu fotograficznego. Jednym z ciekawszych pomieszczeń jest sala ozdobiona przez Włodzimierza Tetmajera fryzem przedstawiającym legendę o mistrzu Twardowskim.

Pałac „Krzysztofory” – skarby diabła Boruty

Na początku XX wieku plac Szczepański stał się przez chwilę miejscem konkurującym z Rynkiem. Pomiędzy tymi dwoma placami miejskimi znajduje się pałac „Krzysztofory”.

Kamienica jest soczewką skupiającą najważniejsze wątki z historii Krakowa, jest też sceną dla kilku miejskich legend. To tutaj mieszkał pan Twardowski, a diabeł Boruta kusił krakowskich centusiów swoimi skarbami. Pałac jest również miejscem, gdzie zaczęło się krakowskie budownictwo polokacyjne, a marszałek Piłsudski werbował swoich legionistów. Nic więc dziwnego, że właśnie tutaj znalazło swój dom Muzeum Krakowa, opiekujące się materialnym i niematerialnym dziedzictwem miasta.

Kamienica „Feniks” – kabaret i blichtr PRL-u

Najmłodsza kamienica przy Rynku Głównym znajduje się na rogu Rynku i ulicy św. Jana. Powstała w miejscu trzech średniowiecznych kamienic, wyburzonych tuż przed wybuchem pierwszej wojny światowej.

Powstały w ich miejsce budynek to z jednej strony pamiątka modernistycznej ekstrawagancji i uporu Adolfa Szyszko-Bohusza, z drugiej zapis długiej okupacyjnej nocy, która pozostawiła swoje ślady także przy Rynku Głównym. W okresie PRL-u istniał tutaj mityczny już dzisiaj kabaret Rio – lokal z dancin-
giem i striptizem – uosabiający marzenia Polaków o wolności i luksusie.

PROGRAM EDUKACYJNY

Głównym założeniem programu edukacyjnego w Międzynarodowym Centrum Kultury jest przygotowanie do świadomego uczestnictwa w kulturze. Większość zajęć edukacyjnych rozpoczyna się w Galerii mck, co pomaga od najmłodszych lat w wyrabianiu nawyku aktywnego spędzania wolnego czasu. Galeria mck i prezentowane w niej wystawy są miejscem, gdzie odbiorcy w każdym wieku poznają nowe tematy i poszerzają zainteresowania. Zajęcia edukacyjne umożliwiają dzieciom i młodzieży postawienie każdego, nawet najtrudniejszego pytania, a lekcja galeryjna staje się ciekawym uzupełnieniem lekcji szkolnej. Zajęcia, spotkania i spacerory są przestrzenią do prowadzenia dialogu i dyskusji.

Działalność edukacyjna w 2020 roku w dużej mierze skupiona była wokół stałych cykli spotkań dla szerokiego grona odbiorców. W związku z pandemią COVID-19 od marca wszystkie spotkania zostały przeniesione do przestrzeni wirtualnej. Dzieciom w wieku od czterech do ośmiu lat zadeedykowano cykl *MINIs spotkania ze sztuką* – warsztaty plastyczne skoncentrowane wokół jednego pojęcia inspirowanego aktualną wystawą lub otaczającym światem. Zajęcia w kreatywny sposób zachęcają dzieci do szukania różnych znaczeń jednego hasła. Od marca spotkania prowadzone były na żywo na kanale mck na Facebooku. Dodatkowo prowadzono warsztaty, które tematycznie nawiązywały do wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*. Uczestnicy mieli okazję nauczyć się między innymi, jak zrobić zielnik lub leśny łapacz snów. Pamiętano też o wydarzeniach ważnych dla najmłodszych, czyli o Dniu Dziecka i Świętym Mikołaju. W czerwcu zorganizowano konkurs plastyczny na kanwie warsztatów *Co w puszczy piszczy?*, w którym należało stworzyć własny las w pudełku, a zwycięzcy wybierani byli na podstawie reakcji umieszczonych pod zdjęciami prac na Facebooku. W grudniu zorganizowano *Mikołajowy tydzień w mck*, podczas którego przeprowadzono warsztaty plastyczne online z tworzenia ozdobnej papeterii, mikołajkowych ozdób i pisania listu do Świętego Mikołaja oraz opublikowano film inspirujący do pieczenia pierników.

Ofertę edukacyjną dostosowano również do ukraińsko- i rosyjskojęzycznych mieszkańców Krakowa. W ramach nowej, wyjątkowej edycji *MINIs spotkań ze sztuką – MINIart majsternia* realizowane były warsztaty plastyczne dla rodzin z dziećmi w wieku od czterech do ośmiu lat, mówiących po rosyjsku i ukraińsku. Warsztaty koncentrowały się na jednym pojęciu charakterystycznym dla aktualnej wystawy prezentowanej w Galerii mck. W związku z pandemią COVID-19 spotkania odbywały się online, na zamówienie.

W ramach oferty edukacyjnej odbyły się również warsztaty z okazji ferii pod hasłem *W oku fotografii*, towarzyszące wystawie *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*. Program został przygotowany zarówno dla grup zorganizowanych, jak i dla odbiorców indywidualnych.

Wykorzystując publikację *Zwierzyńiec. Okazy wybrane*, którą mck wydało dla dzieci z okazji Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018, przygotowano serię animacji. Z książki wybrane zostały cztery opowieści, które zaskakują, bawią i wzruszają, a przy tym w unikalny sposób zachęcają do zapoznania się z różnorodnością polskiego dziedzictwa artystycznego. Zapraszają małych i dużych na wyjątkowy spacer po świecie przyrody i sztuki. Bohaterom ze *Zwierzyńca* głosu użyczyło znakomite grono lektorów. Agata Wąsowska-Pawlik,

dyrektorka mck, snuła opowieść o sprytniej myszy i zarożumiałych kotach. Nad tym, czy koń naprawdę jest taki, jak każdy widzi, zastanawiał się Michał Rusinek, literaturoznawca, pisarz i tłumacz. O niezwyklej kolekcji zwierząt staruszek – dawniej wróżki, radiowym głosem opowiadała Justyna Nowicka, redaktorka kulturalna Radia Kraków. Historię do poduszki o psich snach czytał Łukasz Galusek, zastępca dyrektora mck ds. programowych. Animacje powstały w studiu Weird Gentlemen, zwierzęta ożywił Łukasz Podolak, a muzykę skomponował Kamil Kukla.

W ramach programu edukacyjnego dla osób dorosłych zaplanowano również kontynuację cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy*. Niestety w związku z wybuchem pandemii COVID-19 udało się zorganizować tylko dwa spotkania – zwiedzanie krążganków dominikańskich oraz Willi Decjusza. Dodatkowo w miesiącach letnich przygotowano program spacerów dla grup zorganizowanych, w ramach których uczestnicy mieli okazję poznać galicyjskie zaułki i gmachy Krakowa oraz najważniejsze krakowskie legendy. Przygotowano też indywidualny spacerownik do pobrania lub samodzielnego wydruku – *Galicyjski pierścień Krakowa*. W 2020 roku odbyło się dziesięć spotkań projektu edukacyjnego przeznaczonego dla seniorów – *Dojrzały do sztuki* – cyklu comiesięcznych wykładów poruszających tematykę historii sztuki, kultury i architektury. Dwa pierwsze spotkania poświęcone były dobiegającej końca wystawie *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych*. Po wybuchu pandemii cykl został zawieszony na dwa miesiące, by powrócić w maju w formie wykładów online. Spotkania w miesiącach letnich poświęcone były trwającej w Galerii mck wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*, a jesienne wykłady to wprowadzenie w tematykę technik graficznych i ich mistrzów oraz polskiej grafiki użytkowej XX wieku. Ponadto wystawie *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* towarzyszyły spotkania *Kwadrans ze sztuką*. Dostosowując się do nowej rzeczywistości, te krótkie spotkania, które dotychczas odbywały się w przestrzeni wystawy, zostały również udostępnione w formie transmisji online na kanale mck na Instagramie.

Do wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza* prezentowanej w Galerii mck stworzona została ścieżka edukacyjna w formie kolorowej broszury z ćwiczeniami. Pozwoliła ona dzieciom w wieku od czterech do ośmiu lat na samodzielne zwiedzanie wystawy. Podzielona została na kilka tematycznych rozdziałów. Nasi najmłodsi goście w *Ostępie* mieli szansę poznać pionierkę entomologii, Marię Sibyllę Merian, a w *Zamorzu* graficznego specjalistę od ptaków z Francji – François Levaillanta. W rozdziale *Stół* przypomniany został słynny badacz ryb – Marcus Elieser Bloch, a w kwiatowym *Ogrodzie* botanik Johann Simon Kerner. Autorką treści była Angelika Madura, a ilustracje stworzyła Paulina Radoń. Ścieżka edukacyjna to próba dotarcia do najmłodszego odbiorcy, a także sposób na budowanie relacji rodzinnych w przestrzeni instytucji kultury.

Angelika Madura

OŚRODEK WYSTAW

UŻYJ DZIEDZICTWA!

LEKCJE O DZIEDZICTWIE KULTUROWYM ONLINE

W 2020 roku uczniowie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych mogli skorzystać z oferty zajęć online o dziedzictwie kulturowym. Zagadnienia poruszane przez wykwalifikowanych edukatorów zostały opracowane tak, aby nauczyciel mógł bez problemu realizować zagadnienia wytyczone przez podstawę programową Ministerstwa Edukacji Narodowej z języka polskiego, historii, plastyki, wiedzy o społeczeństwie, geografii, przyrody, informatyki, a nawet biologii i chemii.

Realizując program edukacyjny, mck rozwija świadome i odpowiedzialne podejście młodzieży do dziedzictwa. Uczestnicy mogą dowiedzieć się, czym jest dziedzictwo, oraz poznać jego znaczenia i różnorodność. Podczas lekcji edukatorzy zwracają uwagę na zależności pomiędzy zagadnieniami dziedzictwa materialnego i naturalnego.

Lekcje galeryjne obejmowały siedem tematów: *Dziedzictwo od podstaw*, *Moja mała ojczyzna – dziedzictwo lokalne*, *Dziedzictwo w sieci*, *Kraków wielokulturowy*, *Kraków miasto królów*, *Dziedzictwo w lesie* oraz *Miasto jako dziedzictwo*. W trakcie poszczególnych spotkań poruszane były kwestie dotyczące dziedzictwa, sposobów jego ochrony oraz potencjalnych zagrożeń, wyjaśnione zostało pojęcie „małej ojczyzny” jako miejsca o szczególnym charakterze, przybliżono zasady korzystania z materiałów udostępnianych w sieci, a także zaprezentowano strony, gdzie można takie materiały odnaleźć. Podczas zajęć o Krakowie przedstawiane były wydarzenia historyczne, które na przestrzeni wieków miały szczególny wpływ na wielokulturowość miasta, wyjaśniono korzyści, zagrożenia i wyzwania związane ze współczesną wielokulturowością. W trakcie spotkań o dziedzictwie przyrodniczym przybliżono kwestie dbałości o środowisko naturalne, a na zajęciach o mieście, na przykładach polskich metropolii, zaprezentowano historię miasta jako źródła dziedzictwa.

W lekcjach o dziedzictwie kulturowym online uczestniczyli uczniowie nie tylko z polskich szkół: Krakowa, Warszawy, Białegostoku, Wrocławia, Białej Podlaski, Zabrza, Katowic czy Konina, ale również ze szkół polonijnych z Grenoble czy w Strasburgu. Co więcej, zajęcia przedstawiające historię Krakowa oraz poruszające zagadnienia dziedzictwa kulturowego dostępne były w języku ukraińskim, dzięki czemu dostęp do zajęć miała również ukraińskojęzyczna młodzież mieszkająca w Polsce.

Angelika Madura

OŚRODEK WYSTAW

ARTCOME ART AND CONTEMPORARY ME

ARTWORK AS A MEDIUM BUILDING EUROPEAN IDENTITY

ArtCoMe to międzynarodowy projekt poświęcony współpracy pomiędzy uczniami, profesjonalistami, kuratorami, nauczycielami i edukatorami muzealnymi. Został stworzony w celu uruchomienia dialogu międzykulturowego na temat wspólnego dziedzictwa w Europie. Jego celem było przełamywanie granic między sztuką nieprofesjonalną i zawodową oraz zachęcenie szerokiej publiczności do zapoznania się ze zmianami społecznymi, politycznymi i kulturowymi w latach 1908–1928.

Uczestnicy projektu ArtCoMe

Projekt został zainaugurowany w 2018 roku, a złożyły się na niego międzynarodowy program edukacyjny dla uczniów i nauczycieli ze szkół partnerskich, wystawa *Czas przełomu. Awangarda w Europie Środkowej 1908–1928* oraz publikacja i krajowe programy edukacyjne. Liderem projektu było Muzeum umění Olomouc (Muzeum Sztuki w Ołomuńcu), a partnerami: Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Galéria Mesta Bratislavy (Galeria Miasta Bratysławy) i Janus Pannonius Múzeum (Muzeum Janusa Pannoniusa) w Peczu. Partnerem szkolnym ArtCoMe w Polsce jest VII Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja w Krakowie.

Najważniejszym wydarzeniem w ramach projektu były cztery spotkania młodzieży ze szkół partnerskich, które odbywały się w ślad za wystawą *Czas przełomu. Awangarda w Europie Środkowej 1908–1928*. W projekcie wzięli udział uczniowie z następujących placówek: Gymnázium Olomouc-Hejčín (Czechy), VII Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja w Krakowie (Polska), Škola pre mimoriadne nadané deti a gymnázium w Bratysławie (Słowacja) oraz Pécsi Apáczai Csere János Gimnázium (Węgry).

Pierwsze spotkanie odbyło się w dniach 23–26 listopada 2018 roku w Ołomuńcu. Uczestnicy projektu, opierając się na ramach czasowych wystawy, stworzyli wpisy do Wikipedii na temat wybranych przez siebie wydarzeń. Następnie bazując na wybranym przez siebie temacie, tworzyli animację poklatkową, reportaż wideo, okładkę magazynu oraz artykuły do gazety.

Drugie spotkanie odbyło się w dniach 5–8 kwietnia 2019 roku w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie. Przed spotkaniem uczniowie

we współpracy z nauczycielami i koordynatorami z muzeum wybrali rodzimego artystę, którego życiorys i twórczość prezentowali za pomocą kont na Facebooku. Krakowskie spotkanie skupione było przede wszystkim na możliwościach interpretacji sztuk wizualnych. Poszczególne wykłady koncentrowały się na rozwijaniu zdolności uczniów do zaprezentowania wybranego tematu szerokiemu gronu publiczności, a warsztaty umożliwiły zdobycie praktycznego doświadczenia w pracy kuratorskiej. W dwóch międzynarodowych zespołach uczniowie stworzyli makietę wystawy, jej plakat i zaproszenie. Makiety *After [1918]* oraz *From Colour to Form* prezentowały wpływ pierwszej wojny światowej na artystów oraz przełomowe zmiany w malarstwie i rzeźbie zachodzące na początku xx wieku.

Trzecie spotkanie odbyło się w dniach 25–28 października 2019 roku w Galerii Miasta Bratysławy. Przed spotkaniem uczniowie we współpracy z nauczycielami i koordynatorami z muzeum wybrali i opracowali społeczno-historyczny temat, który koncentrował się na krajowych i regionalnych aspektach okresu odpowiadającego wystawie *Czas przełomu. Awangarda w Europie Środkowej 1908–1928*. Następnie opracowane zagadnienie zostało umieszczone w Wikipedii. Cały program odbywającego się w słowackiej stolicy spotkania skoncentrowany był na próbie ukazania wybranego tematu z nieco innej perspektywy – w krótkiej poklatkowej animacji, na okładce magazynu oraz w artykułach do gazet. Dodatkowo każda z grup wzięła udział w warsztatach tanecznych *Charleston Dance Workshop*.

Ostatnie kończące projekt spotkanie zaplanowane zostało na 27–30 marca 2020 roku w Peczu. Niestety w związku z zamknięciem granic i obostrzeniami wprowadzonymi ze względu na pandemię COVID-19 spotkanie na Węgrzech zostało odwołane. W ramach indywidualnego przygotowania do spotkania w Peczu uczniowie skupili się na życiu i losach artystów awangardowych. Każdy zespół prezentował sylwetkę wybranego artysty za pośrednictwem konta na Facebooku, a następnie jako formę ewaluacji uczniowie przygotowali prezentację wraz z pisemną refleksją podsumowującą projekt. Koordynatorzy opracowali alternatywną formę realizacji ostatniego spotkania w ramach projektu – każdy zespół przygotował wirtualną wystawę, do której punktem wyjścia była sylwetka wcześniej wybranego artysty. Uczniowie poprzez dzieła sztuki mieli okazję przekazać odbiorcom historię na wybrany temat. Młodzież z krakowskiego liceum przygotowała wystawę *Curved Line of the Instant. The Avant Garde and its Scope from Europe to Asia*, która dotyczyła europejskiej sztuki awangardowej lat dwudziestych i trzydziestych xx wieku oraz jej oddziaływania na artystów azjatyckich.

Czym był dla uczestników projekt ArtCoMe? Połączeniem kultur, współpracą, kreatywnością, miejscem spotkań, przełamywaniem barier i zdobywaniem doświadczenia. Trzy lata projektu zostały podsumowane w pięciu krótkich filmach, które można obejrzeć na kanale You Tube projektu.

Projekt został dofinansowany z programu Kreatywna Europa i realizowany był w latach 2018–2020.

Joanna Hojda-Pepas
BIURO ORGANIZACYJNE

Angelika Madura
OŚRODEK WYSTAW

PROJEKTY SIECI PROGRAMY

THESAURUS POLONIAE

W 2007 roku zorganizowany został w Krakowie 1. Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. Jednym z postulatów, jakie wysunęli jego uczestnicy, było stworzenie nowych programów stypendialnych skierowanych do osób z innych państw, które zawodowo zajmują się historią i dziedzictwem Polski. Odpowiedzią polskiego rządu na te oczekiwania stał się zainaugurowany dwa lata później program stypendialny Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej Thesaurus Poloniae. Wychodząc naprzeciw potrzebom związanym z rosnącym zainteresowaniem Polską oraz widząc znaczenie badań prowadzonych przez zagranicznych badaczy dla budowania wiedzy o naszym kraju na świecie, minister powierzył Międzynarodowemu Centrum Kultury misję organizacji programu stypendialnego. Podkreślił tym także znaczenie Krakowa jako kluczowego ośrodka naukowego dysponującego bogatym zapleczem badawczym. Program realizowany jest nieustannie, ciesząc się od lat stałym i dużym zainteresowaniem.

Dotychczas zrealizowano dwadzieścia dwie edycje programu, które pozwoliły zaprosić do Krakowa grupę blisko stu dwudziestu osób z ponad trzydziestu państw i pięciu kontynentów. Reprezentując różne kręgi kulturowe, uczestnicy programu szerzą wiedzę o Polsce i Europie Środkowej w często odległych miejscach, stając się swoistymi ambasadorami naszego kraju za granicą. Program stypendialny adresowany jest do zagranicznych badaczy, których praca naukowa poświęcona jest kulturze, historii oraz szeroko rozumianemu dziedzictwu Rzeczypospolitej i Europy Środkowej.

Program Thesaurus Poloniae realizowany jest w dwóch kategoriach. Pierwsza z nich to Program Senior, skierowany do profesorów i starszych wykładowców akademickich. Druga to utworzony z myślą o doktorantach i młodszych pracownikach nauki Program Junior. Międzynarodowe Centrum Kultury, które w imieniu MKiDN odpowiada za rekrutację i organizację programu, zarówno zapewnia stypendystom stypendium, jak i finansuje ich trzymiesięczny pobyt w Krakowie. MCK oferuje też możliwość korzystania z zaplecza naukowego i pomoc w nawiązaniu współpracy z archiwami, bibliotekami i instytucjami edukacyjnymi i badawczymi prowadzonymi przez wybrane placówki naukowe oraz kulturalne.

Na początku 2020 roku rozstrzygnięto konkurs stypendialny związany z 22. edycją programu. Wybuch pandemii COVID-19 uniemożliwił niestety jego pełną realizację. Wiosną do Krakowa przyjechała dr Iryna Gakh z Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki, prowadząca badania poświęcone twórczości Leona Goetza. Jesienią w Krakowie przebywał dr Jan Wollner z Akademii Sztuki w Pradze, który zajmował się relacjami pomiędzy artystami z Polski i z Czechosłowacji w okresie po 1956 roku. Udział kolejnych uczestników programu, którzy mieli przebywać w Krakowie wiosną 2020 roku, został przełożony na kolejny rok, a jesienna tura programu odwołana. Powrót do dotychczasowej formy realizacji programu przewidziano na 2021 rok.

Pobyt kolejnych uczestników programu Thesaurus Poloniae w Polsce to wyzwanie i szansa dla MCK, ale też dla innych placówek naukowych i kulturalnych Krakowa na rozwój relacji z zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz instytucjami. Uczestnicy programu zapraszani są do udziału w różnych

projektach i aktywnościach realizowanych przez mck. Stale rosnące wraz z kolejnymi edycjami zainteresowanie programem pokazuje również konieczność rozwijania oferty stypendialnej dotyczącej badań humanistycznych poświęconych polskiej kulturze i dziedzictwu. Informacje na temat warunków ubiegania się o stypendium znajdują się na www.mck.krakow.pl.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

HOMEE

HERITAGE OPPORTUNITIES/THREATS WITHIN MEGA-EVENTS IN EUROPE: CHANGING ENVIRONMENTS, NEW CHALLENGES AND POSSIBLE SOLUTIONS FOR PRESERVATION IN MEGA-EVENTS EMBEDDED IN HERITAGE-RICH EUROPEAN CITIES

Międzynarodowy projekt badawczy, prowadzony przez Politechnikę Mediolańską z udziałem obok мск Uniwersytetu w Hull i Uniwersytetu Neapolis w Pafos, za cel stawia sobie analizę wpływu megaeventów na miasta historyczne. Projekt ma także pomóc w lepszym zrozumieniu relacji pomiędzy megaeventami i polityką ochrony dziedzictwa kulturowego. Służyć temu mają badania literaturowe, studia przypadków oraz obserwacja realizacji Europejskiej Stolicy Kultury 2019 w Materze. Efektem projektu ma być Karta HOMEE, dokument zawierający rekomendacje, w jaki sposób realizować megaeventy, wykorzystując w sposób zrównoważony zasoby dziedzictwa kulturowego danego miasta. Realizacja projektu została zaplanowana na trzy lata (listopad 2018 – październik 2021). W skład zespołu po stronie мск weszli: prof. Jacek Purchla, dr Joanna Sanetra-Szeliga, Anna Koziół i Piotr Knaś.

Drugi rok projektu został przede wszystkim poświęcony opracowaniu publikacji powstałej na podstawie analiz przypadków realizowanych w 2019 roku oraz tworzeniu i konsultacji zapisów Karty HOMEE. W pierwszym półroczu przygotowano publikację (zrecenzowaną przez prof. Andreasa Wiesanda i dr. Marca Bianconiego) *Mega-events and Heritage. The Experience of Five European Cities*, pod redakcją Davide Ponziniego, Franca Bianchiniego, Julii Nerantzia Tzortzi oraz dr Joanny Sanetry-Szeligi. W publikacji zawarto analizę prac badawczych nad studiami przypadków Genui 2004, Mediolanu Expo 2015, Wrocławia 2016, Hull 2017 oraz Pafos 2017 (więcej zob. s. 168). Publikacja zakończyła podstawowy etap badawczy projektu, po którym zespół przeszedł w fazę przygotowania Karty HOMEE, której celem jest promocja bardziej wrażliwego podejścia do problematyki dziedzictwa w realizacji inicjatyw i projektów megaeventów. Dokument ma uczulić osoby podejmujące decyzje w sprawie dziedzictwa kulturowego i megaeventów na poziomie lokalnym, narodowym i ponadnarodowym, by jasno określały zagrożenia oraz możliwości wynikające z planowania i wdrażania megaeventów oraz sprawniej zajmowały się tymi problemami w kontekście miast historycznych.

Pierwszym elementem procesu przygotowania Karty miały być konferencja i warsztaty HOMEE *Mega-events in Heritage-rich Cities* z udziałem około 120 osób (w tym partnerów stowarzyszonych projektu, którymi po stronie polskiej są: Krakowskie Biuro Festiwalowe [KBF], Narodowy Instytut Dziedzictwa [NID], Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie [UEK] i Strefa Kultury Wrocław), zaplanowane na 2–3 kwietnia 2020 roku w Pafos (Cypr). Z uwagi na pandemię COVID-19 w marcu podjęto decyzję o modyfikacji programu oraz zorganizowanie wydarzenia w trybie online. Decyzja o przeniesieniu działania do sfery wirtualnej pociągnęła za sobą konieczność całkowitej zmiany metodologii warsztatu poświęconego Karcie HOMEE, który stał się centralną częścią wydarzenia online zaplanowanego w nowej wersji na 3 kwietnia 2020 roku. Po sesji

równoległych warsztatów zrealizowana została sesja plenarna połączona z ewaluacją proponowanych do Karty HOME rekomendacji za pomocą Google Forms. Obie wersje metodologii zostały przygotowane przez zespół projektowy w MCK. Do udziału w wydarzeniu online zostali zaproszeni wszyscy goście wcześniej planujący udział w konferencji i warsztatach w Pafos (ze strony polskich partnerów stowarzyszonych: Katarzyna Piotrowska (NID), Krzysztof Maj (Strefa Kultury Wrocław), Michał Zalewski (KBF). Członkowie zespołu MCK prowadzili i współprowadzili dwa z sześciu równoległych warsztatów *Governance, participation and local capacity building* oraz *Heritage, identity and local communities*. Nowatorska formuła całodziennego spotkania okazała się wyjątkowo udana i zrealizowała podstawowy cel, jakim była weryfikacja pierwszej wersji rekomendacji Karty HOME. Wydarzenie online poprzedziło spotkanie konsorcjum w dniu 2 kwietnia 2020 roku.

Kolejnym krokiem była modyfikacja pierwszej wersji rekomendacji na podstawie dyskusji, które odbyły się podczas warsztatów, i przekazanie jej partnerom z prośbą o dalsze uwagi. Następnie podjęto prace nad opracowaniem ostatecznej formuły Karty – zdecydowano, że będzie się ona składać z dwóch części: z listy rekomendacji i z załącznika, w którym na przykładzie studiów przypadków pokazane zostanie zastosowanie rekomendacji. Z uwagi na przedłużający się okres pandemii i lockdownu zmianie uległ także kontekst, w jakim rekomendacje Karty HOME miałyby funkcjonować. Dostrzeżono to podczas spotkania online konsorcjum projektu 5 czerwca 2020 roku, którego częścią było krótkie seminarium poświęcone skutkom pandemii (m.in. prezentacja dr Joanny Sanetry-Szeligi na temat wpływu kryzysu zdrowotnego na sektor kultury, w szczególności festiwale i duże wydarzenia). W wyniku przeprowadzonych dyskusji zdecydowano o konieczności weryfikacji wyników projektu w warunkach postpandemii, czemu służyć będzie seria wywiadów z ekspertami, a także warsztaty walidacyjne. W okresie letnim MCK przygotowało scenariusze wywiadów z ekspertami, w których pytano między innymi o status eventów w czasie pandemii i o przewidywania co do ich dalszych losów. Wywiady zostały przeprowadzone z nieformalną grupą o nazwie Koalicja Miast, zrzeszającą polskie miasta kandydatów do ESK 2016 (Dominika Kawalerowicz, Robert Piaskowski, Rafał Koziński), z przedstawicielką Kowna 2022 (Viltė Migonytė-Petruilienė), przedstawicielką Pearle* Live Performance Europe (Anita Debaere) oraz przedstawicielem Komisji Europejskiej (Maciej Hoffman).

Zaplanowano, że załącznikiem do Karty HOME będzie zestaw przykładów związanych z poszczególnymi rekomendacjami zawartymi w Karcie. Wykorzystane przykłady wynikają przede wszystkim z wcześniejszych prac nad studiami przypadków w poszczególnych krajach (w Polsce: Wrocław 2016) oraz z przeglądu literatury (dodatkowe przykłady innych megaeventów). Prace nad tą częścią dokumentu przebiegały w drugiej połowie roku.

Ostateczna wersja Karty, wraz z przykładami, została poddana konsultacjom w ramach warsztatów walidacyjnych z ekspertami od realizacji dużych wydarzeń. Serię spotkań rozpoczęło 13 listopada seminarium online pt. *Emerging challenges for mega-events in heritage-rich cities during the COVID-19 era*, połączonym z pierwszym warsztatem walidacyjnym oraz z posiedzeniem komitetu zarządzającego projektem. Metodologia warsztatu została przygotowana przez MCK. Spotkanie otworzył rektor Uniwersytetu Neapolis w Pafos Pantelis Sklias oraz Andrula Wasiliu (była komisarz europejska ds. kultury). Po prezentacji projektu oraz sytuacji eventów w kontekście pandemii rozpoczęto dyskusje nad

treścią Karty HOMEE z udziałem przedstawicieli Pafos 2017 oraz Elefsiny 2021. Posiedzenie komitetu zarządzającego dotyczyło podsumowania dotychczasowych prac oraz planu działań w projekcie. Kolejne warsztaty walidacyjne odbyły się: 16 listopada (z udziałem Jiříego Suchánka – Pilzen 2015, Marilyn Gaughan-Reddan – Galway 2020, Pauliny Maloy – Wrocław 2016), 30 listopada (z udziałem Jovanki Višekruny Janković – European Festivals Association, Michaela Draxlera – Stadt Wien Marketing GmbH), 2 grudnia (z udziałem Franka Nesa – Bergen Live/Bergen Fest, Bálinta Szalontaia – Budapest Brand Company, Barta Douceta – City of Ghent) oraz 3 grudnia (z udziałem Eda Fentona – The Royal Edinburgh Military Tattoo). Kolejnym krokiem była analiza uwag przedstawionych w trakcie warsztatów oraz modyfikacja Karty. W tym celu w grudniu zorganizowano dwa spotkania partnerów projektu (11 grudnia i 22 grudnia), podczas których dyskutowano nad ostatecznym kształtem rekomendacji oraz nad pomysłami prezentacji graficznej. Ostateczna wersja Karty została zaprojektowana graficznie i złożona przez grafika (Radoszek Arts).

Materiały powstałe w ramach projektu są dostępne na stronie: <https://mck.krakow.pl/homee-2>. Dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu JPICH Heritage in Changing Environments – wsparcie badań naukowych nad dziedzictwem kulturowym.

dr Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

ILUCIDARE

INTERNATIONAL NETWORK FOR LEVERAGING SUCCESSFUL CULTURAL HERITAGE-LED INNOVATIONS AND DIPLOMACY THROUGH CAPACITY BUILDING AND AWARENESS RAISING

Międzynarodowy projekt badawczy ILUCIDARE to trzyletnia inicjatywa (grudzień 2018 – kwiecień 2022) koordynowana przez Katholieke Universiteit Leuven (Katolicki Uniwersytet Lowański) z udziałem Międzynarodowego Centrum Kultury, Europy Nostry, KEA European Affairs, World Monuments Fund España, Kosovo Foundation for Cultural Heritage without Borders, IMEC i Universidad de Cuenca.

W skład zespołu mck weszli: prof. Jacek Purchla, dr Joanna Sanetra-Szeliga, dr hab. Robert Kusek, Jan Strycharz i Maria Drabczyk. Celem projektu jest analiza, a następnie promocja i edukacja na temat relacji pomiędzy dziedzictwem kulturowym a innowacjami oraz dyplomacji wykorzystującej dziedzictwo kulturowe.

W drugim roku projektu ILUCIDARE kontynuowano prace mające na celu zebranie i przeanalizowanie materiałów służących do opracowania jego końcowych produktów, to jest publikacji dotyczących relacji dziedzictwa kulturowego i innowacji oraz dziedzictwa kulturowego i dyplomacji (podręczniki, mapa drogowa, raport na temat polityk związanych z dziedzictwem w kontekście innowacji i dyplomacji). Partnerzy podjęli próbę realizacji warsztatów typu capacity building w krajach trzecich (m.in. w Egipcie, Jemenie, Iraku). Natomiast w mck w pierwszej kolejności dokończono prace nad tak zwanymi długimi studiami przypadku – Centrum Dziedzictwa Szkła (CDS) w Krośnie (przykład innowacji opartej na dziedzictwie) i Euromed Heritage (przykład dyplomacji wykorzystującej dziedzictwo). W tym celu 7 stycznia 2020 roku odbyto wizytę studyjną w CDS oraz przeprowadzono wywiady z Pawłem Szczygłem, prezesem zarządu Centrum Dziedzictwa Szkła Sp. z o.o., i ze Zbigniewem Ungeheuerem ze Stowarzyszenia Portius. W towarzystwie kuratorki dr Hanny Wajdy-Lawery zwiedzono wystawę. Drugie studium przypadku zostało oparte na dokumentach udostępnionych w internecie, wywiadach i filmikach. Zarówno długie, jak i krótkie studia przypadków zostały włączone w tak zwane *Milestone 9. End-user version innovation handbook and diplomacy toolbox*.

Drugim elementem niezbędnym w procesie przygotowywania ostatecznych publikacji projektowych było rozpoznanie grup docelowych, ich charakterystyk i potrzeb. Stąd też pierwsze miesiące roku upłynęły zespołowi mck na przygotowaniu i konsultacji z koordynatorką projektu w KUL i z członkami konsorcjum raportu D2.3. *Evaluation report of needs and user-preferences of stakeholders and target group*. Głównym wyzwaniem ewaluacji potrzeb i preferencji użytkowników ostatecznych produktów projektu ILUCIDARE (m.in. podręczników, mapy drogowej) było to, że koncept powiązań między dziedzictwem a innowacjami i dyplomacją jest stosunkowo nowy. Stąd też potrzeby grupy docelowej były często nieuświadomione i cały proces ewaluacji musiał być poprzedzony prezentacją merytoryczną. Dlatego zespół nie miał do dyspozycji narzędzi, które zazwyczaj wykorzystuje się w celu zmapowania preferencji. Materiał do raportu był zbierany w ramach paneuropejskiej ankiety (M3) oraz podczas warsztatów kokreacji w 2019 roku (z wykorzystaniem Design Thinking Process). Potrzeby

i preferencje potencjalnej grupy docelowej zostały przedstawione z uwzględnieniem modelu pięciokrotnej helisy. Analiza wykazała, że produkty ILUCIDARE muszą zwiększać świadomość na temat potencjału dziedzictwa w zakresie innowacji w różnych dziedzinach i w stosunkach międzynarodowych, a także dostarczać wskazówek, jak wykorzystać dziedzictwo we własnych działaniach użytkowników (np. studia przypadków, przykłady dobrych praktyk, listy czynników sukcesu, listy nakazów i zakazów). Raport ma charakter wewnętrzny, jest dostępny dla konsorcjum projektowego i będzie stanowił podstawę przygotowania ostatecznych rezultatów projektu. W tym samym czasie opracowano także drugi dokument – D3.5. *Evaluation report on focus groups and co-creation ateliers*, podsumowujący szczegółowo metodologię, przebieg oraz wyniki grup fokusowych i warsztatów kokreacji przeprowadzonych w 2019 roku w Krakowie i Brukseli. Raport jest dostępny na stronach projektu.

27–28 stycznia 2020 roku odbyło się posiedzenie jury oceniającego kandydatury zgłoszone do Europejskiej Nagrody w dziedzinie Dziedzictwa Kulturowego / Nagrody Europa Nostra w kategorii badania. W ramach edycji 2020 przyznawane były Nagrody Specjalne ILUCIDARE, będące wybitnymi przykładami działań realizowanych w całej Europie, wykorzystujących dziedzictwo kulturowe w innowacjach i stosunkach międzynarodowych. Z ramienia MCK w jury zasiadała dr Joanna Sanetra-Szeliga. W kategorii innowacje oparte na dziedzictwie na tak zwanej krótkiej liście znalazły się następujące inicjatywy: Smart Heritage City (projekt współpracy francusko-portugalsko-hispańskiej), Bastion Świętego Jana (‘s-Hertogenbosch, Holandia), ТУРА – Estońskie Muzeum Druku i Papieru (Tartu, Estonia). W kategorii stosunki międzynarodowe wykorzystujące dziedzictwo na krótką listę wybrano projekty: Archeologia na rzecz Przyszłości Młodych (projekt włosko-syryjski), Przyjaciele Czeskiego Dziedzictwa (Wielka Brytania) oraz wrocławski Dom Oppenheimów. Krótką listę ogłoszono w czerwcu. Nagrody zostały uroczyście rozdane podczas ceremonii, która odbyła się 10 listopada w trybie online. Zwycięzcami zostały: The Estonian Print and Paper Museum oraz Associazione per la Valorizzazione dell’Archeologia e della Storia Antica (AVASA) i Tell Mozan / Urkesh Archaeological Project (za projekt Archeologia na rzecz Przyszłości Młodych).

Równolegle trwały prace nad przygotowaniem szkoły letniej, która miała się odbyć w lipcu 2020 roku. W momencie wybuchu pandemii COVID-19 opracowywany był plan szkoły i call for participants. Z końcem kwietnia prace zawieszono, a ostatecznie podjęto decyzję o przesunięciu kursu na 2021 rok.

W ramach projektu co miesiąc odbywały się spotkania konsorcjum projektowego (6.02, 19.03, 16.04, 20.05, 4.06, 18.06, 9.07, 2.09, 7.10, 5.11, 9.12), których celem jest bieżące omawianie postępów projektu i planowanie kolejnych kroków. Z uwagi na pandemię część działań (m.in. warsztaty poza UE, jesienna konferencja ILUCIDARE) została zawieszona. 7 maja 2020 roku odbyło się posiedzenie Steering Committee projektu (z udziałem dr Joanny Sanetry-Szeligi), którego celem była dyskusja nad zwiększeniem intensywności współpracy w ramach projektu pomiędzy partnerami, wypracowanie metod przygotowania ostatecznych produktów projektu oraz rozważenie konieczności wydłużenia projektu. Jedną z rekomendacji Steering Committee: spotkania merytoryczne, została wdrożona już 19 czerwca 2020 roku (posiedzenie dotyczące wpływu projektu na otoczenie i przygotowania ostatecznych produktów projektu). Czerwiec i lipiec zostały przeznaczone między innymi na przygotowanie śródkokresowego rozliczenia projektu (raporty finansowe i merytoryczne).

Miesiące wakacyjne zostały poświęcone konceptualizacji działań w ramach konkretnych etapów projektu. Dalsze prace były realizowane, zgodnie z postanowieniami Steering Committee, w grupach (tzw. *break-out groups*) i miały formułę spotkań online oraz wymiany dokumentów. 2 grudnia 2020 roku MCK zorganizowało pierwsze spotkanie na temat szkół letnich w 2021 roku z udziałem KUL i Universidad de Cuenca. Rozważano możliwe scenariusze przygotowań szkół (najbardziej prawdopodobne rozwiązanie: formuła hybrydowa łącząca działania na miejscu z działaniami online), formułę raportu *D4.1. Evaluation report based on blind peer review for the summer courses*, a także kolejne etapy realizacji szkoły letniej.

W dniach 9–10 września 2020 roku odbyło się posiedzenie oceniające działania projektu (Midterm Review) z udziałem Emanuela de Menny, koordynującej projekt z ramienia Komisji Europejskiej, dwóch zewnętrznych recenzentów merytorycznych oraz przedstawicieli konsorcjum. Spotkanie otworzył Javier Peinado (Komisja Europejska, Head of Sector, EASME). Poszczególni członkowie konsorcjum projektowego zaprezentowali postępy prac. Z MCK wystąpiła dr Joanna Sanetra-Szeliga z podsumowaniem działań w ramach etapu WP2, za który odpowiadało MCK, a także z prezentacją kwestii związanych z planowaną szkołą letnią oraz publikacją *Starters kit* (w ramach WP5). Omówione zostały najważniejsze wyzwania związane z wpływem pandemii COVID-19 na realizację projektu oraz możliwe rozwiązania, które należy wdrożyć. Otrzymany kilka tygodni później raport prezentował w szczególności opinię ekspertów i propozycję zmian w planowanych działaniach projektowych, które zostały uwzględnione w planowaniu kolejnego roku. Z uwagi na to, że w wyniku pandemii zawieszono zostały warsztaty capacity building w krajach trzecich, podjęto decyzję, by złożyć wniosek do Komisji Europejskiej o przedłużenie projektu. Zawieszenie warsztatów spowodowało także przesunięcie w pracach nad ostatecznymi produktami projektu (wkład z warsztatów niezbędny w przygotowaniu m.in. podręczników).

25 września 2020 roku dr Joanna Sanetra-Szeliga zaprezentowała projekt ILUCIDARE podczas 9th ENCATC Talk *Cross-disciplinarity and innovation in cultural heritage training* (spotkanie online).

Więcej na temat projektu: <https://mck.krakow.pl/ilucidare>.

Projekt jest finansowany ze środków programu ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” na podstawie umowy o udzielenie dotacji nr 821394.

dr Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

POLSKI PETERSBURG

ENCYKLOPEDIA INTERNETOWA

W 2020 roku kontynuowano prace związane z encyklopedią internetową *Polski Petersburg*, której wydawcami i administratorami są po polskiej stronie МСК, a po rosyjskiej Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija S. Lichaczowa (the Likhachev Foundation) (FL). Encyklopedia tworzona jest w dwóch nieidentycznych wersjach językowych: polskiej (МСК) i rosyjskiej (FL), ma charakter popularnonaukowy i edukacyjny, a przeznaczona jest dla szerokiego grona odbiorców. Zasadniczym celem projektu, którego polska premiera miała miejsce w kwietniu (www.polskipetersburg.pl), a rosyjska we wrześniu 2016 roku (www.polskipetersburg.ru), jest przybliżenie polskim i rosyjskim odbiorcom losów i dzieł Polaków związanych z dawną stolicą Imperium Rosyjskiego.

Pomysłodawcom encyklopedii zależy na przedstawieniu wielowątkowej, nierzadko zapomnianej dziś roli, jaką odgrywali Polacy w życiu społecznym, kulturalnym, naukowym, artystycznym, gospodarczym i politycznym (a w szerszej perspektywie także w historycznych granicach Rosji) od końca XVIII wieku po czasy współczesne. Wpisując to przedsięwzięcie w kontekst wieloetnicznej i wielokulturowej metropolii nad Newą, chcemy przywrócić pamięć o polskiej społeczności w gronie licznych tamtejszych diaspor narodowych.

W 2020 roku w polskiej wersji encyklopedii *Polski Petersburg* systematycznie uzupełniano materiał tekstowy i ilustracyjny, prowadząc jednocześnie prace redakcyjne. Po stronie МСК teksty do encyklopedii napisało ponad 50 autorów, reprezentujących niemal wszystkie ośrodki akademickie (Warszawa, Kraków, Gdańsk, Poznań, Lublin, Wrocław, Opole, Białystok, Toruń). W obecnym kształcie encyklopedia oferuje około 2,5 tysiąca stron tekstów haseł podstawowych, z podziałem na hasła osobowe i tematyczne, około 280 stron tekstów-haseł w mapie „polskich” adresów w Petersburgu oraz bibliografię przedmiotu (27 stron obejmujących polskie, rosyjskie i anglojęzyczne publikacje za lata 1945–2018). Do końca roku 2020 udało się zamieścić 295 haseł podstawowych, w tym hasła osobowe (227) i tematyczne (68) oraz mapę „polskich” adresów (253).

Większość autorskich tekstów encyklopedii, zarówno polskich, jak i rosyjskich, opiera się na ogólnie dostępnym materiale, choć są też takie, które powstały na podstawie wieloletnich badań. Unikalną zawartość polskiej wersji encyklopedii stanowią pionierskie niekiedy hasła osobowe (w roku 2020 były to m.in.: *Bolesław Maurycy Wolff*, *Jan Stanisław Barchwic* i *Maria Ludwika Barchwic*, *Eugeniusz Marcinkiewicz*) czy tematyczne (tj. *Rzymskokatolickie parafie i kaplice Petersburga / Piotrogradu oraz dekanatu petersburskiego*, *Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół Polski” w Petersburgu*).

Nie zapomniano również o tych aspektach polskiego życia nad Newą, które obok stowarzyszeń i organizacji charytatywnych, samopomocowych (takich jak *Polskie Towarzystwo Spożywcze*) czy edukacyjnych (np. *„Ogródek Dziecięcy”* i *„Klub Dziecięcy”* *Leokadii Brodowskiej*) były najważniejszymi jego cechami konstytutywnymi: języku i książce oraz religii rzymskokatolickiej. W tym kontekście warto wspomnieć o takich hasłach jak: *Petersburskie edycje utworów Adama Mickiewicza – zarys tematu* czy hasłach poświęconych duchowieństwu rzymskokatolickiemu – o *Jakub Szkiłłędź* i *ks. Erazm Kazimierz Kluczewski*.

Uzupełnienie encyklopedycznej narracji stanowi interaktywna mapa, na której pokazujemy wybrane miejsca i adresy związane w różny sposób z życiem polskiej diaspory nad Newą, oraz biblioteka zawierająca różnego rodzaju materiały pomocnicze. W miarę możliwości rozbudowywany jest zamieszczony na stronie materiał ikonograficzny, także dzięki niepublikowanym jak dotąd materiałom ze zbiorów prywatnych. Na bieżąco wprowadzane są korekty i uzupełnienia do już opublikowanych haseł i materiałów.

Integralną część polskiej wersji encyklopedii stanowi wspomniany wyżej ilustrowany zbiór esejów zatytułowany *Petersburg i Polska. Zbiór esejów*. Recenzowana publikacja powstała pod redakcją naukową dr. Dariusza Konstantynowa, składa się z 17 tekstów polskich i rosyjskich autorów (490 stron). Zbiór ów wypełnia istotną lukę spowodowaną brakiem systematycznych badań nad polską diasporą w Petersburgu. Zaletą syntezy, obok ciekawej szaty graficznej, a także przyjaznego użytkownikom internetu i urządzeń mobilnych opracowania, jest wybór bibliografii, spis ilustracji oraz indeksy rzeczowy i osobowy.

Już teraz encyklopedia *Polski Petersburg* jest użytecznym kompendium wiedzy o polskiej obecności nad Newą, wykorzystywanym w nauczaniu szkolnym i akademickim oraz znajdującym uznanie w oczach badaczy i pasjonatów tematu. Z zadowoleniem i wdzięcznością przyjmujemy w szczególności sugestie i oferty współpracy od tych ostatnich. Obok przywołania postaci, których dokonania są dość dobrze udokumentowane, misją *Polskiego Petersburga* jest bowiem przypomnienie mniej znanych, a niekiedy zupełnie zapomnianych przedstawicieli polskiej kolonii nad Newą.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

AHICE ART AND HERITAGE IN CENTRAL EUROPE

WWW.AHICE.NET

W 2020 roku kontynuowana była współpraca z koordynatorami narodowymi w krajach Grupy Wyszehradzkiej oraz z partnerami w Polsce. Profile AHICE w serwisach społecznościowych zostały uzupełnione o informacje i grafiki podkreślające związek serwisu z Międzynarodowym Centrum Kultury. W lutym 2020 roku do sieci AHICE przystąpił nowy partner: Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, Filia w Białymstoku. W ciągu roku udało się także przywrócić współpracę z kilkoma partnerami, którzy w ubiegłych latach nie dodawali własnych projektów do serwisu. Szczególną aktywnością wykazał się w tej materii MOCAK w Krakowie.

W omawianym okresie udało się opublikować 88 wpisów w działach: Conferences, Publications i News. W sposób ciągły rozwijana była obecność serwisu AHICE w mediach społecznościowych. W 2020 roku statystyki serwisu zanotowały 348 205 wejść użytkowników z ponad stu krajów z całego świata. W ramach współpracy z kwartalnikiem „Herito” przygotowano i przekazano jego redakcji opisy wystaw (w języku polskim i angielskim) przeznaczone do stałej rubryki *Mamy na oku* w kolejnych numerach tego czasopisma.

W związku z pandemią COVID-19 muzea w Europie Środkowej zostały zamknięte.

W zaistniałych okolicznościach w listopadzie 2020 roku MCK podjęło decyzję o przekształceniu serwisu AHICE. Pierwotny zamysł serwisu jako strony, do której logują się instytucje, aby samodzielnie dodać informacje o swych wystawach, konferencjach czy publikacjach, obecnie już nie się sprawdza. Zamiast wystaw czasowych w muzeach, wymagających między innymi podania w systemie współrzędnych do mapy Google, instytucje zaczęły realizować wystawy wirtualne i wydarzenia online, które mogą być promowane jedynie przez dział News, w całości prowadzony wyłącznie przez głównego administratora. Stąd decyzja o przekształceniu serwisu w nieco bardziej niezależną, anglojęzyczną bazę informacji na temat sztuki i dziedzictwa Europy Środkowej. Docelowo obecny serwis ahice.net zostanie więc wyłączony, AHICE zaś stanie się osobnym działem w nowej wersji serwisu kwartalnika „Herito” (<http://www.herito.pl/en>).

dr Magdalena Łanuszka

GŁÓWNY ADMINISTRATOR SERWISU ART AND HERITAGE IN CENTRAL EUROPE
MCK

RIHA JOURNAL

WWW.RIHA-JOURNAL.ORG

Międzynarodowe czasopismo akademickie poświęcone historii sztuki ukazuje się od kwietnia 2010 roku. Jest to organ Międzynarodowego Stowarzyszenia Instytutów Badawczych Historii Sztuki RIHA (International Association of Research Institutes in the History of Art), wydawany przez Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium. Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie jako jedna z ponad dwudziestu instytucji członkowskich RIHA na świecie pełni funkcję redakcji lokalnej. Jej praca po krótkiej przerwie została wznowiona 1 lutego 2018 roku – redaktorem pisma przy MCK została dr Magdalena Łanuszka. W 2019 roku „RIHA Journal” znalazł się ostatecznie na ministerialnej liście czasopism punktowanych w Polsce (otrzymał 20 punktów).

W 2020 roku polska redakcja „RIHA Journal” działająca przy Międzynarodowym Centrum Kultury opublikowała dwa teksty. Były to artykuły prof. Juliusza Raczkowskiego (po polsku: *Losy średniowiecznego wyposażenia kościoła toruńskich franciszkanów w czasach Reformacji*, i po angielsku: *History of the Medieval Furnishings of the Franciscan Church in Toruń during the Reformation Period*) oraz dr Agaty Wójcik (po polsku: *Parafrazy biedermeieru w meblarstwie polskim początku XX wieku i w dwudziestoleciu międzywojennym*, i w wersji angielskiej: *Paraphrases of Biedermeier in Polish Furniture Designs in the Early Twentieth Century and Interwar Years*). Oba ukazały się już w styczniu 2020 roku, lecz z datą 31 grudnia 2019 roku. W sierpniu 2020 roku w „RIHA Journal” opublikowany został artykuł dr Justyny Balisz-Schmelz (po polsku: *Strach przed bliskim Innym. Czy w powojennej historii sztuki niemieckiej jest miejsce na „funkcjonariuszy państwowych”?*, i po angielsku: *Terrified by the Close Other. Is the Postwar History of German Art Ready to Embrace “State Functionaries”?*). Z kolei w grudniu 2020 roku na jego łamy trafił tekst prof. Jacka Purchli *The Architecture of the Third Reich in Cracow – Dissonant Heritage?*, który ukazał się już w nowym serwisie czasopisma, uruchomionym w styczniu 2021 roku.

Artykułem przyjętym do publikacji jest także tekst dr Diany Wasilewskiej *The Post-party Spleen. Figures of Crisis in Polish Art Criticism of the 1930s*. W toku prac redakcyjnych pozostają artykuły Marka Świdraka (*Niepublikowany projekt kościoła luterańskiego autorstwa Valentina von Saebisch*) oraz Joanny Piechury (*Wading into Battle: Frida Kahlo, Surrealism, and the Gradivian Myth*). Na odautorskie poprawki przed wysłaniem do recenzji oczekują teksty Bartosza Pergóła (*Wehikuł krytyczny. Installation Münster (Caravan) Michaela Ashera na Skulptur Projekte Münster 1977–2007*) oraz Małgorzaty Wyrzykowskiej (*Perception of Protestant Churches in Hamburg by Catholic Travelers in 17th Century until Mid-18th Century*). Autorka złożyła wcześniej tekst *Perception of Churches and Their Decoration by Travelers in the Light of Confessional Differences on Selected Examples of Travel Literature from the Seventeenth and First Half of the Eighteenth Century*, który otrzymał jednak krytyczne oceny recenzentów. Jego aktualna wersja na tyle różni się od poprzedniej, że wymaga ponownych recenzji.

Ponadto polska redakcja „RIHA Journal” odrzuciła teksty Michała Pieczki (*Architektura wystaw – współczesne tendencje w kształtowaniu przestrzeni dla sztuki i artysty*) oraz Marii Klymenko (*Uniqueness of Alexander Archipenko's Art*),

które w jej ocenie nie miały charakteru badawczego i jako niepasujące do profilu „RIHA Journal” nie zostały skierowane do recenzji.

25 listopada 2020 roku miało miejsce wirtualne spotkanie lokalnych redaktorów „RIHA Journal”, które poprowadziła redaktor naczelna dr Andrea Lerner. Przedstawiła ona między innymi statystyki oraz postępy migracji czasopisma na platformę ojs. Zestawienie liczby artykułów z poszczególnych krajowych redakcji opublikowanych od zeszłorocznego spotkania stawia redakcję krakowską na drugim miejscu pod względem liczby indywidualnych zgłoszeń, tuż za naczelną redakcją w Monachium.

dr Magdalena Łanuszka

REDAKTOR „RIHA JOURNAL” PRZY MCK

**PUBLIKACJE
BIBLIOTEKA
CZYTELNIA**

Herito, nr 37–38 **Socrealizm magiczny?**

wersja polsko-angielska, 260 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Socjalistyczna w treści i narodowa w formie – taka miała być architektura i sztuka tworzone w doktrynie realizmu socjalistycznego. Dziś relikty socrealizmu budzą w Europie Środkowej jednoznacznie złe skojarzenia. Czy po ponad pięćdziesięciu latach jesteśmy w stanie spojrzeć na nie bez emocji? Które realizacje przetrwały próbę czasu? Socrealizm magiczny – żart czy hipoteza?

Podwójny numer kwartalnika to ponad 160 zdjęć i czternaście tekstów poświęconych architekturze, literaturze i sztuce. Kreślimy w nim subiektywny atlas socrealistycznej architektury w Europie Środkowej, przypominamy historię budowy słynnej Marszałkowskiej Dzielnicy Mieszkaniowej, opowiadamy o ikonicznych realizacjach jednej z najbardziej zagadkowych postaci powojennej architektury – Bohdana Pniewskiego. Przyglądamy się także pierwszemu polskiemu budynkowi socrealistycznemu wpisanemu do rejestru zabytków, wędrujemy do krakowskiej Nowej Huty, ostrawskiej Poruby, Eisenhüttenstadt i Prievidzy, szukamy zapomnianych socrealistycznych pomników w krajach byłej Jugosławii. Ponadto bierzemy na warsztat sowiecki orientalizm, retorykę socjalistycznego optymizmu i razem z socrealistycznymi artystami kontemplujemy kosmos.

W numerze znalazły się teksty i eseje autorstwa Grega Castillo, Bohdana Cherkesa, Beaty Chomątowskiej, Łukasza Galuska, Anny Łazar, Karola Kurnickiego, Lidii Pańków, Grzegorza Piątka, Anny Syski, Katarzyny Trzeciak, Miłosza Waligórskiego, Michała Wiśniewskiego, Aleksandry Wojtaszek, Marcina Zglińskiego oraz recenzje wartych polecenia środkowoeuropejskich wydawnictw.

Herito, nr 39
Zielony

wersja polsko-angielska, 176 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, issn 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Numer poświęcony związkowi człowieka i przyrody. Opracowywany w wyjątkowych warunkach, między epidemią, pożarem Biebrzańskiego Parku Narodowego a zapowiedziami letniej suszy, jeszcze dobitniej uświadomił nam potrzebę kontaktu nie tylko z drugim człowiekiem, ale z przyrodą w stanie czystym.

Zamknięcie i kwarantanna potęgowały tęsknotę za naturą: wiemy, że zieleń odświeża, relaksuje, a roślinny krajobraz wpływa kojąco na człowieka. Jednocześnie jednak mamy głęboką świadomość nadchodzących zagrożeń i wyzwań klimatycznych, które w ciągu najbliższych miesięcy i lat zdefiniują przyszłość naszej planety. Ostatecznie ta świadomość nadała kształt „zielonemu” numerowi „Herito”, w którego centrum stoi śmiała teza stawiana przez prof. Ewę Bińczyk, iż „może nie być żadnego dziedzictwa”.

Na naszych oczach kończy się antropocen – epoka pełnej i bezrozumnej dominacji człowieka nad przyrodą. Czy wszyscy są tego jednak świadomi? Czy zdajemy sobie sprawę z konsekwencji, jakie niesie ze sobą kryzys klimatyczny? A może warto mu się przyjrzeć szerzej, zobaczyć jego konsekwencje kulturowe, a także wężiej – jakie będzie miał przełożenie na nasze codzienne życie w najbliższych latach? Czy powinniśmy się przyzwyczajać do wirtualnych spacerów po lesie i do słuchania śpiewu ptaków z płyty? Jaki świat zostawimy kolejnym pokoleniom? Te pytania towarzyszą nam od dawna i cieszymy się, że mogliśmy je wyartykułować w nowym numerze „Herito”.

W numerze: Renata Lis na marginesie zdjęć Michała Korty pisze o „Festung Antropocen”, Ewa Bińczyk w rozmowie z Przemysławem Witkowskim prognozuje, że może nie być żadnego dziedzictwa, Urszula Zajączkowska opisuje ucieczkę z ogrodu botanicznego, Bartosz Panek opowiada historię polskiego powietrza, a Paweł Romańczuk przedstawia „ptasią muzykę”, Małgorzata

Grąbczewska przygląda się historii fotografii przyrodniczej w Europie Środkowej, Janusz Sepioł zwiedza krajobrazy Małopolski, Magdalena Petryna recenzuje książki przyrodnicze. Publikujemy także fragment książki Mai Fowkes *The Green Bloc* o neoawangardowej, środkowoeuropejskiej sztuce w czasach socjalizmu, rozmowę Bartosza Sadulskiego z kuratorką Centrum Pompidou Karoliną Lewandowską, a także zapowiedzi wystaw i recenzje.

Herito, nr 40

Litwa

wersja polsko-angielska, 272 s., format 23,5 × 29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Co wiemy o kulturze Litwy? Na czym polega jej bałtycki wymiar? Ile jest w nim Europy Środkowej, Wschodniej, a ile Skandynawii? Dlaczego kultura litewska ma tak demokratyczny charakter? Skąd bierze się witalizm, żywotność, ekologiczna wrażliwość Litwinów? – oto niektóre pytania stawiane w 40., rocznicowym numerze „Herito”.

Na przekór ugruntowanym w Polsce stereotypom – pogańskiej litewskiej kniei czy tropom Mickiewicza i Miłosza – autorzy spoglądają na Litwę od nietypowej strony, od morza. Dlatego w większym stopniu piszą o Mierzei Kurońskiej, Połędzie, Nidzie i Kłajpedzie. Dotarłszy do Wilna, proponują inną wędrówkę – w poszukiwaniu zabytków mniej znanych niż ubitym traktem ku Ostrej Bramie, za przewodników obierając Jana Krzysztofa Głaubitzę, Wawrzyńca Gucewicza i Mikalojusa Vorobjovę.

Do przewodników zaliczyć też należy wybitnych litewskich intelektualistów: Leonidasa Donskisa – patrzącego na Kłajpedę tak jak Mann sportretował niegdyś Lubekę – i Mindaugasa Kvietkauskę – niedawnego ministra kultury, który w wywiadzie nakreśla specyfikę kultury litewskiej, miejsca litewskiej

pamięci i niepamięci, więzi sąsiedzkie, a także na nowo odczytuje krajobraz barokowego Wilna, miasta wiecznego ruchu.

Ponadto Nikodem Szczygłowski pyta o tożsamość współczesnej Litwy; Małgorzata Omilanowska, Bartosz Sadulski i Nijolė Strakauskaitė odkrywają Litwę bałtycką; Piotr Paziński przypomina dziedzictwo litwaków – Żydów litewskich; Małgorzata Kasner, Adam Mazur i Dariusz Kacprzak opowiadają o wileńskiej architekturze, litewskiej fotografii i malarstwie; Maciej Topolski i Wojciech Stanisławski pochylają się nad literaturą litewską, a Dalia Staponkutė spogląda na swoją ojczyznę ze śródziemnomorskiej oddali, pytając, gdzie i dlaczego czuje się „u siebie”.

Numer zawiera także przełożony po raz pierwszy na język polski *Mein Sommerhaus*, esej Thomasa Manna o jego letnim domu na Mierzei Kurońskiej.

Na marginesie tematów litewskich w numerze zawarto dodatkowo wywiad z Balázsem Ablonczym, historykiem kierującym projektem badawczym Trianon 100, o stuleciu traktatu w Trianon, oraz esej Miłosza Waligórskiego o wyimaginowanej literackiej podróży balonem z Nowego Sadu do Tallinna.

Maciej Czerwiński

Chorwacja. Dzieje, kultura, idee

wersja polska, 712 s., format 17,5 × 21 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-66419-09-4, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński
i Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Pierwsza od uzyskania niepodległości przez Chorwację synteza historii i kultury tego kraju napisana z myślą o polskich czytelnikach. Opowieść o dziejach Chorwatów od wędrówki nad Adriatyk po spełnienie marzenia o własnym państwie – o „swoich na swoim”.

Dzisiejsza Chorwacja odpowiada krainom historycznym, które przez wieki były częścią różnych organizmów politycznych. W jednych regionach zegary wybijały renesans i barok, w innych czas długo płynął zgodnie z rytmem średniowiecza. W jednych językiem urzędowym był niemiecki, w innych węgierski, a jeszcze gdzie indziej – włoski i turecki. Ale we wszystkich posługiwano się jednocześnie językiem chorwackim – w którymś z jego wariantów. Chorwacka kultura jest więc nadzwyczaj różnorodna; wyrasta z trzech kręgów cywilizacyjnych: śródziemnomorskiego, środkowoeuropejskiego i bałkańskiego. Jakże inaczej wyglądało życie w bogatych miastach Dalmacji nadmorskiej, wewnątrz antycznych murów miejskich, od egzystencji mieszkańców północnej Chorwacji, gdzie panowała typowa dla Europy Środkowej kultura szlachecka. Ujednolicenie rozmaitych tradycji w jedną kulturę ogólnonarodową w XIX wieku nie usunęło w cień różnorodności. Jest ona trwale wpisana w pejzaż kulturowy i w zbiorową wyobraźnię.

Szesnasty tom serii Biblioteka Europy Środką pod redakcją Jacka Purchli.

Książka ukazała się również w formie elektronicznej.

Larry Wolff

Wynalezenie Europy Wschodniej. Mapa cywilizacji w dobie Oświecenia

Z angielskiego przełożył Tomasz Bieroń

wersja polska, 748 s., format 17,5 × 21 cm, oprawa twarda,

ISBN 978-83-66419-11-7, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński i Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Podział na Europę Zachodnią i Wschodnią jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych stereotypów europejskich. Tym razem przygląda mu się Larry Wolff – profesor na Uniwersytecie Nowojorskim, a zatem człowiek spoglądający na obie strony tej granicy z pewnego dystansu.

Wolff uderza w samo sedno i zadaje pytania o to, jak i po co skonstruowano ten mit „gorszej” Europy Wschodniej, dlaczego Europę Środkową odbijano niczym piłeczkę pingpongową, dlaczego z taką łatwością przesuwano linię, która za każdym razem oddzielała Cywilizację od Barbarii, Kulturę od Natury, Ludzi od Bestii.

W swojej książce poświęconej sposobom, w jakie zachodnioeuropejskie Oświecenie projektowało wyobrażenia Europy Wschodniej, Wolff próbuje wyjść poza pary opozycji i stereotypów dotyczących tego regionu i sprawdzić, w jaki sposób one powstawały. Przygląda się nie tyle Europie Wschodniej, ile stanowi wiedzy Europy Zachodniej na temat Wschodu, propozycji jego „ucywilizowania”, „uporządkowania” i podboju. Podejrzliwie i krytycznie przygląda się pismom filozofów, sztukom teatralnym, pamiętnikom, listom i kodeksom prawnym. Jego bohaterami są Katarzyna II, Wolter, Rousseau, Casanova, pierwsi badacze, antropolodzy, dyplomaci i wojskowi. Ale też Edward Said, Jacques Derrida i Michel Foucault.

Ten wykształcony w Oświeceniu paradygmat myślenia o Europie Wschodniej wciąż jest aktywny, wpływa nie tylko na wyobrażenia kulturowe, ale także na działania polityczne i ekonomiczne oraz przyporządkowania ideologiczne i światopoglądowe, domagające się od Europy Środkowej potwierdzenia wciąż

na nowo jej „europejskości” i przydzielające określone role – według których na przykład Polsce przypada w udziale pozycja przedmurza wobec wpływów rosyjskich.

Wolff ma świadomość, że proces, który opisuje, doprowadził nie tylko do podboju Europy Wschodniej przez Napoleona, ale jego konsekwencją ostateczną była także hitlerowska ekspansja na Wschód, oraz ciągle aktualna polityka wobec Rosji. Pyta zatem o jego źródła, ale również o to, co sprawiło, że stał się on wygodnym schematem, żywym nawet współcześnie.

Autor nie ogranicza się do studiowania kolejnych pism – schodzi na pola bitew, pokazuje efekty wojen, jakie przetaczały się przez Europę sto lat wcześniej i później. Z konstruktów różnych „Europ” Wolff wyprowadza bardzo konkretne konsekwencje polityczne, mające wpływ na największe konflikty XX wieku.

Wynalezienie Europy Wschodniej. Mapa cywilizacji w dobie Oświecenia to pierwsze polskie wydanie klasycznej już książki Larry’ego Wolffa.

Siedemnasty tom serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją Jacka Purchli.

Książka ukazała się również w formie elektronicznej.

Larry Wolff

Idea Galicji. Historia i fantazja w kulturze politycznej Habsburgów

Z angielskiego przełożył Tomasz Bieroń

wersja polska, 718 s., format 17,5 × 21 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-66419-15-5, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński
i Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Galicja – sztuczny twór wynaleziony wraz z rozbiorem Polski w 1772 roku, na sto pięćdziesiąt lat stał się czymś rzeczywistym, naturalnym, by w 1918 roku ostatecznie zniknąć i zmienić się w nierealny fantom. Larry Wolff pasjonująco śledzi proces „wymyślenia” krainy, a następnie, po jej „likwidacji”, sposób, w jaki jej duchy przez sto lat powracają. To historia intelektualna Galicji, a zarazem błyskotliwe studium przenikania się polityki i fantazji.

Wolff nie powiela żadnej z narodowych optyk i patrzy na Galicję tak, jak nie spojrzał na nią nikt wcześniej. Wydarzenia dzieją się u niego w tle, a pierwszoplanową rolę odgrywają idee i programy, nastroje i reakcje, zażarte polemiki i korne deklaracje lojalności. Wolff pokazuje, że to one kształtowały bieg zdarzeń, a nie odwrotnie. Mniej go interesuje, jak w galicyjskim korcu formowały się i ścierały narodowości, a więcej to, jak ludzie radzili sobie z przyrodzonymi bądź przypisanymi im rolami – cesarzy i poddanych, miejscowych i przybyszów, panów i chamów. Widzi Galicję jako krainę sprzeczności: złotego półwiecza autonomii i traumy rabacji, za Sacher-Masochem można by powiedzieć: dumy i uprzedzenia, rozkoszy i upokorzenia.

Wolff opisuje galicyjski świat ze swadą, sięgając nie tylko do literatury pięknej i historycznej, do publicystyki, listów, diariuszy. Sięga również do ksiąg przyrodniczych, do prac ludoznawczych, map, przewodników. Do dzieł przeoczanych bądź szerzej nieznanych. Odtwarza i komentuje wielki wysiłek scalania krainy, która nie była monolitem, wyodrębniania jako całość czegoś, co nigdy całością nie było, upowinności na naturalny bytu sztucznego.

Kiedy tuż po rozbiorach cesarzowa Maria Teresa pisała list do syna, nie oswoiła się jeszcze z nazwą nowej prowincji i wołała napisać „w Karpatach”.

Dopiero na początku XIX wieku kanclerz Metternich wpadł na pomysł „stworzenia prawdziwych Galicjan”, aby Galicja lepiej zaistniała. Wolff opisuje sukcesy i porażki „przerobienia” galicyjskich Polaków, Rusinów, Żydów czy urzędników austriackich na takich „Galicjan”. Nie mniej pasjonujący jest wątek udowodnienia naturalności sztucznej krainy, do czego zaprzęgnięto nauki przyrodnicze. Tylko one mogły unieważnić różnice i ukazać organiczną całość. O ile do schyłku XVIII wieku Galicja nie widniała na żadnej mapie, o tyle w pierwszej połowie kolejnego stulecia miała już poświadczoną badaniami własną historię naturalną. Można rzec, że w dobę autonomiczną wchodziła obdarzona autonomiczną naturą: własnymi rybami, roślinami, owadami... Poszukiwano nawet specyficznego *homo sapiens*! I znów paradoks: choć dowodzono antropometrycznie, że Polacy i Rusini są do siebie podobni, natomiast Żydzi wyraźnie się odróżniają, to ci ostatni, jak się okazało, najmocniej czuli się Galitzianerami. Pod koniec XIX wieku udało się ostatecznie Galicję ucywilizować i usystematyzować, o czym naocznie mogli się przekonać odwiedzający Wystawę Krajową we Lwowie, a jednocześnie – antagonizmy narastały, nędza galicyjska ujawniała się w ogromnych cyfrach, emigracja do Ameryk przybrała masową skalę.

Dlaczego mimo takiego wysiłku Galicja była krainą niemożliwości? Dlaczego musiała zniknąć, a zarazem nie sposób się z nią rozstać? Dlaczego istnieje uparcie w pamięci nie tylko tu, w Polsce i w Ukrainie, ale również na innych kontynentach? Kim był „widmowy Galicjanin”, którego ujrzał w 1920 roku Izaak Babel? Kim jest „Galitzianer” w roku 2020, 2021? – również te pytania nie pozostają w książce bez odpowiedzi.

Osiemnasty tom serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją Jacka Purchli. Książka ukazała się również w formie elektronicznej.

Jacek Purchla, Żanna Komar (red. nauk.)

Kłopotliwe dziedzictwo? Architektura Trzeciej Rzeszy w Polsce

wersja polska, 384 s., format 19 × 26 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-66419-16-2, projekt i opracowanie graficzne
Wojtek Kwiecień-Janikowski

Dziedzictwo bywa kłopotliwe, o czym zaświadczać najlepiej były obóz koncentracyjny Auschwitz czy Pałac Kultury i Nauki. Największy jednak kłopot mamy z tym, co pozostawiła w naszym kraju Trzecia Rzesza. Jak złożona jest to kwestia, pokazuje książka Międzynarodowego Centrum Kultury i dostarcza najpełniejszego jak dotąd, nierzadko zaskakującego przeglądu tych „źle urodzonych” budowli.

Teren dzisiejszej Polski to również obszar wielkiego przestrzennego eksperymentu, jakim było stworzenie niemieckiej *Lebensraum*. Eksperymentu zakrojonego we wszystkich architektonicznych skalach: od „wzorcowej prowincji”, przez „idealne niemieckie miasto na Wschodzie”, po „wzorcową wioskę” i „modelowe mieszkanie dla niemieckiej rodziny”. Inaczej realizowano go na ziemiach należących przed wojną do Niemiec, a inaczej na obszarach podbitej Rzeczypospolitej, które albo włączono bezpośrednio do Rzeszy, albo utworzono z nich Generalne Gubernatorstwo. O ile w Gdańsku, Szczecinie czy Wrocławiu niemiecka architektura nie dziwi, o tyle jej obecność w Ciechanowie, Puławach czy na Wawelu może zaskakiwać.

Część planów zrealizowano, inne pozostały na papierze. Niektóre budowle nadal noszą swe kłopotliwe piętno, wiele jednak wtopiło się w otoczenie. Autorzy dociekają ich rodowodu, rekonstruują przesłania: na przykład Ordensburga w Żłocieńcu na Pomorzu Zachodnim – upodobnionego do krzyżackiego zamku ośrodka szkolenia nowych hitlerowskich elit – czy Eichenkampu pod Gliwicami – wzorcowej osady dla funkcjonariuszy SA i SS z germańskim dębem nie tylko w nazwie. Za wieloma projektami stała przemoc symboliczna. Bez uporczywego zniemczania, bez wymazywania polskości nie dałoby się Poznania przekształcić w „nowe centrum administracyjne i kulturalne niemieckiego

Wschodu”, stworzyć „nowego niemieckiego miasta Warszawy” czy „przywrócić” Krakowowi jego „prastarą niemieckość” i zmienić go w Norymbergę Wschodu.

Za architekturą stała ideologia, za ideologią – zbrodnia. Rewersem tego, co budowano i przebudowywano dla „rasy panów”, były getta i wysiedlenia. Dobrobyt oparty na niewolniczej pracy podludzi. Infrastruktura eksterminacji – fabryk śmierci i obozów dostarczających darmowej niemal siły roboczej w myśl doktryny „wyniszczenia przez pracę”, tak przewrotnie sparafrazowanej na bramie w Auschwitz.

Z dziedzictwem kłopotliwym niełatwo się pogodzić. Nawet zabliznione – jest śladem krzywdy, przemocy, zbrodni. Osiemdziesiąt lat, jakie od wojny upłynęły, pozwoliło jednak badaczom spojrzeć na nie „bez gniewu i bez upodobania”. A jednocześnie postawić ważne pytanie: czy jako społeczeństwo jesteśmy w stanie przejść od emocji do debaty, od kontrowersji do namysłu, zastanowić się, dlaczego i na jakich zasadach można uchronić również tak dramatyczne świadectwo historii jak pozostawione przez hitlerowców w Polsce dziedzictwo nienawiści.

Książka ukazała się również w formie elektronicznej.

Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza

wersja polsko-angielska, 312 s., format 23,5 × 27,5 cm, oprawa twarda ścięta do bloku, ISBN 978-83-66419-14-8, ISBN 978-83-66419-07-0, projekt i opracowanie graficzne Krzysztof Radoszek

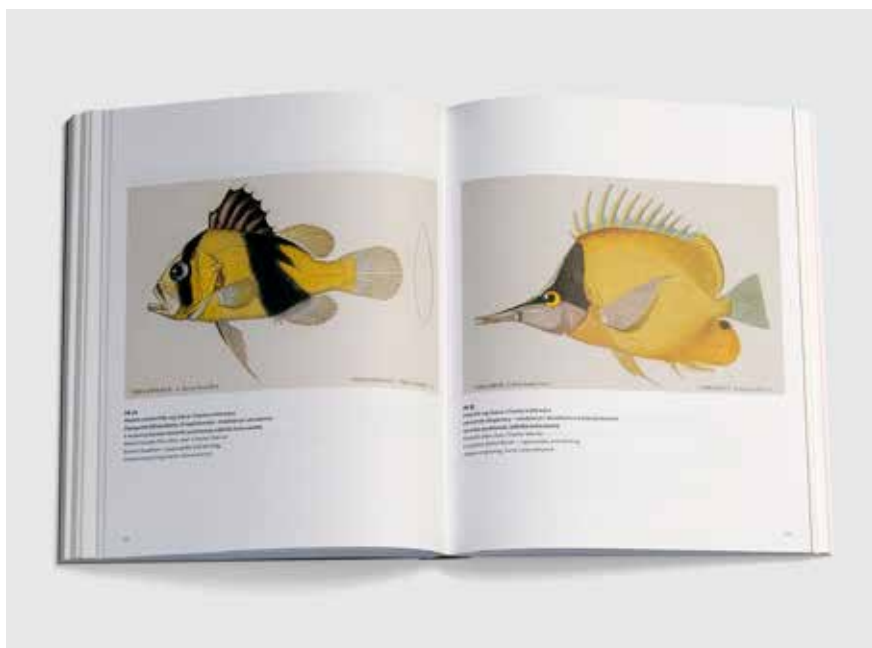
„Sztuka i natura zawsze będą się ze sobą zmagać, aż się nawzajem pokonają i zatriumfują, kreśląc te same linie, które zwyciężone, zwyciężają zarazem” – pisała siedemnastowieczna ilustratorka i niezłomna przyrodniczka Maria Sibylla Merian. Czy stworzone przez nią ilustracje przedstawiające świat natury mogą być dziś traktowane jako autonomiczne dzieła sztuki? Jak oddać wizualnie

cechy gatunkowe rusałki osetnicy, barczatki malinówki, miodunki plamistej czy żałobnicy palmowej? Dlaczego historia sztuki nie pamięta o „Rafaelu kwiatów”?

Na ponad 240 stronach albumu zaprezentowano barwne ilustracje z atlasów historii naturalnej stworzone wprawną ręką dawnych rysowników i kolorystów w okresie, gdy rodziła się dopiero nowoczesna systematyka roślin i zwierząt. Znajdziemy tu reprodukcje w skali jeden do jeden oraz wielkoformatowe powiększenia mikroskopijnych szczegółów fauny i flory, które w czasach przed wynalezieniem fotografii karmiły ludzki głód piękna. Grafiki pochodzą z zbiorów Gabinetu Rycin Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie oraz z Biblioteki Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN.

Nieznaną szerzej kolekcja jest unikatowa zarówno ze względu na poziom artystyczny, jak i obecność wielu publikacji powszechnie uznawanych za kamienie milowe europejskiej historii naturalnej, w tym najsłynniejszych i najwybitniejszych graficznie albumów ornitologicznych i botanicznych. Ilustracje roślin, owoców, warzyw, ptaków, motyli, ryb, węży i owadów zestawiono w czterech lapidarnych odsłonach, podążając za umownymi lokalizacjami: od dzikiej przyrody rodzimej w *Ostępie*, przez egzotyczne *Zamorze*, aż po dyskusyjny *Stół* i kulturowy koncept *Ogrodu*. Do najciekawszych gatunków dodano głosy przybliżające zagadnienia z botaniki i zoologii lub informacje o kontekście kulturowym. Opowieść biegnie więc na przełaj granic, wskroś stuleci, w poprzek bibliotecznych katalogów, by ucieszyć oko nie tylko wytrawnych miłośników dawnej grafiki, ale również tych, którym choć trochę bliska jest uważność na świat natury.

Prezentowane w albumie reprodukcje zostały precyzyjnie opracowane i poddane retuszowi skaz i przebarwień, by oddać maestrię i wyjątkowość pierwowzorów. Dzięki drukowi farbami UV na najwyższej jakości papierze niepowlekkanym o idealnie gładkiej, ale niebłyszczącej powierzchni udało się odwzorować wyjątkową kolorystykę. Niespotykana oprawa łączy surowość grubej, ekologicznej tektury, tłoczonego tytułu z wielobarwnym kolażem, a elegancki, stonowany layout wnętrza nie przeszkadza w odbiorze i kontemplacji oryginałów.

Grafika we dwoje. Jadwiga Kaim-Otręba i Ryszard Otręba

wersja polsko-angielska, 120 s., format 23,5 × 27,5 cm, oprawa twarda
ścięta do bloku, ISBN 978-83-66419-12-4, projekt i opracowanie graficzne
Weird Gentlemen (Łukasz Podolak, Aleksandra Braska)

„Często zadajemy sobie pytanie: Co jest w życiu najważniejsze? Miłość, dobro, piękno (rozumiane nie tylko jako wartość estetyczna)? A może empatia i umiejętność współodczuwania? Ten odwieczny dylemat zdaje się odnajdywać rozwiązanie, gdy pomyślimy o życiu dwojga artystów i jednocześnie partnerów życiowych, jakimi są Jadwiga Kaim-Otręba i Ryszard Otręba. Ludzie, których połączyła miłość i sztuka i którzy wydają się egzemplifikacją dobra, piękna, miłości i współodczuwania” – pisze we wstępie do albumu Agata Wąsowska-Pawlik, dyrektorka mck.

Grafika we dwoje to album prezentujący prace dwojga wybitnych artystów, małżeństwa od sześćdziesięciu lat, których połączyła również miłość do grafiki. To także opowieść o studiach, rodzinie i wspólnej pracy snuta przez Jadwigę Kaim-Otrębę i Ryszarda Otrębę, odpowiadających na pytania Moniki Rydiger.

Jadwiga Kaim-Otręba jest artystką, która w centrum swojego zainteresowania stawia człowieka, a jej prace przynoszą uczucie akceptacji życia we wszystkich odcieniach. Liryka, kobiecość, wrażliwe ukazywanie prozaicznej i duchowej sfery codzienności to elementy, które odnajdziemy w jej malarskich grafikach. Piękna, ponadczasowa i kontemplacyjna sztuka.

Ryszard Otręba – to artysta, bez którego sukces polskiej grafiki xx wieku nie byłby możliwy, a zarazem pionier projektowania graficznego, twórca uniikatowego w skali międzynarodowej programu Katedry Komunikacji Wizualnej w krakowskiej ASP. Jego grafiki – budowane z geometrycznych, rytmicznych płaszczyzn i linii – mimo abstrakcji są dziełami niezwykle osobistymi, w których, jak sam przyznaje, odnajdował równowagę. Ryszard Otręba osiągnął mistrzostwo w niezwykle trudnej i rzadkiej technice gipsorytu, którą z sukcesami innowatorsko doskonalił (w zagranicznych podręcznikach dla grafików technika ta przedstawiana jest jako „metoda Otręby”).

*Davide Ponzini, Franco Bianchini, Julia Nerantzia Tzortzi,
Joanna Sanetra-Szeliga (red. nauk.)*

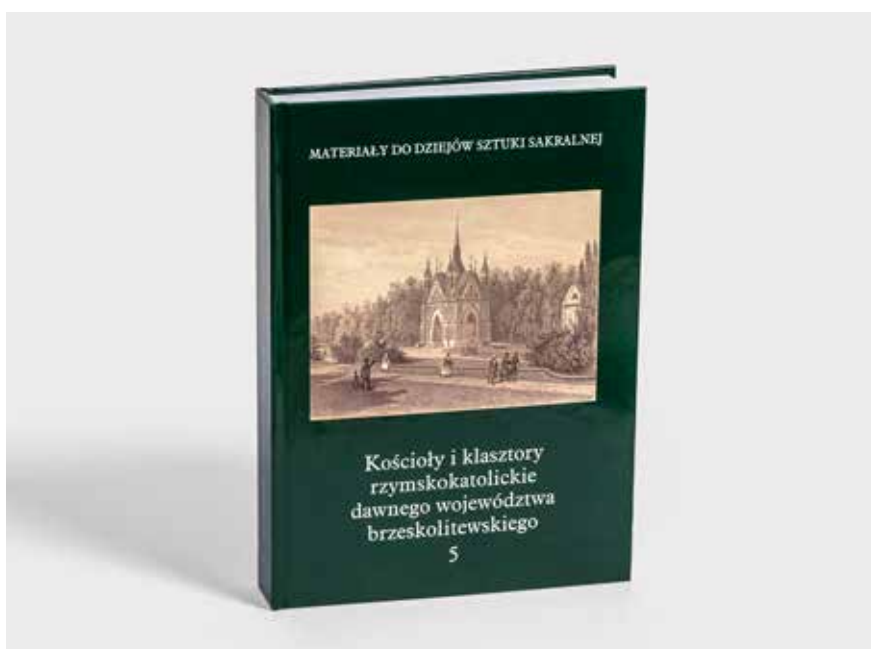
Mega-events and Heritage: the Experience of Five European Cities

wersja angielska, 366 s., format 21×27,7 cm, publikacja elektroniczna,
ISBN 978-83-66419-05-6, projekt i opracowanie graficzne Evantia Dova

W przeszłości wiele miast stosowało megaeventy jako strategię przyspieszania swojego rozwoju. Tworzenie nowych obiektów i infrastruktury dla wielkich wydarzeń zazwyczaj miało miejsce poza historyczną tkanką miasta. Dziś podejście jest już inne; organizatorzy wielkich wydarzeń coraz częściej decydują się na ponowne wykorzystanie istniejących już obiektów i przestrzeni, często historycznych. Ta zmiana paradygmatu stanowi zarówno potencjalną szansę, jak i zagrożenie dla bogatych w dziedzictwo miast historycznych Europy. Publikacja bada związki między planowaniem i wdrażaniem megaeventów a dziedzictwem kulturowym poprzez pogłębione studia pięciu przypadków: Genui Europejskiej Stolicy Kultury 2004, Mediolanu Expo 2015, Wrocławia Europejskiej Stolicy Kultury 2016, Hull Miasta Kultury Zjednoczonego Królestwa 2017 oraz Pafos Europejskiej Stolicy Kultury 2017. Opierając się na analizach tych przypadków, publikacja stara się zainicjować dalsze badania i debatę publiczną na temat pojawiających się szans i zagrożeń związanych z politykami i projektami specyficznymi dla danego miejsca, długoterminowym rozwojem miast, współpracą między podmiotami i zwiększaniem kompetencji na różnych poziomach, różnorodnością tożsamości społecznych i kulturowych, które wspierają rozwój dziedzictwa i miast.

Dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu JPICH Heritage in Changing Environments – wsparcie badań naukowych nad dziedzictwem kulturowym.

Publikacja jest dostępna bezpłatnie na stronie <https://mck.krakow.pl/ksiegarnia/mega-events-and-heritage>.

Praca zbiorowa, Katarzyna Kolendo-Korczak (red. nauk.)

**Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa
brzeskoliteńskiego**

Część V, tom 5

wersja polska, 470 s., format 17,5 × 25 cm, ISBN 978-83-66419-13-1 (MCK),
ISBN 978-83-66519-17-6 (IS PAN), projekt i opracowanie graficzne
Tomasz Kulawik

Piąty tom piątej części Materiałów do Dziejów Sztuki Sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej obejmuje monografie 19 kościołów i kaplic, w 17 miejscowościach zlokalizowanych w południowo-zachodniej części województwa brzeskoliteńskiego, w okolicach Brześcia i Kobrynia. Ponad połowa obiektów o charakterze sakralnym została na tym terenie zniszczona, przetrwały nieliczne i tylko kilka z nich pozostało świątyniami rzymskokatolickimi. Dawne kościoły w Stawach i Wistyczach są obecnie cerkwiami prawosławnymi – pełnią więc nadal funkcję kultową i dzięki temu zachowały wygląd zbliżony do pierwotnego.

Obecnie wszystkie te miejscowości leżą w obwodzie brzeskim Republiki Białorusi, w rejonach brzeskim, kobryńskim i drohiczyńskim (Zakoziel i Popina).

W czasie działań wojennych w latach 1939–1945 zniszczeniu uległy kościoły w Żabinie i Zaościu. Ocalałe kościoły w Antopolu, Horodcu, Popinie i Dywinie decyzją władz radzieckich zostały przeznaczone na budynki użyteczności publicznej; świątynie w Zbirohach, Popinie i Dywinie zostały zdewastowane, a następnie rozebrane, kościół w Horodcu rozbudowano i przekształcono na szkołę z całkowitym zatarciem formy architektonicznej, zaś rozbudowana świątynia w Antopolu służy jako remiza strażacka (jako jedyna ma możliwość do odczytania pierwotną formę). Zachowane kościoły w Stawach i w Wistyczach zostały zamknięte – obecnie użytkowane są jako cerkwie prawosławne. Niemal cudem przetrwała neogotycka kaplica dworska w Zakoziele – nieużytkowany, popadający w ruinę obiekt doczekał się w ostatnim roku remontu. Druga z omawianych w niniejszym tomie kaplic dworskich – kaplica w Hruszowej – nie ist-

nieje – została zniszczona wraz z dworem i folwarkiem, zapewne już po wojnie, kiedy majątek przejął kołchoz. Jedynym nieprzerwanie czynnym pozostawał nadal kościół w Kobryniu, zamknięty przez władze radzieckie w roku 1962, wówczas część wyposażenia: rzeźby i obrazy, wywieziona została do Narodowego Muzeum Sztuki Białoruskiej w Mińsku; pozostałe elementy wystroju uległy zniszczeniu. Po upadku ZSRR zostały reaktywowane parafie w Żabince i Horodcu, na ich potrzeby wzniesiono nowe świątynie.

BIBLIOTEKA MCK

Rok 2020 był szczególnym okresem dla instytucji kultury i bibliotek w Polsce. Pandemia COVID-19 spowodowała zmianę sposobu i organizacji pracy również w Bibliotece mck. Ogłoszony 16 marca 2020 roku stan epidemii spowodował konieczność przejścia zespołu Biblioteki mck na tryb pracy zdalnej. Po wznowieniu działalności od 15 maja 2020 roku zespół Biblioteki mck kontynuował pracę w trybie częściowo zdalnym, realizując ponownie bieżące zadania w zakresie gromadzenia, opracowania zbiorów, wymiany nowych publikacji mck, dubletów oraz obsługi pracowników mck, a także stypendystów programu Thesaurus Poloniae w zakresie udostępniania księgozbioru z zachowaniem rygorów sanitarnych. Czytelnia Biblioteki mck została czasowo wyłączona z użytkowania. Realizowano również zamówienia na skany wybranych części publikacji w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych oraz udzielano informacji bibliograficznych.

W czasie pracy zdalnej główny nacisk położono na działania Biblioteki w zakresie upowszechniania nauki. Jednym z zadań było opracowanie i udostępnienie zawartości publikacji Międzynarodowego Centrum Kultury wydawanych od 1991 roku w postaci rekordów analitycznych w katalogu Biblioteki mck, jako kolekcji pod nazwą *Bibliografia zawartości publikacji mck*. Na dzień 31 grudnia 2020 roku liczyła ona 3643 artykuły. Prace nad retrospektywnym katalogowaniem zawartości publikacji mck są kontynuowane i zmierzają ku ukończeniu. Równolegle jest opracowywana i udostępniana w formie rekordów analitycznych zawartość bieżących wydawnictw mck.

Realizacja tego zadania spowodowała, że blisko trzydziestoletni naukowy dorobek mck jest widoczny w internecie i dostępny dla wszystkich użytkowników. Aktualizowano również udostępnione na stronie internetowej Biblioteki mck źródła elektroniczne – serwis z adresami internetowymi baz dziedzinowych, czasopism online, bibliotek cyfrowych, repozytoriów cyfrowych i wirtualnej czytelnia, tematycznie związanych z profilem gromadzonych zbiorów.

Ograniczenia funkcjonowania wszystkich instytucji w kraju i za granicą w związku z pandemią miały także ujemny wpływ na dotychczasowe systematyczne gromadzenie zbiorów bibliotecznych poprzez zakupy, wymianę międzybiblioteczną i dary. Księgozbiór Biblioteki mck na koniec 2020 roku liczył 42 689 jednostek inwentarzowych. W 2020 roku przybyły 803 jednostki inwentarzowe, z tego 723 jednostek inwentarzowych druków zwartych i 80 jednostek inwentarzowych czasopism.

W 2020 roku Biblioteka mck nawiązała współpracę w zakresie wymiany nowych publikacji oraz dubletów z Biblioteką Słowiańską w Pradze, Książnicą Pomorską w Szczecinie, Muzeum Fotografii w Krakowie, Instytutem Studiów Politycznych PAN w Warszawie. Najwięcej publikacji z wymiany pozyskano z Biblioteki Słowiańskiej w Pradze, Biblioteki Kórnickiej, Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie, Książnicy Pomorskiej, Muzeum Krakowa, Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Śląskiego, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Biblioteki Zamku Królewskiego w Warszawie, Muzeum Fotografii w Krakowie, Muzeum Umění Olomouc, Center for Slavic Art Studies w Pradze.

Biblioteka mck ofiarowała również publikacje zbędne do zbiorów innych bibliotek i instytucji, w tym do: Książnicy Pomorskiej, Biblioteki Jagiellońskiej,

Biblioteki Słowiańskiej w Pradze, Center for Slavic Art Studies w Pradze, Centrum Języka i Kultury Chińskiej Instytut Konfucjusza w Krakowie przy Uniwersytecie Jagiellońskim.

Biblioteka MCK współpracuje z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem NUKAT i czynnie uczestniczy w jego budowie. Gromadzone zbiory są opracowywane w formacie MARC 21 i udostępniane czytelnikom w katalogu online w systemie VIRTUA/Chamo.

Do końca 2020 roku zespół Biblioteki MCK sporządził łącznie 11 280 rekordów bibliograficznych dla druków zwartych oraz 123 rekordy bibliograficzne dla wydawnictw ciągłych, 3833 rekordy analityczne, a także opracował 20 193 hasła khw (kartoteka haseł wzorcowych) różnych typów.

Biblioteka MCK uzyskała dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na zakup wybranych kolekcji JSTOR na rok 2020, a w ramach licencji krajowej uzyskała dostęp do pełnotekstowych baz: Wiley, Science, Infona, Elsevier, Springer, Scopus, Web of Knowledge, Nature.

Biblioteka została również wyposażona w nowe stanowisko przystosowane do obsługi czytelników poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz w sprzęt komputerowy i skaner Plustek OpticBook.

W 2020 roku zespół Biblioteki uczestniczył w wirtualnych formach szkoleń i spotkań: posiedzeniach Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego, w szkoleniach – webinarium organizowanych przez Centrum NUKAT, prezentacji systemu bibliotecznego Alfios, wykładzie *Instytucje kultury i biblioteki w zmieniających się mediach społecznościowych*, Forum Kultury Wrażliwej poświęconym dostępności bibliotek oraz w seminarium na temat projektów ILUCIDARE i HOMEE.

W grudniu 2020 roku odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Biblioteki MCK, która przyjęła sprawozdanie z działalności Biblioteki MCK za okres od 1 października 2019 roku do 30 września 2020 roku oraz zapoznała się z bieżącymi pracami Biblioteki.

Dorota Witczak

BIBLIOTEKA MCK

MECENASI SPONSORZY PARTNERZY

PROMOCJA, WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI I PARTNERAMI MCK

W roku, w którym cały świat zmagał się z epidemią, w Międzynarodowym Centrum Kultury w przeważającym stopniu skoncentrowano się na nowoczesnych formach komunikacji. Prowadzone przez Ośrodek Komunikacji regularne działania o charakterze promocyjno-komunikacyjnym, łączące elementy strategii public relations i content marketingu, tworzyły profesjonalny i angażujący przekaz. Całoroczne podsumowanie wykazało niemal tysiąc materiałów medialnych, wszystkie o wydźwięku pozytywnym.

Centrum zanotowało niezwykle wzrost zainteresowania swoimi mediami społecznościowymi (Facebook – 24 000 fanów, Instagram – 5835 obserwujących, YouTube – 3240 subskrypcji, Twitter – 3455 obserwujących), które były wspierane regularnie aktualizowanym serwisem internetowym oraz cotygodniowymi newsletterami. Na bieżąco informowano w nich o nowych ustaleniach związanych z działalnością Centrum oraz wirtualnie przybliżano dorobek instytucji.

Taki spójny sposób komunikowania i promocji na wszystkich poziomach – poczynając od tematyki i kontekstów wystaw, stale rozwijanego programu edukacyjnego online, designu materiałów promocyjnych, nawiązywania współpracy z wpływowymi przedstawicielami mediów społecznościowych – wpływał na zwiększającą się rozpoznawalność Centrum wśród odbiorców kultury. Działania te przełożyły się na liczbę uczestników wydarzeń organizowanych w Centrum – 18 tysięcy osób zwiedziło wystawy w MCK, 28 500 wzięło udział w spotkaniach w siedzibie MCK i online, a całkowita ilość wyświetleń wszystkich wirtualnych wydarzeń wyniosła ponad 12 tysięcy.

Podczas wiosennej i jesiennej przerwy związanej z przejściem instytucji w tryb pracy zdalnej pracownicy Ośrodka Komunikacji dbali o systematyczne nagłaśnianie działalności MCK w mediach zarówno tradycyjnych, jak i społecznościowych. Promowano intensywnie nową edukacyjną serię *Europa od środka, czyli inspirująca podróż palcem po mapie*, a od połowy maja rozmowy z cyklu *Złap dystans*, emitowane na profilu MCK na Facebooku. We współpracy z Radiem Kraków, stałym patronem medialnym Centrum, w pięciu odcinkach były prezentowane fragmenty biografii kamienicy „Pod Kruki” – *Rynek Główny 25. Dzieje jednego adresu*.

19 maja 2020 roku Centrum otwarło drzwi do swojej galerii, by rozpocząć prezentację wystawy *Rośliny i zwierzęta. Atlasy historii naturalnej w epoce Linneusza*, nagrodzonej prestiżową nagrodą Marka Radia Kraków. Odbyły się również, zorganizowane w reżimie sanitarnym, godziny dla mediów, gromadząc bardzo liczne grono przedstawicieli mediów. Przez całe wakacje Radio RMF Classic zapraszało swoich słuchaczy do wysłuchania specjalnej audycji o historii eksponatów prezentowanych na ekspozycji. Promocji wystawy służyła również wizyta Jej Ekscelencji Siti Nugrahy Mauludiah, ambasador Republiki Indonezji w Warszawie, związana z obchodami Tygodnia Indonezji w Krakowie, w które włączyło się też MCK.

Rośliny i zwierzęta

Atlasy historii naturalnej w Włocławku
wystawa 19.05–18.10.2020

www.rock.krakow.pl

Szczególne wyrazy wdzięczności należą się patronom medialnym MCK, do których w 2020 roku należały: tvp Kultura, „Gazeta Wyborcza”, „Dziennik Polski”, „szum”, „Lynx Magazine”, Fotopolis.pl, a także stałym patronom: tvp 3 Kraków, Radio Kraków, „Karnet”, „In Your Pocket”, „Herito”, AHICE.

Tradycyjną okazją do wyrażenia wdzięczności dla przyjaciół i partnerów Centrum było noworoczne spotkanie, które odbyło się 31 stycznia. Jak co roku zgromadziło ono przedstawicieli władz regionu, miasta, instytucji oraz korpusu dyplomatycznego, przedstawicieli świata kultury, nauki, sztuki i mediów, patronów medialnych oraz sponsorów i mecenasów, dzięki których życzliwości, pomocy i wsparciu MCK może realizować swój program na wysokim poziomie artystycznym i merytorycznym.

Za wsparcie projektów wystawienniczych w roku 2020 wyjątkowe podziękowania MCK kieruje do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Gminy Miejskiej Kraków oraz Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Dorota Korohoda

OŚRODEK KOMUNIKACJI

MECENASI, SPONSORZY I PARTNERZY MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

STYCZEŃ-GRUDZIEŃ 2020

Partnerzy

VII Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja w Krakowie
Akademia Dyplomatyczna w Wiedniu
Akademia Supraska
Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie
Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie,
Filia w Białymstoku
Ambasada Republiki Chorwacji w Rzeczypospolitej Polskiej
Ambasada Republiki Indonezji w Warszawie
Archiv B&M Chochola w Pradze
Archiwum Narodowe w Krakowie
Austriackie Forum Kultury w Warszawie
Biblioteca Națională a României w Bukareszcie
Biblioteka Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie
Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk
Biblioteka Narodowa w Warszawie
Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie
Biblioteka Słowiańska w Pradze
Biblioteka Zamku Królewskiego w Warszawie
Center for Slavic Art Studies w Pradze
Centrum Języka i Kultury Chińskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego Instytut
Konfucjusza w Krakowie
Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia
Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej msz
Europa Nostra
European Heritage Volunteers
Festiwal Podlasie SlowFest
FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny w Warszawie
Fondacioni Trashëgimia Kulturore pa Kufij w Kosowie
Forum Dziedzictwa Europy Środkowej
Forum Edukatorów Muzealnych
Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej
Fundacja Instytut Reportażu
Fundacja Los Polacos
Fundacja Międzynarodowe Centrum Kultury
Fundacja pzu

Fundacja Theatrum Gedanense
Fundacja Wschód Sztuki
Galeria Miasta Bratysławy
Galeria Piekary w Poznaniu
Gdański Teatr Szekspirowski
Gmina Miejska Kraków
Gymnázium Olomouc-Hejčín
Horyzont 2020
IMEC
Institut für den Donauraum und Mitteleuropa w Wiedniu
Instytut Adama Mickiewicza
Instytut Kultury Willa Decjusza
Instytut Polski w Berlinie
Instytut Polski w Berlinie, filia w Lipsku
Instytut Polski w Bukareszcie
Instytut Polski w Sofii
Instytut Polski w Wilnie
Instytut Studiów Politycznych PAN w Warszawie
Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie
Instytut Sztuki PAN w Warszawie
Janus Pannonius Múzeum
JPI Cultural Heritage (The Joint Programming Initiative on Cultural Heritage and Global Change: a new challenge for Europe)
Katholieke Universiteit Leuven
KEA European Affairs
Klasztor oo. Dominikanów w Krakowie
Kolegium Europejskie w Natolinie
Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu
Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie
Krakowskie Biuro Festiwalowe
Kraków – UNESCO City of Literature
Kraków Airport
Kreatywna Europa
Książnica Pomorska w Szczecinie
Latvijas Nacionālā bibliotēka w Rydze
Ludvig Múzeum w Budapeszcie
Magyar Fotográfiai Múzeum w Kecskemét
Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Małopolski Instytut Kultury
Międzynarodowe Centrum Dialogu w Krasnogrudzie
Migowe Laboratorium Magdalena Sipowicz
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP
Ministerstwo Kultury Republiki Chorwacji
Ministerstwo Kultury Republiki Czeskiej
Ministerstwo Obrony Narodowej
Museu d'Història de Barcelona
Muzej suvremene umjetnosti w Zagrzebiu

Muzeum Fotografii w Krakowie
Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku
Muzeum Krakowa
Muzeum Narodowe w Krakowie
Muzeum Narodowe w Szczecinie
Muzeum Narodowe w Warszawie
Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemyśle
Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK w Krakowie
Muzeum Śląskie w Katowicach
Muzeum umění Olomouc
Muzeum Warszawy
Narodowe Archiwum Cyfrowe
Narodowe Muzeum Sztuki Ukrainy w Kijowie
Narodowy Instytut Dziedzictwa
Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów
Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA
Narodowy Uniwersalny Katalog NUKAT
Neapolis University Pafos
Nowa Europa Wschodnia
Open Eyes Economy
Pécsi Apáczai Csere János Gimnázium
Politecnico di Milano
Polska Akademia Nauk w Krakowie
Polska Akademia Umiejętności w Krakowie
RIHA
Škola Pre Mimoriadne Nadané Deti a Gymnázium w Bratysławie
Slovenská národná galéria w Bratysławie
Sphinx Restauracje
Strefa Kultury Wrocław
Tokyo University of Foreign Studies
Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa
Uniunea Arhitecților din România w Bukareszcie
Universidad de Cuenca
University of Hull
Univerzitná knižnica w Bratysławie
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
Uniwersytet Szczeciński
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Vědecká knihovna w Ołomuńcu
Visegrad Fund
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
World Monuments Fund Spain
Wydawnictwo Akademickie Sedno
Wydział Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu
Ekonomicznego w Krakowie
Wydział Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie
Zamek Królewski na Wawelu

Zbyněk Baladrán / hunt kastner w Pradze
Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium

Patroni medialni

„Co Jest Grane”
„Dziennik Polski”
Fotopolis.pl
„Lynx Magazine”
„SZUM”
TVP Kultura
wyborcza.pl

Opieka redakcyjna

RMF Classic

Stały patronat medialny mck

AHICE
Czasdzieci.pl
„Głos Seniora”
„Herito”
„In Your Pocket”
„Karnet”
#muzealniaki
Radio Kraków Małopolska
TVP 3 Kraków

ANEKS

RADA PROGRAMOWA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

KADENCJA 2020–2022

Andrzej Chwalba – przewodniczący

Antoni Bartosz

Sabra Daici

Paweł Jaskanis

Csaba Kiss

Waldemar Łazuga

Maria Poprzęcka

Piotr Przybyłowski

Mykoła Riabczuk

Rasa Rimickaitė

Andrzej Rottermund

Janusz Sepioł

Urszula Ślęzak

Robert Traba

Magdaléna Vášáryová

PLANY STRATEGICZNE MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

NA LATA 2018–2022 (WYCIĄG)

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie jest narodową instytucją kultury, która specjalizuje się w problematyce kultury i dziedzictwa Europy Środkowej.

Powstało z inicjatywy rządu Tadeusza Mazowieckiego w 1991 roku. Jego twórcą i wieloletnim dyrektorem był prof. Jacek Purchla. Ukształtowana przez niego instytucja od samego początku koncentruje swoje zainteresowania naukowo-badawcze na problematyce szeroko rozumianego **dziedzictwa kulturowego w aktywnym dialogu z sąsiadami Polski i ze światem**.

WIZJA, MISJA I CELE STRATEGICZNE

Wizja, czyli do czego dążymy

Kultura jako katalizator dialogu w Europie Środkowej.

Misja, czyli czym jesteśmy

Centrum międzynarodowego dialogu i interdyscyplinarnych badań nad kulturą i dziedzictwem w Europie i w świecie.

Cele strategiczne

1. Wzmacnianie pozycji Polski jako aktywnego uczestnika międzynarodowej debaty w sprawach kultury i dziedzictwa.
2. Budowanie wizerunku Polski jako promotora współpracy kulturalnej w Europie Środkowej.
3. Rozwijanie i pogłębianie relacji z odbiorcami oferty mck – rozwój publiczności.

Znaczenie współpracy w regionie środkowoeuropejskim jest kluczowym elementem budowania sukcesu Polski na arenie międzynarodowej. Polityka kulturalna zorientowana na międzynarodową współpracę bazuje na „miękkich” narzędziach prowadzenia dyplomacji publicznej. mck jest instytucją *soft* i *smart power*, za której pośrednictwem Polska działa w przestrzeni środkowoeuropejskiej, a współpraca w ramach regionu leży w żywotnym i długofalowym interesie kraju, zwłaszcza wobec wyzwań i zagrożeń, jakie pojawiły się w nowym stuleciu.

mck jest także, jedną z niewielu w Polsce i Europie Środkowej, instytucją ekspercką w zakresie teorii dziedzictwa kulturowego i aspektów praktycznych jego ochrony, której dorobek oddziałuje w skali międzynarodowej. Kontynuacja i intensyfikacja tej sfery działalności mck pozwoli na ugruntowanie polskiego wkładu w światową debatę o dziedzictwie.

Działania MCK wyrastają z przekonania, że rolą Polski – jako dużego środkowo-europejskiego państwa – winno być inicjowanie i kreowanie międzynarodowej debaty o dziedzictwie i kulturowych wyzwaniach współczesności. Jednocześnie działalność MCK jest głosem Europy Środkowej i Wschodniej w skali globalnej – stąd współpraca z pozostałymi państwami Europy i innych kontynentów. MCK staje się tu podwójnym narzędziem – z jednej strony ma za zadanie tworzyć na niego oddziaływać. Z drugiej zaś – reprezentując region – ma budować obraz Polski w świecie. MCK – swoisty inkubator idei – propaguje polski dorobek intelektualny w regionie i w świecie. Ważne jest także, aby element konkurencyjności państw (nieodłączny w gospodarce czy polityce) zrównoważyć aspektem partnerskim, możliwym do najlepszego urzeczywistnienia we współpracy kulturalnej. Takie nastawienie sprzyja formowaniu myślenia Polaków o ich sąsiadach jako o partnerach (co jest istotne także dla procesu pojednania z sąsiadami jako warunku sukcesu na arenie międzynarodowej), a zarazem ugruntowuje w nich poczucie, że Polska działa we wspólnym interesie. Specjalistyczna wiedza o kulturze XX wieku w Europie Środkowej i Wschodniej, jaką dysponuje MCK, jest kluczowa do budowy dobrych relacji z sąsiadami. Bez znajomości doświadczenia ostatniego stulecia nie jest możliwe zrozumienie stereotypów, postaw i uprzedzeń warunkujących zachowania i reakcje sąsiadów. Rzetelna wiedza i wydobywanie wspólnoty tego doświadczenia pozwalają natomiast uczynić je płaszczyzną sprzyjającą dialogowi i gruntem do pomyślnego spotkania. Na tym polega waga partnerskich projektów kulturalnych realizowanych przez MCK.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

DYREKCJA

Dyrektor

Agata Wąsowska-Pawlik

Zastępca Dyrektora ds. Programowych

Łukasz Galusek

Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjnych

Piotr Bąk

Pełnomocnik Dyrektora

Ryszard Błachut

Główna Księgowa

Agnieszka Antos

ZESPÓŁ

Instytut Dziedzictwa Europejskiego

prof. dr hab. Jacek Purchla (kierownik)

dr Beata Nykiel (zastępczyni kierownika), dr Katarzyna Jagodzińska (do VII),

Anna Kępińska, dr Żanna Komar

Biblioteka MCK: Anna Sołtysiewicz, Magdalena Spyрка, Dorota Witczak

Ośrodek Wystaw

Anna Śliwa (kierowniczka)

Agnieszka Adamczak, Dorota Kosiec, Angelika Madura,

Helena Postawka-Lech (do X), dr Monika Rydiger, Karolina Wójcik,

Natalia Żak

Wydawnictwo MCK

Marzena Daszewska (kierowniczka)

Paulina Orłowska-Bańdo, Paulina Roszak-Niemirska, Bartosz Sadulski

Ośrodek Edukacji Akademia Dziedzictwa

dr Michał Wiśniewski (kierownik)

Agnieszka Mazoń (od I do VI), Marek Świdrak

Ośrodek Komunikacji

Ewa Czarnecka (kierowniczka)

Joanna Biegacz (od IV), Marcin Dyrz (do IX), Oliwia Kaczmarzewska,

Dorota Korohoda, dr Paulina Małochleb (od XII)

Biuro Organizacyjne

Barbara Bańka (kierowniczka)

Joanna Hojda-Pepaś, Anna Jakubiak, Barbara Kołacz, Joanna Malina,

Joanna Podkova, Andrzej Zabłocki (od III)

Biuro Administracji

Janusz Ogonowski (kierownik)

Sylwia Żmuda-Żelazny (zastępczyni kierownika)

Zbigniew Bednarz, Marek Gabryś, Elżbieta Hajdas, Roman Kawalec,

Daniel Krawczyk, Antoni Michalik, Grażyna Sanak (do XII)

Biuro Finansowo-Księgowe

Maria Biel, Ewa Bryła, Marzena Krawczyk, Barbara Sendor

Współpracownicy

Andrzej Bałas, dr Mikołaj Banaszkiewicz, Wojciech Chitra,

Monika Czepielewska-Wóycicka, Anna Depowska, Dorota Grzęsło,

Tadeusz Kita, Łukasz Kozak, Andrzej Kulczycki, dr Magdalena Łanuszka,

Dominika Markiewicz, Alina Pasiut, Helena Postawka-Lech (od X),

Regina Pytlik, Joanna Sanetra-Szeliga, Anna Sawłowicz, Michał Szczyrbak,

Barbara Szyper, Margaryta Vladimirova, Bartosz Wieczorek

Edukatorzy

Maria Drabczyk, Emilia Drabik (Kurek), Piotr Husak, Angelika Jakubas (do III),

Małgorzata Jędrzejczyk, Svitlana Kohutnytska, Karolina Kolenda, Magdalena

Kostrubiec, Marcin Krotla, Mykola Kurysh, Joanna Majewska, Anastasiia

Podorozhnia, Anna Sokulska, Jan Strychacz, Klaudia Szpiega, Michalina

Wąsik, Kamil Wilk, Magdalena Worłowska, Zdzisław Zapał

STATUT MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ZAŁĄCZNIK DO ZARZĄDZENIA MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Z DNIA 6 WRZEŚNIA 2007

ROZDZIAŁ I • POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1** Międzynarodowe Centrum Kultury, zwane dalej „Centrum”, jest państwową instytucją kultury działającą w szczególności na podstawie:
- 1) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (DzU z 2002 r., nr 13, poz. 123, z późn. zm.*), zwanej dalej „ustawą”;
 - 2) zarządzenia nr 11 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie utworzenia Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, zmienionego zarządzeniem nr 18 z dnia 6 lipca 1992 r. oraz zarządzeniem nr 27 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 18 maja 1995 r.;
 - 3) niniejszego statutu.
- § 2**
1. Siedzibą Centrum jest miasto Kraków.
 2. Terenem działania Centrum jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica.
- § 3** Centrum podlega ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanemu dalej „Ministrem”.

ROZDZIAŁ II • CELE I ZADANIA

- § 4** Centrum jest instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym.
- § 5** Celem działania Centrum jest wspieranie współpracy oraz integracji kulturalnej Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego poprzez:
- 1) prowadzenie badań i studiów nad dziedzictwem europejskim ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) przestrzeni kulturowej Europy Środkowej i Wschodniej,
 - b) zjawiska wielokulturowości i przenikania kultur,
 - c) polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą,
 - d) zarządzania dziedzictwem;
 - 2) edukację na rzecz Europy, prowadzoną w ramach tematyki obejmującej zakres działalności Centrum;

* Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w DzU z 2002 r., nr 41, poz. 364; z 2003 r., nr 96, poz. 874, nr 162, poz. 1568, i nr 213, poz. 2081; z 2004 r., nr 11, poz. 96, i nr 261, poz. 2598; z 2005 r., nr 131, poz. 1091, nr 132, poz. 1111; oraz z 2006 r., nr 227, poz. 1658.

- 3) działalność promocyjną i informacyjną dotyczącą wszelkich dziedzin kultury europejskiej.

§ 6 Do zadań Centrum należą w szczególności:

- 1) organizowanie i udział w badaniach naukowych w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz propagowanie ich wyników;
- 2) inspirowanie współpracy instytucji o charakterze naukowym i kulturalnym w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego Polski i Europy;
- 3) organizowanie wystaw w galerii własnej i innych miejscach w kraju i za granicą;
- 4) organizowanie i realizowanie programów edukacyjnych, a zwłaszcza Akademii Dziedzictwa;
- 5) działalność wydawnicza i prowadzenie specjalistycznej biblioteki;
- 6) zbieranie, dokumentowanie i upowszechnianie informacji dotyczących dziedzictwa kulturowego Polski i Europy.

ROZDZIAŁ III • ZARZĄDZANIE I ORGANIZACJA

-
- § 7**
1. Działalnością Centrum kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez Ministra.
 2. Zastępców dyrektora powołuje i odwołuje dyrektor.

-
- § 8** Do obowiązków dyrektora Centrum należy w szczególności:
- 1) kierowanie pracami Centrum oraz nadzór nad majątkiem przekazanym mu w zarząd;
 - 2) decydowanie o celowości wydatków i zarządzanie wypłat w ramach zatwierdzonego budżetu;
 - 3) decydowanie o przyjmowaniu zapisów i darowizn oraz przyjmowaniu i przekazywaniu depozytów;
 - 4) zawieranie umów o pracę, umów zlecenia i umów o dzieło oraz decydowanie w sprawach osobowych;
 - 5) reprezentowanie Centrum na zewnątrz.

-
- § 9**
1. W skład Centrum wchodzi następujące komórki organizacyjne:
 - 1) Biuro Organizacyjne;
 - 2) Biuro Administracji;
 - 3) Biuro Finansowo-Księgowe;
 - 4) Galeria;
 - 5) Instytut Dziedzictwa Europejskiego;
 - 6) Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa;
 - 7) Ośrodek Komunikacji;
 - 8) Wydawnictwo.
 2. Dyrektor Centrum może tworzyć, łączyć, dzielić i likwidować komórki organizacyjne Centrum.

- § 10**
1. Organizację wewnętrzną Centrum, w tym szczegółowy zakres działania komórek organizacyjnych oraz podział kompetencji między dyrektorem Centrum i zastępcami dyrektora, określa regulamin organizacyjny nadany przez dyrektora Centrum, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 3 ustawy.
 2. Zmiany regulaminu organizacyjnego dokonywane są w trybie określonym w ust. 1.

ROZDZIAŁ IV • RADA PROGRAMOWA

- § 11**
1. W Centrum działa Rada Programowa, zwana dalej „Radą”, jako organ doradczy i opiniodawczy dyrektora Centrum.
 2. W skład Rady wchodzi od 10 do 15 członków (w tym delegowany przez Ministra jego przedstawiciel), powoływanych i odwoływanych przez dyrektora Centrum spośród:
 - 1) autorytetów w zakresie sztuki, dziedzictwa kulturowego i jego ochrony;
 - 2) krytyków sztuki, historyków sztuki i mecenasów kultury.

- § 12**
1. Kadencja Rady trwa trzy lata.
 2. Do zadań Rady należy opiniowanie i wnioskowanie w sprawach związanych z całokształtem działalności Centrum.
 3. Pracami Rady kieruje przewodniczący wybrany przez członków Rady.
 4. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady przynajmniej raz w roku.
 5. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
 6. Obsługę Rady prowadzi przedstawiciel Centrum wskazany przez dyrektora.

ROZDZIAŁ V • MAJĄTEK I FINANSE

- § 13**
1. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
 2. Działalność Centrum finansowana jest z dotacji budżetowych, z dochodów własnych uzyskiwanych z działalności statutowej, dobrowolnych wpłat, zapisów osób prawnych i fizycznych, a także z innych źródeł.
 3. Podstawą gospodarki finansowej Centrum jest roczny plan finansowy ustalony przez dyrektora.
 4. Dyrektor Centrum zapewnia terminowe sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego, obligatoryjnie jego zbadanie przez biegłego rewidenta i przedłożenie go do zatwierdzenia Ministrowi.

- § 14**
1. Do składania w imieniu Centrum oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych konieczne jest współdziałanie dwóch upoważnionych osób.
 2. Osobami upoważnionymi są: dyrektor Centrum, zastępca dyrektora, główny księgowy oraz upoważnieni pisemnie przez dyrektora Centrum pełnomocnicy.
 3. Dyrektor może upoważnić określone osoby do dokonywania innych niż wymienione w ust. 1 czynności prawnych w imieniu Centrum, określając każdorazowo zakres pełnomocnictwa.

- § 15**
1. W celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6 Centrum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą według zasad określonych w obowiązujących przepisach, o ile działalność ta nie spowoduje ograniczenia przedmiotu działalności Centrum, określonego w § 5 i 6.
 2. Dochód z działalności gospodarczej Centrum może być wykorzystywany wyłącznie w celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6.

ROZDZIAŁ VI • POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- § 16**
1. Centrum podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Ministra.
 2. Centrum rozpoczyna działalność i uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru.

- § 17**
- Zmiany w statucie mogą być dokonywane w trybie określonym dla jego nadania.

© Copyright by Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2021

Dofinansowano ze środków

Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu

**Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.**

REDAKTORZY

Agata Wąsowska-Pawlik, Łukasz Galusek

REDAKTOR MERYTORYCZNA

Dorota Korohoda

REDAKTOR PROWADZĄCA

Paulina Orłowska-Bańdo

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE I PROJEKT OKŁADKI

Kuba Sowiński (Biuro Szeryfy)

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

KOREKTA

Anastazja Oleśkiewicz

AUTORZY ZDJĘĆ

Barbara Budniak, Robertas Dačkus/ LRPK, Łukasz Galusek, Instytut Polski w Berlinie, Instytut Polski w Berlinie – filia w Lipsku, Instytut Polski w Bukareszcie, Instytut Polski w Sofii, Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie, Dorota Korohoda, Łukasz Kozak, Wojciech Kubiena, Piotr Malec/Symposium GAP, Paweł Mazur, Angelika Madura, Klaudyna Schubert, Zdeněk Sodoma, Kuba Sowiński, Łucja Sucharska/msz, Marek Świdrak, Michał Wiśniewski

WYDAWCA

Międzynarodowe Centrum Kultury

31-008 Kraków, Rynek Główny 25

tel.: 12 42 42 811

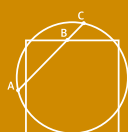
faks: 12 42 18 571, 12 42 17 844

e-mail: sekretariat@mck.krakow.pl

www.mck.krakow.pl

ISSN 1230-2597

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Rynek Główny 25
31-008 Kraków
www.mck.krakow.pl